

GA - 123

РУДОЛФ ЩАЙНЕР
РУДОЛФ ЩАЙНЕР

ЕВАНГЕЛМЕТО

НА
МАТЕЙ
ЧАСТ - II

ЦИКЪЛ от 12 ЛЕКЦИИ
изнесени в Берн
от 1. 9. до 12. 9. 1910 г.

Издадени от непрегледани от лектора записки
превод от немски: д-р **ДИМИТЪР ДИМЧЕВ**

изготвил: **ПЕТЪР ИВАНОВ РАЙЧЕВ** – сканиран от книга

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е

	СТР.
1. Осма лекция, 8. Септември 1910.....	3
Трите степени на посвещението в есейските общности. Вътрешните опитности на физическото, етерното и астралното тяло. Малхут: Царството. Антропософското разбиране за Мистерията на Голгота.	
2. Девета лекция, 9. Септември 1910.....	16
Христовото Събитие като исторически факт. Животът на Христос Исус като едно повторение на определени мистериини процеси от миналото. Молитвата „Отче наш" и „Блаженствата" от антропософска гледна точка.	
3. Десета лекция, 10. Септември 1910.....	30
Понижаването на Азовите сили като част от древното посвещение. Храмовият сън. Изцеленията, извършвани от Христос Исус. Христовата сила и нейното овладяване от страна на учениците. Чудотворното нахранване на „четирите хиляди" и на „петте хиляди". Новото идване на Христос в етерния свят.	
4. Единадесета лекция, 11. Септември 1910.....	44
Синът човешки и Синът на живия Бог. Планинската проповед. Низшата и висшата природа на ученика Петър. Индивидуална и колективна Карма. Символът на съзвездието Рак и неговото окултно обяснение. Одухотворяването на Земята като една от еволюционните задачи на човечеството.	
5. Дванадесета лекция, 12. Септември 1910.....	60
Духовните Същества на Слънцето и техните въздействия върху земното човечество. Четирите вида етер. Гьоте и неговото посвещение. Аура Маздао и до късният Логос. Различните гледни точки на четиримата евангелисти. Съвременното понятие за Христос. Окултната сила на човешкото смирение.	
6. Бележки.....	82

ОСМА ЛЕКЦИЯ

Берн, 8. Септември 1910

Ако напълно обхващам Христовото Събитие, тогава в рамките на онова, което изнесохме вчера относно двете страни на посвещението, издигайки ги до висотата на световно-историческите процеси, ние ще се докоснем до най-съществените черти на християнството.

Едно посвещение, свеждащо се до такъв начин на пробуждане, че при потъването във физическото и етерното тяло, човешките възприемателни способности да не се отклоняват към външния физически свят, а да се ангажират в процесите на етерното и физическото тяло, едно посвещение от този род е съществувало във всички мистериини центрове, опиращи се на древната египетска култура. Окултните ученици, търсещи посвещение в стария смисъл на тази дума, т.е. в смисъл, че при него те бяха внимателно насочвани, за да избягват често срещаните при това посвещение опасности, в известен смисъл ставаха други хора, а именно хора, които в акта на посвещението можеха да прозират в духовния свят, различавайки на първо време онези духовни сили и Същества, които са включени в процесите на нашето физическо и етерно тяло.

За да охарактеризираме посвещението при есеите от тази гледна точка, следва да заявим: Когато един есей напредваше през описаните четиридесет и две степени, постигайки едно по-пълно познание за своята истинска същност, за своя истински Аз и изобщо за всичко, позволяващо на човека да вижда чрез външните, унаследени органи, тогава той се издигаше през съответните четиридесет и две степени до онова божествено-духовно Същество, наречено Яхве или Йехова, което взе участие във формирането на описания от мен орган, появил се за пръв път в организма на Авраам; тъкмо него виждаше по духовен път Авраам и тъкмо това беше съществено за онези времена. С други думи, всеки от есеите насочваше поглед към вътрешната човешка същност, породена от действията на това божествено-духовно Същество. Следователно, подобно посвещение имаше за цел познанието за вътрешната човешка същност.

Вчера аз описах в общи линии изпитанията, които заплашват човека, в случай че навлиза неподготвен във вътрешните пространства на своето тяло. Споменах още как в този момент се пробуждат всякакви егоистични желания, изобщо всичко, което принуждава човека да си каже: Всички сили, които нося у себе си, всички емоции и страсти, които са свързани с моя Аз и които не се интересуват ни най-малко от духовния свят, аз искам да формирам по такъв начин, че да се слея с тях и да се ръководя от тях в моите усещания, чувства и действия.

Следователно, главната опасност от едно такова навлизане във вътрешните области на човешкия организъм се изразява в неударжимото нарастване на егоизма. Сякаш един особен вид илюзия винаги обхваща всички, които и днес се стремят към навлизане в своя вътрешен свят чрез някакво езотерично обучение. В такъв случай у човека наистина се проявяват всевъзможни форми на егоизъм,

и след като вече те са налице, по правило той просто не може да повярва, че те са действително разновидности на егоизма. Той би повярвал на всичко друго, но не и на факта, че те са разновидности на егоизма. Пътят към висшите светове винаги е бил описван по такъв начин, че дори за съвременния човек е ясно: превъзможването на неимоверни пречки е нещо необходимо! И някои от онези хора, които в наши дни с готовност поемат пътя към висшите светове, но без да са наясно с необходимостта от усилията на превъзможването и биха желали да съзерцават във висшите светове, но без да изживеят това, което в действителност ги издига там, за такива хора винаги е неприятно, когато установят как егоизмът просто блика от човешката природа. Те биха желали да се издигнат направо във висшите светове без да се потопяват в разновидностите на егоизма. Те просто не забелязват, как тъкмо най-суровият и груб егоизъм се проявява под формата на нещо, което те смятат за напълно редно. За тях разновидностите на егоизма са нещо странно, въпреки че тяхното съществуване е обсъждано стотици и хиляди пъти. С това аз само искам да загатна онези илюзии и измами, от които са застрашени някои хора. В наши дни следва да отчитаме и обстоятелството, че хората са свикнали да живеят удобно и че за тях е напълно естествено да пренасят удобствата от ежедневието в областта на висшите светове, респективно в пътя до тях. Обаче по пътя към духовните светове е немислимо да бъдат създавани такива удобства, на каквито сме така свикнали в условията на физическия свят.

И все пак онзи, който навремето навлизаше в духовните светове чрез едно посвещение, опиращо се на проникване във вътрешната човешка природа, беше въвеждан и в самата сфера на божествено-духовните сили. Той виждаше как тези сили формират физическото и етерното тяло. Подобен човек ставаше непосредствен свидетел на тайните в духовния свят. И той можеше да разказва на своите близки как чрез Мистериите е проникнал в своята вътрешна природа, а наред с това и в самия духовен свят. Но какво беше същественото в този случай? Когато един такъв посветен навлизаше в духовните светове, той знаеше: Да, аз можах да съзерцавам духовния свят, обаче не и с моите собствени сили; аз бях подпомогнат. Помощниците на йерофанта ми позволиха да превъзможна онзи труден момент, когато демоните, надигащи се от моята собствена природа, биха ме разкъсали.

Обаче поради обстоятелството, че преглеждането в духовния свят се дължеше на външна помощ, той оставаше зависим, и то през целия си живот, от „колегиума на посвещението“, от тези, които го бяха подпомогнали. Изобщо силите, с чиято помощ той се справяше с посвещението, се разливаха заедно с него в околния свят.

Тази процедура трябваше да бъде променена. Онези, които минаваха през посвещението, трябваше да остават все по-малко и по-малко зависими от своите учители, от своите посветители. Защото с тази външна помощ беше свързан и

един друг, съществен факт. В рамките на нашето дневно съзнание, ние имаме съвсем ясно усещане за Аза, което се появява още по време на утринното пробуждане. В моята „Теософия“ Вие ще откриете онзи момент, когато човекът може да назове себе си с думата „Аз“. Животното не може да стори това. Ако животното би могло да отправи поглед към своя вътрешен свят, то би открило там не един индивидуален Аз, а един „родов Аз“, един „групов Аз“; то би усещало себе си като принадлежащо към един животински вид. В условията на древното посвещение това Азово чувство беше, така да се каже, заличавано. Следователно, когато човекът се издигаше в духовните светове, неговото Азово чувство избледняваше и ако съпоставите всичко, изнесено от мен, Вие ще установите, че този ред на нещата е бил напълно оправдан. Защото тъкмо Азовото чувство е онова, от което бликат всички страсти и разновидности на егоизма. За да бъдат възпрени страстите, Азовото чувство трябваше да бъде подтискано. Ето защо при посвещението в древните Мистерии, макар и да не се стигаше до едно сънищно съзнание, все пак се налагаше известно подтискане на Азовото чувство. Човекът все повече и повече трябваше да се стреми към такъв, вид посвещение, което протича е пълно зачитане, и съхраняване на неговия Аз на онзи Аз, който той носи в своето будно съзнание от пробуждането до заспиването. Онова помрачение на Аза, което беше присъщо на древните Мистерии, трябваше да отпадне. И това е нещо, което - общо взето - може да бъде постигнато само бавно и постепенно в хода на еволюцията; днес то е осъществимо до голяма степен във всички истински форми на посвещението, така че по времето, когато човекът се издига в духовните светове, Азовото чувство не угасва. Нека да се вгледаме още по-внимателно в древното посвещение, респективно в предхристиянското посвещение на есеите. Донякъде то също беше свързано с известно помрачение на Азовото чувство. Следователно, трябваше да бъде подтиснато тъкмо онова, което в днешното Земно съществуване укрепва Азовото чувство и разчита главно на сетивните възприятия. Ако се замислите дори и за най-незначителните подробности от ежедневието, Вие ще се убедите: Практически по време на своето спящо съзнание в духовния свят, човекът не притежава Азово чувство; той разполага с него само в дневното съзнание, когато вниманието му е отклонено от духовния свят и насочено към сетивно-физическия свят. Така стоят нещата при съвременния човек, както и за човешките същества по времето на Христос. Днес обикновеният Аз изобщо не е пробуден за другите светове. И Христовото посвещение се състои именно в това: намирайки се във висшите светове, Азът да запази онази будност, с която той обхваща сетивно-физическия свят.

Разгледайте сега още по-внимателно момента на пробуждането. Този момент ни се представя по такъв начин, сякаш човекът слиза от висшите светове и се потопява в своето физическо и етерно тяло. Обаче пробуждането далеч не означава, че човекът се доближава до вътрешните процеси на физическото и ете-

рното тяло, понеже възприемателните му способности веднага биват отклонени към околния свят. В езика на древноюдейското окултно учение, всичко, върху което се спира човешкият поглед в мига на пробуждането, всичко, което човекът обхваща - независимо дали чрез физическите възприятия на очите или ушите, или чрез физическия разум - е било обозначавано като „царство“, Малдут. И така, какво означаваше древноеврейският израз „царство“? С този израз беше обозначавано всичко онова, е чиято помощ човешкият Аз можеше да остане буден. Тази е най-точната дефиниция за еврейския израз „царство“; това, с чиято помощ човешкият Аз постига своето присъствие. Размислим ли върху този израз, ние ще добавим: С древноеврейския израз „царство“ се обозначава сетивният свят, светът в който будният човек напълно запазва своя Аз.

Нека сега да се обърнем към степените на посвещението при навлизането във вътрешната човешка природа. Първата степен, преди човекът да се потопи в своето етерно тяло и неговите тайни, може да бъде разгадана лесно. Както знаем, външната обвивка на човека се състои от астрално тяло, етерно тяло и физическо тяло. Ако иска да мине през този вид посвещение, човек трябва съзнателно да обхване своето астрално тяло и да го погледне, така да се каже, отвътре. Ако иска да се потопи във вътрешността на своето физическо и етерно тяло, първоначално той трябва да изживее вътрешната страна на своето астрално тяло. То е портата, през която трябва да премине той. В случая става дума за съвсем нови изживявания; тук те са така обективни, както обективни са предметите във външния физически свят.

След като обозначаваме предметите от околния сетивен свят като „царство“, с оглед на съвременния език - а в Древноеврейския език това разграничение не е съществувало - ние с право допълваме: там се намират минералното царство, растителното царство и животинското царство. В древноеврейския език всичко това е включено в едно царство и съответното понятие „Малхут“ обединява тези три царства. Когато нашият поглед се насочва към сетивния свят и с помощта на Аза различава там животните, растенията и минералите, по същия начин и погледът на онзи, който се потопява в своя вътрешен свят, се насочва към всичко онова, което той може да възприеме в астралното тяло. Човекът вижда процесите в астралното тяло не чрез своя Аз; напротив, Азът си служи с органите на астралното тяло. И сега - всичко, което човекът вижда, разполагайки с една по-различна възприемателна способност и включвайки своя Аз в онзи свят, с който е свързан чрез астралните органи, всичко това древноеврейският език обозначава с три изрза. Както ние различаваме животинското, растителното и минералното царство, така и в древноеврейския език, когато човекът започне да навлиза в своето астрално тяло - е налице една троичност: Нецах, Йезод, Ход. Ако бихме искали да преведем както трябва тези изрази на наш език, ние би трябвало отново да проникнем в древноеврейския езиков усет; защото дословните преводи с помощта на речника тук изобщо не вършат работа. Искаме ли

да разберем за какво става дума, налага се да прибегнем до езиковия усет на пред християнската епоха. И в този случай ние бихме установили, че звукосъчетанието „Ход“ изразява нещо като „изявяваща се навън духовна сила“. Запомнете добре: тази дума би означавала една духовна сила, отправена навън, и все пак една духовна сила, проявяваща се в астрална форма.

Напротив, думата „Нецах“ съдържа един по-груб нюанс на тази „отправена навън духовна сила“. „Нецах“ ни доближава до това, което бихме могли да наречем с днешната дума „непроницаем“. Ако вземете един днешен учебник по физика, вие ще срещнете някои разсъждения, които впрочем би трябвало да имат стойност на дефиниция - но тук не става дума за логика -, а именно, че физическите тела са „непроницаеми“. Всъщност дефиницията би трябвало да гласи: за физическото тяло е характерно, че на мястото, където се намира, в също то време не може да бъде поставено друго физическо тяло. Ето какво би трябвало да гласи тази дефиниция. Обаче вместо нея звучи догмата: За телата от физическия свят е характерна тяхната непроницаемост!, а би трябвало да се казва тъкмо това: на едно и също място не могат да се намират едновременно две тела. Но тези подробности са от областта на философията. Думата „Нецах“ загатва за някаква себеизява в пространството, която изключва други физически процеси - нещо, което би попаднало в по-грубия нюанс на „Ход“. А между „Нецах“ и „Ход“ имаме „Йезод“.

И така, Вие имате три различни нюанса. В „Ход“ е представена манифестацията на определен астрален процес, който е отправен навън. Древноеврейската дума „Нецах“ обхваща следващия етап, когато за нещата вече е характерна една физическа непроницаемост. А междинното състояние означаваме с „Йезод“. И така, с тези три думи определяме трите различни качества, които са характерни за Съществата от астралния свят.

А сега, заедно с окултния ученик, нека да се отправим още по-дълбоко в тайните на човешката природа. След като преодолее това, което първоначално трябва да бъде преодоляно в неговото астрално тяло, той навлиза в областта на етерното тяло. Там човекът възприема нещо по-висше от това, което посочихме с трите древноеврейски думи. Вие бихте могли да попитате: Но защо в своето етерно тяло човекът ще има по-висши възприятия? Отговорът на този въпрос е свързани с един по-дълбока тайна и ако искате да вникнете в същинския смисъл на света, Вие следва да знаете, че тъкмо елементарните проявления на външния свят са дело на най-висшите духовни сили. Аз и по-рано съм подчертавал пред Вас, че тези неща са свързани с обяснението на самата човешка природа.

Както знаете, човекът се състои от физическо тяло, етерно тяло, астрално тяло и Аз. В известен смисъл Азът е най-висшата съставни, част на човешка; но такъв, какъвто е днес, Азът представлява, така да се каже, бебето измежду всичките четири съставни части. Макар и да съдържа в себе си най-висшите заложи на човешкото същество, според днешната си еволюционна степен, Азът стои на

най-долното стъпало. За сметка на това, според днешната си еволюционна степен, физическото тяло е на най-горното стъпало, разбира се не благодарение на човека, а благодарение на непрекъснатите грижи от страна на божествено-духовните Същества по време на Сатурновото, Слънчевото и Лунното развитие. Дори астралното тяло също е по-съвършено от човешкия Аз. Следователно, ако първоначално насочим поглед към човешкия Аз, той изглежда като най-близък до нас и ние не случайно се идентифицираме с него. Ако обаче човек не затваря сам очите си, достатъчно е да отправи поглед към вътрешното устройство на своя организъм, и там той ще открие своя Аз! Помислете само: колко далеч е човекът от тайните на физическото тяло!

Физическото тяло е изградено не само в хода на милиони години, но и благодарение на милиони божествено-духовни Същества, на които то дължи своята вътрешна структура. Между „най-горната“ и „най-долната“ съставна част са разположени астралното и етерното тяло. Спрямо физическото тяло, астралното тяло също е на по-ниско равнище. То е център на емоциите и страстите; чрез емоциите на астралното тяло човекът изпитва всевъзможни наслади от неща, които директно разрушават съвършената организация на физическото тяло, въпреки че етерното тяло застава като едно препятствие пред тях. Аз често съм споменавал как онези сърдечни отрови, до които човек прибегва поради желанията на астралното си тяло, твърде бързо биха подкопали неговото здраве и как той дължи своето здраве само на обстоятелството, че в цялостната си организация, човешкото сърце е така мъдро устроено, че десетилетия наред успява да отблъсква атаките на астралното тяло. Колкото по-дълбоко слизаме в тялото, толкова по-висши духовни сили са намесени в неговото формиране. Или с други думи: Тъкмо „най-младите“ Богове, най-свежите божествено-духовни сили са тези, които ни дадоха нашия Аз; а древните Богове формираха онова съвършенство на „низшата“ човешка природа, която човекът започва да проумява едва днес, без да знае, че дължи съвършеното си физическо тяло на най-висшите божествено-духовни сили и Същества.

Обаче при посвещението в есейските колонии, навлизайки във вътрешната човешка природа, окултният ученик започваше да се досеща за това съвършенство. Той си казваше: Когато минавам през първите четиринадесет степени, първоначално аз навлизам в моето астрално тяло. Там ме пресрещат всички емоции и страсти, които се коренят в моето астрално тяло, всичко, което през моята инкарнация съм предизвикал като някакъв недостатък на моето астрално тяло. Обаче по отношение на моето етерно тяло аз все още не съм в състояние да предизвикам такива недостатъци, както мога да направя това с астралното тяло. Общо взето, моето етерно тяло е много по-чисто, по-божествено. Аз откривам това, когато се издигам към вторите четиринадесет степени.

Окултният ученик имаше усещането: След като съм преодолял атаките на астралното тяло, аз съм преодолял най-тежкото и след първите четиринадесет

степени навлизам сега в сияйните сфери на етерното тяло, чиито сили аз не мога да разруша.

И това, което човекът сега виждаше, древноеврейското окултно учение обозначаваше с три израза, които трудно бихме могли да преведем на някои съвременни езици, а именно с изразите Гедулах, Тиферет и Гевурах. Нека да се опитаме да стигнем до някаква представа за тези три израза.

С оглед на това, което човекът възприема, свързвайки се със своето етерно тяло, ние можем да заявим следното: Първата дума, Гедулах, ни помага да получим представа за всичко, което се проявява в духовното царство, в духовния свят, като нещо величествено. Напротив, макар и да е сродна с първата дума, Гевурах посочва един съвсем друг нюанс на величието, нюансът на едно величие, което е ограничено в резултат на определени действия. Гевурах носи отпечатъка на една сила, която е вече проявена във външния свят, и то за да брани себе си, за да прояви себе си във външния свят като едно самостоятелно същество. И така, Гедулах е проявление на скритата, вътрешна сила, а Гевурах, бихме могли да кажем, е нещо агресивно, нещо, което се проявява във външния свят благодарение на известна агресивност.

А „покоят в себе си“, т.е. онази вътрешна сила, която макар и да се проявява във външния свят, постига това не с агресивност, а с един друг вид енергия, до чиято същност бихме се доближили, ако обединим двете понятия за „добро“ и „красота“ - ето какво означава Тиферет. Когато едно същество проявява своята скрита, интимна природа, пораждайки едни или други външни форми, то се явява за нас като нещо красиво; а когато едно същество проявява своята вътрешна чистота, то се явява за нас като нещо добро. Обаче древноеврейското окултно учение обединява тези две понятия в едно: Тиферет. Ето как изглеждат Съществата, респективно техните три основни качества, с които се срещаме, когато слизаме в етерното тяло.

После идва ред на слизането във физическото тяло. В пределите на физическото тяло, човекът - така да се каже - се запознава с най-древните божествено-духовни Същества, които са взели участие в неговото формиране. Припомнете си описанията от моите книги „Гайната Наука“ и „Хрониката Акаша“ и по-специално как първите наченки на физическото тяло са налице още по времето на Стария Сатурн. Тъкмо Престолите бяха онези Същества, които пренесоха в жертва своята собствена воля, своята собствена волева субстанция, за да възникнат първите наченки на физическото тяло. В по-нататъшното формиране на физическото тяло взеха участие и други висши Същества от следващите планетарни выплъщания на нашата Земя, а именно Старото Слънце и Старата Луна. От моите мюнхенски лекции за „Библейското сътворение“*26, Вие помнете, че тези висши духовни Същества остават свързани с човека през епохите на Сатурн, Слънце и Луна, за да постигнат още по-съвършена организация на чове-

шкото физическо тяло, така че в днешния си вид то да стане опората на другите си три съставни части: етерното тяло, астралното тяло и Аза.

След като можеше действително да слезе по тези стъпала на своята вътрешна природа, човекът започваше да възприема онова, което древноеврейското окултно учение окачествяваше по следния начин: то притежава такива свойства, които можем да си представим само ако размислим за най-висшето, за това, което можем да постигнем в душите си като мъдрост. Човекът отправя поглед към мъдростта като към един идеал; изпълвайки се с мъдрост, той усеща извисена цялата си душа. Онези, които слизаха във физическото тяло, знаеха: сега те се докосват до определени Същества, чиято природа е идентична с това, което човек може да усвои в твърде ограничен вид, ако е устремен към мъдростта, към онази мъдрост, която е непостижима в рамките на официалната наука; защото тези опитности могат да бъдат постигнати - и то само частично - единствено ако човекът се справи с тежките душевни изпитания, разбира се не в хода на една инкарнация, а в хода на много поредни инкарнации. Притежател на мъдростта може да бъде само онзи, който опознае всичките и страни. Човекът заставаше пред Съществата, преизпълнени с мъдрост, пред Съществата, чиито основни качества се свеждаха до могъщите изблици на чиста и висша мъдрост. Древноеврейското окултно учение обозначаваеше тези Същества на мъдростта, респективно техните качества, с името Хохмах, което днес бихме превели по един не твърде сполучлив начин като „мъдрост“.

Един особен нюанс на тази мъдрост е нейното, така да се каже, огрубяване; у човека то също се проявява като един вид огрубяване на мъдростта, която той постига в рамките на своята индивидуалност. Но тук, при слизането във физическото тяло, човекът отново среща тези Същества, чиято мъдрост древноеврейското окултно учение нарича Бинах; сега тези Същества, благодарение на посочените качества, се къпят в светлина. Тук се докосваме до нещо, което може да възникне у самия човек, когато му напомним за неговия разум. Всъщност постиженията на човешкия разум са доста ограничени. Но когато става дума за смисъла на Бинах, ние трябва да имаме предвид Съществата, които са изцяло проникнати от това, което може да постигне разумът. Но всичко до тук си остава една груба, примитивна разновидност на Хохмах. Ето защо когато говори за истинската, продуктивна и творческа мъдрост, която съдържа в самата себе си тайните на света, древноеврейското окултно учение сравнява Хохмах с една водна струя, докато Бинах е сравнен с едно море. Ето как трябваше да бъде изразена тази груба, примитивна разновидност на Хохмах.

А най-висшата степен, до която човек можеше да се издигне, слизайки във физическото тяло, беше обозначена като Кетер. Едва ли бихме намерили подходящ израз, за да предадем смисъла на тази дума. Само символично бихме могли да загатнем за качества на тези висши духовно-божествени Същества, и то

чрез един символ, с чиято помощ човекът сякаш надхвърля самия себе си: короната, венецът.

Така пред нас би застанала една стълбица с качествата на онези Същества, в чиято област навлиза всеки, който предприеме описаното слизание в дълбините на човешкия организъм.

Бинах	Хохмах	Кетер
Гедулах	Тиферет	Гедулах
Нецах	Йезод	Ход

Малхут, Царство, Аз

Всъщност тук става дума за едно израстване. И Вие следва да си представите едно посвещение от рода на тези, които предприемаха есеите така, сякаш човекът стига до съвсем нови опитности и усвоява качествата, за които вече стана дума. Но как изглежда разликата между посвещението при есеите и посвещението при съседните народи? До какво се свежда тази разлика?

Всяко от старите посвещения беше замислено с оглед на това, че трябваше да бъде подтиснато именно Азово то чувство, което се поражда у човека при възприемането на Малхут, на Царството. То трябваше да бъде заличено. Или с други думи: В посвещението ти не можеш да бъдеш онзи човек, който съществува навън във физическия свят; наистина, ти ще се издигнеш в духовния свят, но не можеш да останеш като онзи, който се намира навън, в Царството. Следователно, в областта на старото посвещение трябва да се тегли една дебела черта между изживяванията на окултния ученик и начинът, по който той се чувствава в своя Аз.

И ако искаме да обобщим в едно изречение особеностите на стария вид посвещение, което се практикуваше в окултните школи и което, следователно, можеше да намери някакъв отзвук всред външния свят, трябва да кажем: Ако някой иска да мине през посвещението, той не бива да вярва, че може да запази същото Азово чувство, каквото има в Царството, в Малхут. Издигайки се в духовния свят, той изживява с необичайна сила и съвсем непосредствено онези три пъти по три качества, за които стана дума; обаче той трябва да се откаже от своето Азово чувство, от своите изживявания в сетивния свят. Това, което той изживява като Нецах, Йезод, Ход и т.н., не може да бъде пренесено в Царството и не може да остане свързано с обикновеното Азово чувство.

Древните бяха напълно уверени в тези неща. И ако някой от техните съвременници би се осмелил да ги оспорва, на него биха погледнали като на умопомбъркан, или като на лъжец.

Есеите бяха първи, които предупреждаваха: Идва времето, когато всичко, което е горе, ще бъде снето долу и човекът ще може да го изживее, запазвайки своето

Азово чувство. Гърците нарекоха това βασιλεια²⁷. Ето първоначалното учение на есеите: Идва времето, когато някой ще свали това, което е горе, в „царствата небесни“, тук долу, заради Аза, който живее в Малхут, в Царството. Така звучеше могъщият призив на Йешуа бен Пандира, отправен към есеите и към околния свят. И ако искаме да обобщим неговото учение, макар и съвсем накратко, така, както то беше пренесено за следващите поколения от ученика Матай, бихме могли да продължим по следния начин.

Инспириран от приемника на Гаутама Буда, от онзи Бодисатва, който някога ще стане Майтрейя Буда, Йешуа бен Пандира проповядваше: Досега беше така, че Царствата небесни не можеха да бъдат свалени в Царството Малхут, където живее Азът; обаче след като бъде изпълнено времето и след като са изтекли предвидените три пъти по четиринадесет поколения, тогава от Авраамовия род, от Давидовия род, който ние в случая разглеждахме като Есеевия род, ще се роди един, и тъкмо той ще пренесе качествата от Царствата небесни в Царството Малхут, където живее Азът.

Поради своето учение Йешуа бен Пандира беше обявен за богохулник и умъртвен с камъни: подобно учение изглеждаше като най-тежко оскверняване в очите на онези, които не можеха да допуснат и не искаха да видят, че нещо, което за своето време е правилно, в следващата епоха се превръща в нещо неправилно, понеже човечеството непрекъснато се развива.

А после наистина дойде времето, когато предвидените три пъти по четиринадесет поколения привършиха земния си живот и от кръвта на народа действително можа да възникне онова тяло, в което се инкарнира Заратустра; за да може после - след като постигна съответните степени на съвършенство - да го пренесе в жертва на Христос. Сега настъпи времето, когато предтечата на Христос можеше да възвести: Идва времето, когато Царствата небесни ще слязат до сферата на Аза, живеещ във външните царства, в Малхут.

И сега ние разбираме естеството на онази задача, която Христос си постави, след като мина през изкушението. Той преодоля изкушението чрез своите собствени, вътрешни сили, чрез това, което днешният човек нарича свой Аз. Спускатки се в астралното, етерното и физическото тяло, той преодоля всички атаки и изкушения, които застрашават човека в този момент. Това е представено съвсем ясно. Представени са всички разновидности на егоизма, и то по такъв начин, че вниманието ни е заострено до краен предел.

Сега за окултния ученик настъпва едно друго, трудно препятствие. Навлизайки във вътрешните пространства на своето тяло, у него се поражда един естествен, но всъщност крайно вреден навик; той започва да се занимава единствено със своята собствена личност. У никого това не е така подчертано, както у този, който се стреми към духовния свят; непрекъснато и с най-голяма акуратност, той говори за своята драгоценна личност. Докато обикновените хора не обръщат прекалено голямо внимание на себе си, повечето от тези, които стават антро-

пософи или се устремяват към друг вид окултно развитие, започват да се занимават изключително много със самите себе си, със своя собствен Аз, а в този случай се пораждат всевъзможни илюзии, които при други обстоятелства човек решително би отхвърлил.

Защо това е така? Защото човекът просто не знае как да се справи с всички тези неща, които се надигат от неговата вътрешна природа. Той просто не знае откъде да започне; оказва се съвсем неопитен спрямо самия себе си. По-рано вниманието му лесно се привличаше от външния свят, а сега е насочен предимно към своя вътрешен свят, откъдето се надигат най-неочаквани чувства. Защо се появяват те на повърхността? Това, което то би желал сега, е да бъде изцяло „Аз“ и да е независим от външния свят. Впрочем сега той изпада в грешката, че първоначално би искал да бъде третиран като малко дете, на което ясно се казва какво трябва да прави. Той би желал да бъде всичко друго, но не и човек, който сам определя своята посока и цел, с оглед на езотеричните си опитности. Той все още не е свикнал да се замисля върху тези неща. Обаче има смътно то усещане, че зависимостта от външния свят му пречи. Само че най-големите смущения идват тъкмо тогава, когато се опитва да стане независим и фактически попада в плен на своя егоизъм. И сега, следвайки своя егоизъм, макар и да звучи тривиално, той не може телесно да се освободи от външния свят поради простата причина, че хората трябва да се хранят! Да, звучи до голяма степен тривиално, обаче за мнозина това се превръща в едно фатално обстоятелство. То представлява един сполучлив пример за факта, че всички ние сме зависими от околния свят, без който не можем да живеем; тук имаме същите съотношения, както между отделния пръст и цялата ръка: отрежем ли го от нея, той умира. И така, един прост пример ни показва до каква голяма степен сме зависими от околния свят.

И когато този всеотъждиващ егоизъм бъде разгърнат до краен предел, той може да метаморфозира в желанието: дано стана най-после независим от околния свят и дано успее по един магичен път да пораждам у самия себе си всичко онова, от което се нуждае моят физически организъм! Ето едно желание, което лесно може да възникне у онези, които търсят посвещението. У тях може да възникне дори истинска омраза, че са зависими от своето обкръжение и че не са в състояние като с магическа пръчка да създават необходимите хранителни средства. Колкото и да е чудно, устременият към езотерично развитие човек става жертва на подобни желания, които - макар и в миниатюрен вид - възникват още с първите стъпки, за да се превърнат в нещо абсурдно, когато нараснат до краен предел. Човекът просто не знае, че в умален вид тези желания съвсем не му са чужди. Естествено, те не го обземат до такава степен - все пак навичките са нещо много силно - че да се поддаде на илюзията и да си каже: аз бих могъл да си послужа с магия и да създам цялата храна, от която се нуждая и да живея без помощта на външните природни царства, без помощта на Малхут. Обаче в

крайните случаи, човекът наистина би могъл да повярва: ако някога напредна в моето развитие до такава степен, че да живея направо в моето астрално тяло и в моя Аз, тогава ще съм господар на моите желания и изобщо няма да се нуждая от външния свят.

Това изкушение действително се появява. И за онзи, който трябва да го изпита в цялата му сила, то взема следната форма: Изкусителят застава пред Христос. Исус и му казва, че трябва да превърне камъните в хляб. Тази е най-висшата степен на изкушението. Всъщност тук Евангелието на Матей ни описва по един чуден начин навлизането в човешкия организъм под формата на това, което наричаме „историята с изкушението“.

Втората степен се проявява, след като окултният ученик се потопи в своето астрално тяло и действително се изправи пред всички онези емоции и страсти, които биха искали да го направят пълен егоист. След като се усети изправен пред тях, той би желал - без да ги преодолява - да се потопи направо в етерното и физическото тяло. Всъщност тази ситуация представлява един вид пропадане в бездната. И в Евангелието на Матей тя също е описана като едно политане в онази област, която досега е останала непоковарена от човека: областта на етерното и физическото тяло. Обаче човекът не бива да прави подобен опит, преди да е станал господар на своите емоции и страсти. Христос знае това и отговаря на Изкусителя, противопоставяйки му своята собствена сила: „Да не изкушаваш Господа твоя Бог“ (Матей 4, 7).

И сега идва третата степен: слизането в областта на физическото тяло. Когато се явява като изкушение, това слизане може да бъде описано по малко по-особен начин. То представлява едно изживяване, до което стига всеки човек в хода на посвещението; то съпровожда всеки, който при слизането си във физическото и етерното тяло се издига до онази степен, която му позволява да вижда себе си, ако мога така да кажа, отвътре. Сега той вижда всичко, което е свързано с трите най-висши качества. За него то представлява един цял свят; но първоначално то съществува само в неговите собствени илюзии; един свят, който не може да бъде видян като вътрешна истина, ако човек не премине през обвивката на физическото тяло и не се издигне до самите духовни Същества, които - макар и да не влизат в състава на физическото тяло - непрекъснато поддържат неговото съществуване. И ако не съумеем да се освободим от егоизма, тогава Изкусителят на физическия свят, Луцифер или Дяволът, е винаги този, който ни подтиква да се заблуждаваме относно самите себе си. Тогава той ни обещава всичко, което възприемаме в сетивния свят, което обаче не е нищо друго, освен плод на нашата собствена илюзия, на нашата собствена Майя. Не се ли изтръгнем от този Дух на егоизма, тогава ние попадаме в един цял свят, изграден от заблуждения и измами; и Луцифер ни обещава тъкмо този свят. Ние не бива да вярваме, че този свят е свят на истината. Първоначално ние влизаме в този свят, обаче ако не се освободим от него, ние оставаме в Майя.

Христос минава през тези три степени на изкушението, като през един вид пробно изпитание, което се отнася за цялото човечество. И след като всичко това е вече изживяно извън принципите на древните Мистерии, след като е постигнато от Христос, който живя в трите човешки тела, на човечеството се дава един съвършено нов импулс: в хода на еволюцията бъдещият човек - благодарение на своите собствени сили и заедно с Аза, с когото той е в Малхут, в Царството - да се издигне и в духовния свят. Най-после трябваше да бъде постигнато онова състояние, при което разделителната линия между двата свята да отпадне и човекът - за едно със своя Аз, живеещ в Малхут - да пристъпи в духовните светове. В името на човечеството, всичко това беше постигнато чрез победата над Изкушението, която е описана в Евангелието на Матей. В лицето на едно Същество, което живя на Земята, човечеството получи великия образец за това, как Азът може да се издигне във висшите царства и във висшите светове.

И така, до какво се свеждаше постижението, според което Христовото Същество стана образец за цялото човечество, след като представи под външна и историческа форма всичко онова, което иначе се разиграваше зад булото на Мистерииите? Проповедта за Царството! И когато Евангелието на Матей конкретно описва картината на Изкушението, след Изкушението той ще опише и подемната фаза на Христовия Аз, който може да изживява духовния свят в самия себе си и за целта не се нуждае да излиза извън пределите на своето тяло. Тайната на този Аз, който се издига и навлиза в духовния свят според примера на Христовото Същество, живеещо във външното Царство: тъкмо тази тайна трябваше да бъде разкрита в онези времена след историята за Изкушението, за които ни говори Евангелието на Матей. Следват онези глави, които започват с проповедта от планината и представянето на онова, което Христос даде като възглед за Царството, за Малхут.

Ето колко дълбок е смисълът на онова, което Вие трябва да търсите в Евангелието на Матей. Всъщност Вие следва да търсите източниците и съставните елементи на Матеевото Евангелие не само в тайното учение на есеите, но по начало в целия древноеврейски и гръцки свят.

И сега, когато разглеждаме тези древни документи - които са ни завещани от ясновидци - с помощта на резултатите от духовно-научното изследване, у нас се поражда едно истинско страхопочитание, един истински респект: нещо, за което стана дума и по време на лекциите ми в Мюнхен. Когато чуваме казаното от древните ясновидци, ние се изпълваме с усещането, че - издигайки глас от старите времена - те се обръщат и към нас. Сякаш към нас се понасят думите от един вид духовен разговор, състоял се между великите индивидуалности преди много столетия, така че онези, които искат, наистина да са в състояние да разберат евангелските думи: „Който има уши да слуша, нека слуша" (Матей 11, 15). Обаче както някога бяха необходими ред условия, за да възникнат физическите уши, така са необходими и някои предпоставки в нашия съвременен свят, за

възникването на духовни уши, благодарение на които ние проумяваме съдържанието на древните източници и текстове.

Ето защо нашата нова Антропософия трябва да е тук: за да се научим отново да разбираме съдържанието на духовните източници. И едва когато сме въоръжени с разбирането за Аза, за естеството на Аза в Царството, ние ще вникнем в онази глава от Евангелието на Матей, която започва с думите: „Блажени са онези, които просят Дух; защото те ще намерят Царството небесно чрез самите себе си, чрез техния собствен Аз" (Матей 5, 3). Някой от древните посветени би казал: Напрасно бихте търсили Царството небесно във вашия собствен Аз! - Обаче Христос каза: Дойде времето, когато търсейки Царствата небесни, хората ще откриват Духа в техния собствен Аз.

Историческият смисъл на Христовото Събитие се свежда до разкриването на дълбоки мистерийни тайни, така че те да станат достъпни за външния свят. Точно в този смисъл ние ще се опитаме да разгледаме историческото Христово Събитие още по-отблизо. И тогава Вие ще разберете как следва да се тълкуват думите „Блажени...", с които започват първите стихове от планинската проповед.

ДЕВЕТА ЛЕКЦИЯ

Берн, 9. Септември 1910

От всичко, което чухме в хода на този лекционен цикъл, за нас става ясно, че характерните черти на Христовото Събитие се свеждат до следното. В определен момент от общочовешката еволюция, който ние описваме като един вид издигане на душата в царствата на Духа - а в предхристиянските епохи това беше възможно само в определени мистерийни центрове и то за сметка на известно понижаване на Аза, доколкото той беше включен в нормалното човешко съзнание - тя трябваше да приеме един съвършено нов импулс. Макар и до голяма степен този импулс да е осъществим едва в далечно бъдеще, за нас още сега става ясно: при навлизането си в духовния свят, човекът напълно ще запазва онова Азово съзнание, с което днес, като нормални хора, ние обхващаме преди всичко външния сетивно-физически свят. Този напредък в общочовешката еволюция, станал възможен чрез Христовото Събитие, е същевременно и най-големият скок, който някога е бил постигнат в планетарното развитие на Земята. Или с други думи: Всичко, което можа да настъпи в Земно то развитие с оглед на този основен факт, е само един вид продължение на онзи велик импулс, който произтече от Христовото Събитие.

Нека сега да поставим въпроса: Какво всъщност трябваше да стане в този момент? В известен смисъл, дори и до най-малките подробности, трябваше да бъде повторено това, което по начало принадлежи към тайните на древните Мистерии - а в известен смисъл това е валидно и днес - е, че при сливането си в свое то физическо и етерно тяло, там в областта на астралното тяло, човекът

изживява онези изкушения, за които говорихме вчера. В гръцките Мистерии той отново трябваше да се сблъска с всички трудности, с всички опасности, които застават пред нас, когато започнем да се „разширяваме“ в Макрокосмоса. Ние подробно описахме този процес. Изпитанията, през които човек минава в едната или другата посока на посвещението, бяха преодоляни по един образцов начин от великата индивидуалност на Христос Исус, от когото дойде подтикът за една бъдеща еволюция, черпеща сили именно от посвещението. Нека отново да разгледаме какво всъщност ставаше в древните Мистерии.

Душевните изпитания бяха съпровождани от едно „понижение“ на Аза, така че той изпаднаше в един вид полусън, обаче все пак окултният ученик минаваше през определени степени на развитие. Най-важното в случая беше, че се пробуждаше не друго, а неговият егоизъм: сега той все повече и повече искаше да бъде независим от околния свят. Но както вчера посочих, понеже всеки човек е зависим от околния свят и не може да си осигурява прехраната по някакъв магичен път, той често се поддава на опасната илюзия, да счита че процесите на неговото физическо тяло са идентични с величествените процеси на макрокосмическия свят. През подобни изживявания минаваше всеки от учениците на древните Мистерии, само че в друго състояние на съзнанието, различно от това на Христос Исус. Следователно, ако някой описва изживяванията на окултните ученици в условията на древните Мистерии, а после ги описва под формата, каквато те имаха в живота на Христос Исус, тези описания са до голяма степен еднакви. Защото това, което се разиграваше в мрака на Мистерииите, сега - чрез Христос Исус - се превърна в един световноисторически факт.

Нека да вземем следния случай. Да допуснем -, а това е било нещо естествено за епохите преди идването на Христос - че някой художник или писател узнава как кандидатът за посвещение минава през едни или други процедури, и после се опитва да ги нарисова или опише; в този случай рисунките и описанията могат да се окажат съвсем близки до евангелските описания за Христовото Събитие. Лесно е да си представим как в някои от древните Мистерии, окултният ученик - след определена подготовка - за да бъде напълно свободен в душевните си изживявания - е бил завързан с разпънати ръце за един вид кръст. В това състояние той оставал известно време, за да получи свобода в душевните си изживявания. Да приеме, че всичко това остава за поколенията под някаква художествена форма. Но после, вече в наши дни, някой намира тези описания и с право заявява: Този писател, съответно този художник, е заимствувал нещо от душевните изпитания, на които са били подлагани окултните ученици в древните Мистерии. И той би могъл да добави: Да, в Евангелията аз отново откривам онова, което е съществувало в древните Мистерии.

Това може да се установи в много и различни случаи. В моята книга „Християнството като мистичен факт“ аз подробно описах как всички тайни на древните Мистерии отново оживяват в Евангелията и как, общо взето, Евангелията не са

нищо друго, освен повторни описания на мистерииното посвещение. И защо, възпроизвеждайки древното мистериино посвещение, Евангелията описаха всичко онова, което стана с Христос Исус? Защото онова, което в древните Мистерии се разиграваше като интимно душевно изживяване, сега се прояви като обективен исторически факт; защото Христовото Събитие възпроизведе - само че в една много по-висша Азова степен - символичните или реално-символични процеси на старото посвещение.

Тази подробност е изключително важна. Тъждеството между Христовата биография, каквата я знаем от Евангелията, и мистерииното посвещение, може да бъде проумяно само от онзи, който вниква в обстоятелството, че в Мистерията на Голгота се разиграха процесите на старото посвещение, само че с оглед на една друга степен на човешкото съзнание. За да сме още по-точни в описанието, бихме могли да допълним: Онези, които бяха призвани да станат свидетели на Христовото Събитие в Палестина, дочакаха сбъдването на всичко онова, което предричаха есеите, Йоановото Кръщение в Йордан, Изкушението, Разпятieto и т.н. Сега те можеха да си кажат: Да, ние сме изправени пред едно Същество, което живее в човешко тяло. И ако се опитаме да потърсим най-важните, най-съществените елементи на този живот, какво ще открием? Ние ще открием, че определени елементи, които се проявяват като външни исторически факти, са същите, които на времето влизаха в състава на мистерииното посвещение. Следователно, ако бихме разполагали с „правилника“ на мистерииното посвещение, ние ще разполагаме и с първообразите на онези процеси, които ни предстои да опишем, само че вече под формата на исторически факти.

С други думи, голямата тайна се състои в следното: онова, което по-рано беше укривано в мрака на Мистерииите, за да бъде изнесено после във външния свят, и то само като един или друг краен резултат, сега за онези, които разполагаха с духовно виждане, то се прояви на историческата арена с настъпването на Христовото Събитие. Впрочем трябва да сме наясно: по времето на евангелистите далеч не бяха съчинявани биографии, подобни на днешните, каквито са например животоописанията на Гьоте, Шилер или Лесинг, до които съответните биографи стигат след като са ровили из всички тъмни кътчета, събирайки всяка малка бележка и т.н., за да ни представят накрая нещо, което всъщност е най-несъщественото. Евангелистите не се занимаваха с издирването на такива подробности; те се задоволиха с това, да опишат именно съществените моменти от живота на Христос Исус. А най-същественото е, че животът на Христос - разглеждан в световноисторически план - беше едно повторение на посвещението. И трябва ли тогава да се учудваме, че фактите изглеждат така и че в наши дни можа да настъпи нещо, от което повечето хора остават действително слисани?

А това, което слисва хората, ще изпъкне още по-ясно, ако внимателно се вгледаме в следното.

Ние разполагаме с древните митове и легенди. Но какво представляват те? Който добре познава митовете и легендите, в много от тях той открива преразкази за онези събития, които ясновиждащото съзнание възприемаше в духовния свят, само че сега те са представени като сетивни процеси; или пък среща други митове и легенди, които по същество са не друго, а възпроизвеждане на процеси, характерни за Мистерииите. Например митът за Прометей отчасти е също едно възпроизвеждане на процеси, характерни за Мистерииите, а това се отнася и за много други митове. Много често срещаме и едно описание, където е представен Зевс, а редом с него и едно по-низше божество, което - за да се изразим в смисъла на древните гърци - беше там, за да изкушава Зевс. „Пан, изкушаващ Зевс." На една височина е застанал Зевс, а редом с него стои изкусителят Пан: макар и под различни форми, този образ Вие ще срещнете на много места. Защо бяха необходими тези образи? Защото те трябваше да изразят нещо много важно: сливането на човека в неговата по-низша природа, там, където той - навлизайки в етерното и физическото тяло - среща своята егоистична природа. И така, древната живопис изобилствува с описанията на такива процеси, които се разиграваха с посветените, когато те проправяха пътя си към духовните светове, само че в по-късните митове и легенди, тези процеси бяха представени под една или друга художествена форма.

А днес мнозина лекомислени хора - и това е нещо, което истински удивлява тези, които не виждат или пък не искат да видят фактите - правят забележителното откритие, че образът на „Пан, стоящ редом със Зевс и изкушаващ Зевс" е съвсем достоверен, след което заключават: Ясно е, следователно, че сцената с Изкушение то Христово е съществувала и по-рано, така че евангелистите чисто и просто са използвали един художествен образ от древността, а самите Евангелия не са нищо друго, освен комбинации от древни описания и образи – следователно, Евангелията не съдържат нещо изключително; те са съставени от митове и говорят за един измислен Христос. В Германия също се водеше лекомисленият спор дали Христос наистина е живял някога на Земята. И непрекъснато - с едно гротескно невежество, скрито под маската на достолепие и компетентност - се изброяваха всевъзможни митове и легенди, които трябваше да покажат: ето, тук или там са налице сцени, които ние отново срещаме в Евангелията. Трудно е да се говори в наши дни за истинското състояние на нещата, макар че то е добре известно на мнозина от тези, които могат да формират общественото мнение. Обаче в наши дни духовните движения се развиват по един наистина гротесков начин.

Аз не бих вмъквал тези подробности, ако не се налагаше да вземам становище относно възраженията, които се отправят от тук или там с една привидно дълбока компетентност; ясно е, че тези възражения са насочени срещу основните положения и изводи на антропософската Наука за Духа.

Истинското състояние на нещата отговаря на това, което излагам в моите лекции. Естествено, в Евангелията ние отново се натъкваме на процесите, залегнали в основата на Мистериите, където процедурите на посвещението се прилагат към индивиди с друга степен на съзнание; Евангелията са тук, за да ни кажат: Ето, това, което по-рано се извършваше в Мистериите при една пониженост на съзнанието, сега отново е тук, но под различна форма, понеже сега изпитанията на посвещението трябва да бъдат преодолявани от едно Азово същество при пълна яснота на съзнанието.

Ето защо не бива да се учудваме, когато чуем: Едва ли има нещо в Евангелията, което да не е съществувало и по-рано. Само че то е съществувало под такава форма, че днес се налага да допълним: Да, човекът трябва да израсне в Царствата небесни; но не и чрез приближаването им до това, което наричаме Азова област. Ето кое е новото: Всичко, което по-рано можеше да бъде изживявано единствено за сметка на пониженото Азово съзнание, и то в други сфери, сега вече може да бъде изживяно от будния човешки Аз тук, в Малхут, в Царството. Ето защо, след като превъзмогва това, което Евангелието на Матей описва като Изкушение, Христос Исус става проповедник за Царството. Какво всъщност имаше да каже той? Ето какво: Всичко, което по-рано човекът постигаше за сметка на своето понижено Азово съзнание и чрез намесата на други Същества, сега вече може да бъде постигнато в присъствието на Аза. Следователно, най-важното тук е, че той подчертава: Това, което по-рано беше постигнато по други пътища, сега вече може да бъде постигнато в присъствието на човешкия Аз. Ето защо в рамките на Христовия живот не беше достатъчно само да се повторят процесите на старото посвещение; в „проповедта за Царството“ трябва да стане ясно: Всичко, което по-рано беше обещано на окултните ученици в Мистериите, сега става достояние на онези, които изживяват Азовата същност в самите себе си, и то според примера на Христос.

С други думи, всичко - дори и що се отнася до основното учение - трябва да бъде повторено. Обаче ние не бива да се учудваме, че относно старите учения сега възниква съществена разлика: Това, което по-рано не можеше да бъде постигнато чрез Аз а, сега вече може да бъде постигнато в Аза. Да предположим, че Христос се обръща към онези, на които повери тази велика истина, според която древните са приемали ученията в Мистериите, за да си кажат, вдигнали поглед към небесните Царства: Ето, от горе, но без да прониква в нашия Аз - се спуска всичко онова, което ни носи блаженство. В този случай Христос би трябвало да съхрани предишното разбиране за божествения произход на битието, защото този произход - или както още се изразяваме, „Отец“ - беше постижим чрез издигането на „понижения Аз“ в духовните сфери, като промени само определени нюанси. И той би трябвало, примерно, да говори по следния начин: Ако по-рано се твърдеше, че вие би трябвало да гледате нагоре към Царствата, където се намира божественият Отец, и да изчакате просветлението,

което той сваля за вас от Царствата небесни, днес е редно да добавим: Не само че той ви озарява от духовния свят, но и всичко, което се разиграва горе, трябва да проникне дълбоко навътре в Азовата природа на човека и да намери там своето подобаващо място.

Нека да приемем, че всички отделни строфи на „Отче наш“ биха били налице и по-рано, и че сега се налага само тази малка промяна. По-рано хората отправяха поглед към божествения Дух на „Отца“ по такъв начин, че всичко, което се разиграваше горе, оставаше там, високо над Земяното Царство; обаче днес - ето как би трябвало да се изрази Христос - това Царство трябва да слезе на самата Земя, арената на човешкия Аз, и волята, която свети горе, да запламти също и тук, на Земята.

И какви биха били последиците от този факт? Най-напред нека да отбележим, че ясновидецът, който има усет за тези фини разлики, изобщо няма да се учуди, че основните строфи на „Отче наш“ са съществували много време преди Мистерията на Голгота. Повърхностният наблюдател никога не би могъл да долови тези фини разлики; за него те не са съществени. Не е съществен и смисълът на християнството, понеже той чисто и просто не го разбира. И когато открие тези строфи тук или там в древните текстове, той заявява: Ето, евангелистите дават „Отче наш“, обаче тази молитва е съществувала много преди тях! Понеже не забелязва нюансите, той е убеден: Молитвата „Отче наш“ е съществувала много преди Евангелията. Обаче несъмнено Вие схващате огромната разлика между истинското разбиране на нещата и тяхната повърхностна оценка. В случая важно е следното: Този, които долавя новите нюанси, веднага ги свързва с древните текстове. А повърхностният наблюдател, който не забелязва тези нюанси, само констатира, че молитвата „Отче наш“ е съществувала и преди Евангелията.

Налага се тези факти да бъдат епизодично припомняни, понеже антропософите по един или друг начин ще трябва да се противопоставят на онази псевдокомпетентност, която се разпространява по стотици и хиляди вестникарски канали и се възприема от повечето хора като научна истина.

И така, по отношение на „Отче наш“ аз бих желал да добавя следното: Някому лесно би могло да хрумне, че молитвата „Отче наш“ - или нещо подобно на нея - е извлечена от всевъзможните древни текстове, от Талмуда и т.н. Но забележете добре: въпросните учени откриват тук или там, т.е. извън Евангелията, само отделни изречения, отделни строфи от „Отче наш“. И ако отнесем това гротескно мислене към едно от произведенията на Гьоте, бихме могли да твърдим: Първите строфи на „Фауст“ са чисто и просто механически сглобени от Гьоте. Защото лесно бихме могли да докажем: ето, през 17. век е живял един студент, който пропаднал на изпитите и после се оплакал на баща си: Ах, напразно аз право изучавах с горещо старание! А после друг студент, скъсан по медицина, се оплакал на майка си: Ах, напразно аз медицина изучавах с горещо старание! А сега идва Гьоте и просто сглобява първите изречения на „Фауст“. Нима това

не е парадоксално? Обаче, по принцип, днешната критика на Евангелията си служи с абсолютно същите методи.

Изреченията на „Отче наш“ са компилирани по същия начин: „Отче наш, който си на небето, бъди благословен; Господи, Боже наш, да се свети твоето име и споменът за теб да живее в слава както горе на небето, така и долу на земята. Нека твоето царство да властва над нас сега и завинаги. Свещените мъже от древността казваха: Прояви низхождение към всички хора и им прости, каквото и да са ти направили. И не ни въвеждай в изкушение, но спаси ни от злото. Защото твое е царството небесно и ти ще царуваш в слава сега и во веки.“

Ето как са компилирани изреченията в „Отче наш“. Молитвата е тук, само че липсват нюансите, липсва най-важното, а то трябва да бъде внесено в „Отче наш“, ако искаме да сме наясно с огромното значение на Христовото Събитие. Най-важно тук е следното: в нито едно учение не се казва, че Царството трябва да слезе долу на Земята. Казва се: „Нека твоето царство да властва сега и завинаги“, но не и: „Твоето царство да дойде при нас“. А точно това е същественото, което се изпълзва от вниманието на повърхностния наблюдател. „Да бъде твоята воля както на небето, така и на Земята“ или с други думи: Божията воля се устремява към сферата на човешкия Аз. Тук Вие имате, макар и само в смисъла на една чисто външна, научна трактовка, разликата между едно привидно изследване и едно действително съвместно изследване, което държи сметка за всички подробности. Предпоставките за едно такова съвместно изследване винаги са налице, стига човек сериозно да се заеме с него. Вие виждате, че аз си послужих с цитати от една наскоро излязла книга - Джон М. Робертсън, „Митовете на Евангелията“ (Издателство Ойген Дидерихс, Йена 1910) - понеже като един вид модерно Евангелие, тя беше преведена и на немски, за да бъде достъпна за всички; а известният лектор, Артур Дрюс, третиращ въпроса дали Исус е живял на Земята, може да бъде четен само на английски. Тази книга бързо доби популярност и беше преведена на немски, за да не става нужда хората да я четат на английски. И така, един университетски професор обикаля Германия и чете лекции по въпроса „Съществувал ли е Исус?“ и с оглед на изтъкнатите от мен факти, заявява: Нито един исторически документ не ни дава основание да приемем, че е съществувала личност като Исус. И като една от най-достоверните книги, на която човек може да се опре, е посочена именно книгата на Робертсън. Обаче тази книга - особено що се отнася до историческото проучване на новозаветните текстове - съдържа и един вид потвърждение на Антропософията. Ето за какво става дума.

Авторът посочва, че един вид предшественици на „Отче наш“ могат да бъдат открити не само в отделни части на Талмуда, но и хилядолетия по-назад. И още на следващата страница се изтъква - понеже на „Отче наш“ се гледа като на механичен сбор от стари предания, правещи ненужен каквото и да е Христос -, че на халдейски език съществува една молитва, открита на каменни плочки, в

която се призовава древновавилонския бог Меродах. Ето един характерен цитат от тази молитва, чийто превод е публикуван за пръв път от г-н T.G. Pinches в Journal of the Royal Artistic Society през октомври 1891. Става дума за каменни плочки, от крити през 1882 г. в Сипара, в чийто текст молитвата е отправена към Меродах и там четем: „Нека изобилието на света слезе и в твоя град; нека твоите заповеди се изпълняват во веки... нека злият дух да живее въвн от теб" - И сега ученият, който явно е впечатлен от тези думи, добавя: „Следователно, тук ние сме изправени пред един вид молитвен образец, съществуващ от 4000 г. преди Христос и напълно сходен с „Отче наш". Обаче, има ли смислена връзка между тези изречения и „Отче наш"? Въпреки всичко тези изречения се разглеждат като молитвен образец, който е послужил за прототип на „Отче наш". Ето какви твърдения се приемат днес за еталон на научното изследване.

Но съществува и една друга причина, за да бъдат споделени тези неща в средата на антропософи. Защото антропософите също имат нужда да успокоят своята съвест, а тя лесно би могла да бъде обременена, когато те непрекъснато чуват, че историческите проучвания установяват това или онова, или пък четат в списания и вестници: някъде в Азия са открити каменни надписи, от които става ясно, че молитвата „Отче наш" е съществувала още 4000 г. преди Христос. Но когато научим за подобно „откритие", редно би било да се запитаме на какво се основава то. Днес аз се постарах да покажа какво се крие понякога зад тези неща, които са „установени научно". Такива примери можем да срещнем на всяка крачка и в тези случаи е уместно антропософите да се замислят върху вътрешната, сякаш проядена от червеи, страна на онези твърдения, с които често бива атакувана самата Антропософия. Но да продължим нататък.

Същественото тук е, че Христос Исус поставя началото на една еволюция, засягаща цялото човечество, която се опира на Аза, на пълното присъствие и утвържаване на Аза. Той поставя началото на едно посвещение, чиято висша цел е човешкият Аз. Човешкият Аз е центърът, средоточието на човешкото същество, като същевременно в Аза се оглежда цялата природа на днешния човек, както и всичко онова, което настъпи в света чрез Христовото Събитие.

А до какво се свежда човешката еволюция - това става напълно ясно от съдържанието на тези лекции. Човешкото познание за сетивно-физическия свят - опиращо се не само на сетивата, но и на разума - е в сила едва след епохата, която започва малко преди Христовото Събитие. А през по-далечните епохи, вместо интелекта, свързан с човешкия мозък, в сила беше т.нар. ясновидство; човешкото познание се осъществяваше чрез ясновидството. Тези неща са Ви добре известни от моите лекции върху първите периоди от Атлантската епоха. Обаче през Следатлантската епоха, ясновидството - като една общовалидна за тогавашното човечество душевна способност - започна бавно да угасва. До времето на Христовото Събитие все още имаше много хора, които в граничните състояния между будност и сън можеха да отправят своя поглед към духовните

светове, така че в тези гранични, междинни състояния, те пребиваваха там, в духовните светове. Обаче едно такова пренасяне в духовните светове беше свързано не само с това, че тогавашният човек, притежаващ едно смътно или сумрачно ясновидство, беше убеден: Да, аз зная, че зад сетивно-физическия свят е скрит един друг, духовен свят, понеже го виждам непосредствено. Не, с това беше свързано и нещо друго. В древните епохи човешката природа беше от такова естество, че тя лесно можеше да бъде привлечена от духовния свят. Обаче днес е сравнително трудно, ако в хода на едно правилно езотерично обучение, човекът поиска да стигне до някаква степен на ясновидство. Днес ясновидството се проявява като наследство, като един последен отпечатък от древността, под формата на сомнамбулизъм, транс и т.н. Днес тези състояния не могат да се считат за нещо нормално. Но в древните времена те бяха нещо напълно нормално и можеха да бъдат дори усилювани, ако човешката природа беше подлагана на определени изпитания.

Но след като човешката природа се издигаше в духовния свят, намесваха се и други важни подробности.

Днес, когато хората поискат да се ориентират според историческата стойност на нещата, решаващо се оказва това, в което те вярват. Обаче колкото и съмнително да се струва това на нашите съвременници, дори по времето на Христос, лечебните процеси се извършваха например по такъв начин, който позволяваше на съответния човек да развие определено ясновидство. Днес, когато хората са навлезли толкова дълбоко във физическия свят, това вече не е възможно. Обаче в древността човешката душа беше сравнително лесно податлива и чрез определени процедури стигаше до ясновидство, което и позволяваше да живее в духовния свят. И понеже духовния свят сам по себе си съдържа мощни оздравителни елементи и влива оздравителни сили чак до равнището на физическия свят, налице беше непосредствената възможност за осъществяване на лечебната практика.

Да приемем, че даден човек боледуваше; тогава той беше подлаган на определени въздействия, благодарение на които след време той проглеждаше в духовния свят. Оздравителните потоци от духовния свят се вливаха в неговия организъм. Тези космическо-душежни процеси бяха по същество идентични с лечебните процеси. Това, което днес хората говорят за т.нар. „храмово лечение“, е пълно дилетантство. Всичко на този свят се развива, и душите също са направили крачка напред, минавайки от ясновиждане към неясновиждане. В предишните епохи обаче, ясновиждащите човешки способности можеха да бъдат усилювани до такава степен, че да разпознават оздравителните сили, идващи от духовния свят. Ето защо не бива да се учудваме, когато евангелистите разказват, че сега, благодарение на Христовото Събитие, идват такива времена, когато в духовния свят ще проникват не само онези, които притежават старото ясновид-

ство, но също и онези, които в хода на общочовешката еволюция са изгубили старото ясновидство.

Или с други думи: Обърнем ли се назад към старите времена, ние виждаме как хората са имали непосредствено участие в събитията на духовния свят, който им предлагал своите богатства именно чрез старото ясновидство. Сега обаче онези - които в хода на еволюцията са изгубили своето ясновидство - стават „бедни духом“ - т.е. лишени от богатствата на духовния свят - те обедняват откъм духовни опитности: ето какво означава „бедни духом“ и „нищи духом“. Но сега идва Христос и открива голямата тайна: силите от Царствата небесни могат да се вливат в Аза не само там, в духовния свят, но и в рамките на сетивно-физическия свят; ето защо сега вече могат да изживяват Духа в себе си, т.е. да бъдат „блажени“ също и тези, които са изгубили старото ясновидство, а с него - и богатствата на духовния свят.

Ето защо сега можеха да бъдат произнесени великите думи: Отсега нататък блажени са не само „богатите духом“ чрез старото ясновидство, но и „бедните духом“; понеже - след като Христос отвори пътя им към духовния свят - в техния Аз се влива всичко онова, което обозначаваме с думите „Царство небесно“. Следователно, през древността физическият организъм на човека беше така устроен, че позволяваше - дори и при нормални условия - едно частично отделяне на душата, по време на което човекът напускаше своето физическо тяло и, като ясновидец, се докосваше до богатствата на духовния свят. Обаче сгъстяването на физическото тяло, което впрочем е анатомически недоказуемо, беше съпроводено с обстоятелството, че човекът престана да е „богат духом“. Или казано с други думи: Човекът „обедня“, стана „просяк“; но благодарение на това, което Христос донесе на Земята, той вече можеше да изживява „Царствата небесни“ вътре в самия себе си. Ето какво бихме могли да допълним относно процесите във физическото тяло.

Но ако бихме искали да опишем какви конкретни промени настъпиха с човешкия Аз, би трябвало да покажем как всяка една от съставните части на човешкото същество можа да стане „блажена“ в себе си по един съвсем нов начин. В изречението: „Блажени бедните духом, защото те ще намерят Царствата небесни в себе си“ е оповестена новата истина за физическото тяло.

За етерното тяло тази нова истина означава следното: в етерното тяло е заложен принципът на болката, на страданието. Едно живо същество, доколкото разполага с астрално тяло, може да страда само поради увреждане на своето етерно тяло; арената на страданието трябва да се търси в етерното тяло. Вие вече знаете това от моите лекции. Ако някой би поискал да коментира промените в етерното тяло - що се отнася до лечебните въздействия идващи от духовния свят - той би трябвало да изрази новата истина примерно по следния начин: Онези, които страдат, сега могат да бъдат утешени не само поради възможността да напускат физическото си тяло и да се свързват с духовния свят; те могат да

намерят утеха и в самите себе си понеже чрез Христос в етерното тяло е внесена една нова сила. Следователно, новата истина за етерното тяло би трябвало да гласи: сега страдащите могат да бъдат утешени и да изпитат „блаженствата“ не само поради оздравителните си ли от духовния свят, до който те се приближават в състояние на ясновидство; но сега - свързвайки се с Христос - те приемат новите истини и могат да намерят утеха за което и да е страдание там, вътре в самите себе си.

А какво следва да бъде казано относно астралното тяло? Когато по-рано човекът искаше да подтисне емоциите, страстите и егоизма на своето астрално тяло, той отправяше поглед към висшите сфери, за да получи помощ от Царствата небесни; и тогава беше подлаган на определени процедури, които умъртвяваха прекалените страсти на неговото астрално тяло. Сега обаче идва времето, когато чрез делото на Христос човекът трябваше да получи в своя собствен Аз онази сила, с чиято помощ сам да обуздава и укротява страстите на своето астрално тяло. Ето защо новата истина относно астралното тяло трябваше да бъде оповестена по следния начин: Блажени тези, които са смирени и кротки благодарение на самите себе си, на своя Аз; защото те ще наследят Земното царство.

Това трето изречение от „Блаженствата“*28 има изключително дълбок смисъл. Опитайте се да вникнете в него от гледна точка на антропософската Духовна Наука. Астралното тяло се изгражда у човека по времето на Старата Луна. Свръхсетивните Същества, които постигнаха голямо влияние върху човека, а именно луциферическите Същества, действуваха предимно в областта на астралното тяло. Поради тази причина човекът беше затруднен в постигането на висшата си земна цел. Както знаем, луциферическите Същества са изостанали в своето развитие и се намират на една степен, отговаряща на Старата Луна; точно те са тези, които пречат на човека да продължи своя еволюционен път. Сега обаче, когато Христос слезе на Земята, когато Азът беше проникнат от Христовата сила, човекът най-после може да се включи в планетарния смисъл на Земята, откривайки в самия себе си силата, за да обуздава астралното тяло и да отхвърля луциферическите влияния. Ето защо сега можеха да прозвучат думите: Който обуздава своето астрално тяло и е достатъчно силен, за да не изпада в гняв, който запазва присъствието на Аза и е вътрешно овладян, той действително ще постигне целта на Земната еволюция. Да, в третото изречение от „Блаженствата“ Вие срещате една формулировка, която може да бъде разбрана само в антропософски смисъл.

Но как може - чрез приетия в себе си Христос - човекът да извиси и останалите съставни части на своето същество, да ги направи „блажени“? Благодарение на това, че Азовите сили ще обхванат душевните елементи по един сериозен и достоен начин, както и физическите структури. Ако вдигнем поглед към Сетивната Душа, ние бихме могли да кажем: Когато постепенно се свърже с Христос, в своята Сетивна Душа той ще долови един такъв порив, какъвто несъзнателно

усеща в своето тяло, изпитвайки, примерно, глад или жажда. Към душевния свят той ще изпитва такъв копнеж, с каквото гладното и жадно тяло се стреми към храната и водата. Това, което човекът постига след като е приел в себе си Христовата сила, бихме могли да обозначим в един по-древен и всеобхватен смисъл като жажда за справедливост. И когато изпълва своята Сетивна Душа с Христовата сила, той може вече сам да утолява жаждата си за справедливост. Твърде забележително е и петото изречение от „Блаженствата“. И ние би трябвало да го очакваме. То ни предлага нещо съвсем особено, отнасящо се всъщност за Разбиращата Душа. Всеки, който е изучавал моите книги „Тайната Наука“ и „Теософия“, и е в течение на изнасяните години наред лекции, знае, че единственото между трите съставни части на човешката душа - Сетивната Душа, Разсъдъчната Душа и Съзнателната Душа - се поддържа от Аза. Всеки знае, че в Сетивната Душа Азът е все още слабо представен, докато в Разсъдъчната и Съзнателната Душа той присъствува в много по-пълна степен, така че едва сега човекът става човек в истинския смисъл на Дулата. Докато в по-низшите съставни части - например в Сетивната Душа - властвуват божествено-духовни сили, в областта на Разсъдъчната Душа, той става вече едно самостоятелно същество. Там просветва Азът. Следователно, за Разсъдъчната Душа - доколкото тя постига Христовата сила - следва да се говори по различен начин, отколкото за по-низшите съставни части. В областта на по-низшите съставни части, каквито са физическото тяло, етерното тяло, астралното тяло, а също и Сетивната Душа, човекът влиза в отношение с определени духовни Същества, които упражняват своите въздействия в споменатите части; а това, което човек изгражда като добродетели и т.н., то отново се отправя нагоре към тези духовни Същества. Обаче това, което се изгражда в областта на Разсъдъчната Душа - особено когато тя развива Христовите качества, - се превръща преди всичко в специфично човешки качества. Когато човекът започне сам да открива Разсъдъчната Душа, той става все по-малко зависим от божествено-духовните сили на околния свят.

Следователно, тук пред нас застава нещо, което се отнася до самия човек. Ето защо, приемайки Христовата сила, в Разсъдъчната Душа човекът изгражда такива добродетели, които не са измолени от Небето като някаква награда, а са нещо, което той може да отправи към своите себеподобни. И така, ние трябва да усетим, че от добродетелите на Разсъдъчната Душа сякаш се излъчва нещо, което после отново се връща към човека. Забележително е, че петото изречение от „Блаженствата“ ни показва тъкмо този вид качества. То се отличава от всички други, понеже - дори ако преводът не е особено сполучлив - фактите не могат да бъдат скрити: „Блажени милостивите, защото на тях ще се показва милост“. Което се излъчва от човека, отново се връща към него, както и трябва да бъде, ако схващаме нещата в смисъла на Духовната Наука.

После ние стигаме до следващото изречение, което се отнася до Съзнателната Душа, до онази негова част, където Азът е напълно изявен и човекът израства по един съвършено нов начин. Ние знаем, че тъкмо с идва нето на Христос се заражда и Разсъдъчната Душа. А сега живеем в епохата, когато се заражда Съзнателната Душа и когато човекът трябва да поеме своя път обратно към духовния свят. Докато в Разсъдъчната Душа човекът добива едно първоначално съзнание за себе си, в Съзнателната Душа неговият Аз отново се устремява към духовния свят. Приемайки Христовата сила в себе си и изливайки своя Аз в Съзнателната Душа, за да го изживее там в напълно чист вид, човекът всъщност открива пътя към своя Бог. Изживявайки Христос в своя Аз и издигайки се до Съзнателната Душа, човекът стига до своя Бог.

Многократно е ставало Дума, че Азът има своя израз в кръвта на физическото тяло, чийто център е сърцето. Ето защо от шестото изречение разбираме по един напълно обективен начин, че благодарение на качествата, които изгражда в кръвта и в сърцето, Азът ще се съедини с Бога. Какво гласи това изречение? „Блажени чистите по сърце, защото те ще видят Бога." Разбира се, този превод не е особено сполучлив, но за нашите цели е напълно достатъчен.

Ето как антропософската Духовна Наука осветлява всяка подробност от тези чудни изречения, които Христос Исус отправя към своите интимни ученици веднага след като беше преодолял Изкушението.

Следващите изречения се отнасят до това, че човекът постепенно напредва в изграждането на своите по-висши съставни части: Духът-Себе, Духът-Живот и Човекът-Дух. Ето защо те само загатват за онези изживявания на човека, които сега имат само малка част от избраните. Следващото изречение се отнася до онова, което наричаме Дух-Себе. „Блажени са онези, които изграждат Духа-Себе като първа от висшите си духовни сили, защото те ще се нарекат чада Божии." В тях вече е проникнала първата част от висшата троица. Те са приели Бога и са станали външен израз на самата Божественост.

Специално подчертано е, че до тази степен ще стигнат само избрани: единствено онези, които добре разбират какво ще донесат бъдещите епохи на цялото човечество. За една малка част от избраните е вече достояние всичко онова, което бъдещите поколения ще означават като „пълното приемане на Христос в сърцевината на нашите души". Обаче, тъй като засега те са един вид изключение и другите не ги разбират, наред с всичко друго, те ще бъдат и преследвани. Ето защо съответното изречение от „Блаженствата" предупреждава какво ще бъде отношението към отделните представители на тези бъдещи епохи: „Блажени са гонените заради правдата, понеже в себе си те ще намерят небесните Царства".

А последното изречение е отправено към най-доверените ученици: то се отнася към деветата съставна част на човека: Човекът-Дух. „Блажени сте, когато ви хулят и гонят заради мен."

И така, тези чудно замислени изречения се отнасят към всяка от деветте съставни части на човешката природа и посочват как Азът - бидейки един Христов Аз - изгражда себе си във всяка една от тях и ги превръща в „блажени“. Веднага след сцената с Изкушението, Евангелието на Матей представя по един грандиозен и величествен начин в т.нар. „Блаженства“, как първоначално Христовата сила обхваща днес деветчлениния човек, и как ще действа тя през следващите епохи, когато „чадата Божии“ ще са озарени от „Духът-Себе“, макар че всичко това е налице у някои благословени индивиди дори и в нашето съвремие. Тъкмо това е забележителното: Предизвестieto за първите духовни качества, които са вече тук, и преходът в една по-неопределена атмосфера, която откриваме в последните изречения; те са отправени към по-далечното бъдеще.

Но нека да се обърнем отново към видимата страна на тази глава от Матеевото Евангелие. Представете си, че някой проучва дали подобни изречения вече не съществуват и в други текстове, така че Евангелията да са заимствували от там. Представете си още, че въпросният изследовател няма ни най-малко предчувствие за истинската същност на нещата; защото тук би трябвало да се говори най-вече за християнизираната Азова природа. И ако не долови неимоверната сила на този върхов момент, той би могъл да каже примерно следното: Ако различитите няколко страници по-нататък от споменатата книга, Вие ще попаднете на главата за Енох, който се различава от истинския Енох, и там също ще откриете девет „блаженства“. А после той би добавил с известна гордост, че този документ е възникнал в самото начало на християнската ера, и всичко онова, от което се възхищаваме в Евангелията, вероятно е преписано от изброените девет блаженства на този „славянски Енох“:

- „1. Блажен е този, който се бои от името на Бога и непрекъснато му служи.
2. Блажен е този, който произнася справедлива присъда не заради наградата, а заради правдата, и не очаква нищо; по-високата правда той ще получи по-късно.
3. Блажен е, който дава на голите дрехата си, а на гладните - своя хляб.
4. Блажен е, който произнася справедлива присъда за сирака и вдовицата и се застъпва за всеки, който е в немилост.
5. Блажен е, който отхвърля непостоянните пътища на този суетен свят и поема правия път, който води към вечен живот.
6. Блажен е, който сее семена на правдата: той ще жъне седемкратно.
7. Блажен е, в когото обитава истината и който казва истината на своя ближнен.
8. Блажен е, който има любов на устните си и кротост в сърцето си.
9. Блажен е, който разбира всяко Божие слово и хвали Бога“ и т.н.“

Колко красиви са тези изречения. Ако обаче ги разглеждате в цялостната им композиция и с оглед на тяхното съдържание - в смисъл, че тук са изброени няколко мъдри принципи, каквито можем да издирим във всяка епоха, оставайки неприложими в една повратна епоха, отличаваща се с покълване на Азовата сила - и по искате да ги сравните с „Блаженствата“ от Евангелието на Матей, тогава ще изпаднете в положението на онези, които сравняват религиите на човечеството по чисто външен път: когато констатират нещо сходно, те веднага заявяват, че тук става дума за пълна идентичност и изпускат предвид същественото. Но когато човек знае за какво става дума, той е наясно: в общочовешката еволюция има напредък и човечеството се издига от една степен в друга, и че човек не се ражда през следващото хилядолетие в едно физическо тяло, за да изживее същото, което вече е изживял, а за да се докосне до нещо, което междувременно човечеството е постигнало. Този е смисълът на историята. И тъкмо за този смисъл на историята и на общочовешката еволюция Евангелието на Матей ни говори на всяка от своите страници.

ДЕСЕТА ЛЕКЦИЯ

Берн, 10. Септември 1910

През последните часове ние обяснихме какво означаваше Христос Исус за общочовешката еволюция и как силите на човешкия Аз постепенно трябваше да се свържат с онези способности, които човекът беше постигнал в древните Мистерии за сметка на един вид „понижаване“ на своя Аз. И ако сега още веднъж поискаме да изясним нещата, следва да добавим: При всички древни посвещения беше налице възможността човекът да се издига в духовния свят, в това, което означихме като Царствата небесни. Обаче поради своеобразието на древното, предхристиянско посвещение, издигането в духовния свят, в Царствата небесни беше възможно само в отсъствието на истинския човешки Аз, който не можеше да бъде съхранен в онзи свой вид, какъвто имаше в условията на сетивно-физическия план. Следователно, нека занаяпред да различаваме следните две състояния на човешката душа. Едното е равнозначно с това, което има днешният нормален човек в интервала между пробуждането сутрин и заспиването вечер, т.е. в интервала, когато чрез своя Аз той възприема предметите на сетивно-физическия свят. При второто състояние на душата, човешкият Аз е като заглушен и няма ясно съзнание за себе си. Тъкмо това душевно състояние беше използвано в древните Мистерии, когато човекът трябваше да се издига в Царствата небесни. Но сега тези Царства небесни - първо в смисъла на предтечата Йоан Кръстител, а после и в смисъла на самата Христова проповед - трябваше да слязат долу, за да се пробуди сред човечеството един свършено нов импулс: опитностите от висшите светове вече трябваше да бъдат възможни при пълно запазване на обикновените Азови сили. Ето защо беше напълно естествено, когато, така да се каже, вестителите на Христовото Събитие описаха вси-

чки процеси, всички процедури, на които в древните Мистерии бяха подлагани кандидатите за посвещение, като в същото време ясно загатнаха: във всичко това има един нов отънък - сега става дума не за второто душевно състояние, а за първото, което гарантира пълното присъствие на Аза.

Вчера ние описахме деветте блаженства от планинската проповед, като изхождахме тъкмо от тази гледна точка. Бихме могли да продължим и по-нататък с изследванията си върху Евангелието на Матей, като си служим с неговия съвременен превод, който впрочем съдържа и някои неточности, възникнали при превода от арамейски на гръцки. Но дори и когато вземем приблизителната версия на гръцкия текст, навсякъде в продължението на планинската проповед, ние ясно усещаме, как по-рано човешките изживявания са били лишени от присъствието на Аза. Ако по-рано човекът знаеше: Когато моят Аз е заглушен, аз навлизам в духовния свят и научавам нещо за него, сега той е убеден: Занапред ще вниквам в основните процеси и събития на духовния свят не както по-рано, а в пълно присъствие на моя Аз. Несъмнено, подобни неща могат да бъдат разбрани само ако наистина се доближим до тях, а също и до употребата на старите имена, на старите названия, на старите обръщения - в древността названията не са били избирани така, както това става днес, а с ясното съзнание за същността на нещата. Това проличава и от употребените думи в планинската проповед: Христос Исус чувствава себе си като носител на Азовото съзнание и то в една по-висша степен, отколкото по-рано, когато Царствата небесни не можеха да бъдат непосредствено изживявани от човешкия Аз. Ето защо пред душите на своите ученици той изразява настъпилата промяна по следния начин: По-рано вие получавах те едни или други откровения от Царствата небесни; обаче отсега нататък вие ще ги получавате от вашия Аз. Ето защо са и постоянните повторения „Аз ви казвам“: понеже Христос Исус усещаше себе си като представител на онази човешка душа, чийто израз откриваме във формулата: „Аз казвам това; аз съм тук в моето пълно Азово съзнание!“ Тези неща не бива да бъдат възприемани повърхностно. Когато в продължението на планинската проповед срещаме обръщението „Аз ви казвам“, то ни насочва именно към онзи нов импулс, който Христос Исус вложи в еволюцията на цялото човечество. Четете по този начин продължението на планинската проповед и вие ще усетите, че той всъщност казва: Досега вие не трябваше да апелирате към Аза; обаче отсега нататък, благодарение на това, което аз ви давам, постепенно вие ще овладеете Царствата небесни чрез собствената сила на Аза. Цялата атмосфера на планинската проповед е пропита от този нов импулс: Азовата същност на човека. А това се отнася и до следващите глави, които описват т.нар. изцеления.

Както е известно, тези изцеления са предмет на неимоверно обширни дискусии. И както всички Вие знаете, главният въпрос на тези дискусии, е въпросът за „чудесата“. Непрекъснато става дума за това, че тук ставаме свидетели на едно или друго чудо. Нека да разгледаме въпроса за чудесата по-отблизо. Вчера аз

насочих Вашето внимание към една важна подробност. Аз споменах, че съвременният човек всъщност напълно подценява промените, метаморфозите, които са настъпили в човешкото същество в хода на неговото развитие. Ако бихте сравнили - разбира се не в груб, а в един по-фин смисъл - едно физическо тяло от времето, когато е живял Христос Исус, или от още по-предишни епохи, Вие щяхте да установите една огромна разлика, една разлика, която обаче може да бъде потвърдена не с анатомични средства, а само чрез окултното изследване. И Вие щяхте да потвърдите: физическото тяло е станало по-плътно, по-концентрирано. По времето на Христос Исус то е било много по-меко. Тогавашият човек, за разлика от днешния, все още е имал представа за някои силови съотношения в тялото, които са моделирали - и в известен смисъл управлявали - всяко физическо тяло, така че например мускулите са изпъквали много по-ясно, много по-отчетливо. Неусетно и бавно, тези усещания са изчезнали напълно. Когато се натъкне на стари рисунки, изобразяващи например особено изпъкнали мускулни форми, художественият критик смята, че те се дължат на преувеличение или несръчност от страна на старите майстори, понеже не подозира, че на тези рисунки съответствува едно съвсем точно наблюдение, което за старите времена е било напълно достоверно, макар че за днешните условия би се оказало погрешно. Но нека да не се спираме на тези неща, а да се съсредоточим върху особеностите на тогавашните човешки тела.

Силите на душата и силите на Духа имаха много по-голямо, и така да се каже моментално въздействие върху човешкото тяло, отколкото по-късно, когато тялото стана по-плътно, и душата изгуби своето влияние върху него. Ето защо в онези времена душата имаше много по-голяма възможност да упражнява лечебни въздействия. Когато тялото изпаднаше в някакъв вид неразположение и слабост, душата призоваваше всичките си сили, както и оздравителните енергии от духовния свят, за да го приведе отново в хармония и ред. Тази власт на душата над тялото постепенно намаля. Но така или иначе лечебните процеси в старите времена бяха - много повече отколкото днес - до голяма степен духовни процеси. И онези, които минаваха за лекари, далеч не бяха „физически“ лекари в днешния смисъл на думата, а лечители, които се опитваха да въздействуват върху тялото по околните пътища на душата. Те пречистваха душата и я насищаха със здрави усещания, импулси и волеви сили, като за целта прилагаха определени духовно-душевени въздействия - било то в рамките на нормалното човешко съзнание, било то в т.нар. храмове сън, който за тогавашната епоха представляваше не друго, а довеждането на човека до състояние на ясновидство.

И така, с оглед на тогавашните културни отношения, трябва да изтъкнем, че онези, които бяха душевно силни и можеха да апелират към всичко онова, което са-ми възприемаха от духовния свят, бяха в състояние да упражняват забележителни въздействия върху душата, а чрез нея - и върху тялото. Ето защо онези хора, които притежаваха духовни качества и можеха да излъчват лечебни

сили в своето обкръжение, бяха наричани лечители. В общи линии, лечители би трябвало да бъдат наричани не само терапевтите, но и есеите. Обаче нека да про- дължим нататък: На едно от наречията в Предна Азия, което са използвали най-вече онези, в чиито редици възникна християнството, точният превод на това, което ние бихме обозначили като „духовен лечител“, е думата „Исус“. В общи линии, Исус означава „духовен лечител“. И този превод е до голяма степен правилен, понеже държи сметка за чувствената страна на нещата. Сега Вие бихте могли да усетите още по-добре обстановката в онези времена, когато имената и названията са говорели сами по себе си. Но нека да се пренесем още по-навътре в културните отношения на тогавашната епоха.

Тогавашният човек би се изразил по следния начин: Да, наистина съществуват хора, които имат достъп до Мистериите и с цената на това, че жертвуват своето Азово съзнание, те се свързват с определени духовно-душевни сили, които после излъчват в своето обкръжение, превръщайки се в лечители на заобикалящите ги хора. Да предположим, че един такъв човек става ученик на Христос Исус. Тогава той би казал: Сега ние изживяваме нещо забележително. Докато по-рано духовни лечители можеха да бъдат само онези, които приемаха духовните импулси в Мистериите, и то намирайки се в едно понижено Азово съзнание, сега ние срещаме един, който може всичко това без помощта на Мистериите и техните процедури, намирайки се не в понижено, а в нормално и будно Азово съзнание.

Необичайното в случая съвсем не се свежда до това, че се извършват лечения по духовен път. Обстоятелството, че Евангелието на Матей ни разказва за един духовен лечител, съвсем не би изглеждало странно за тогавашните хора. Те биха попитали: И какво чудно има в това, че даден човек лекува по духовен път? Това е напълно естествено!

Изброяването на такива изцеления не би представлявало никакво чудо за тогавашните времена. Забележителното е това, че авторът на Матеевото Евангелие казва: Тук сме изправени пред един, който внася в човечеството напълно нова субстанциална сила; следвайки импулсите на своя Аз - от който по-рано не бяха възможни каквито и да са лечебни въздействия - сега той прави тъкмо това; той може да лекува, апелирайки към онези сили, с които по-рано никой не можеше да лекува. Следователно, в Евангелието се разказва за съвсем други неща, отколкото обикновено се мисли. Бихме могли да приведем много доказателства, включително и исторически, за да посочим колко верни са изводите на антропософската Духовна Наука, които ние черпим от нашите окултни източници. Нека да се спрем само на едно от тях.

Ако нашите твърдения са верни, би трябвало хората от древността да живеят с убеждението: при определени условия онези, които примерно са слепи, могат да бъдат излекувани с помощта на духовни въздействия. Много от художествените изображения на древността с право насочват вниманието ни към подобни

мисли. Споменатият в миналата лекция Джон М. Робертсън описва една картина в Рим, която изобразява Ескулап, стоящ пред двама слепи; и естествено той решава, че тук е показано едно „изцеление“, което после е заимствувано от евангелистите и включено в Евангелията. Обаче тук съществен е не чудотворният характер на духовното лечение; тук посланието на художника гласи: Ескулап е един от онези посветени, които в Мистериите се свързваха с духовните лечебни сили при обичайното за тогавашните условия понижаване на Азовото съзнание. Обаче авторът на Матеевото Евангелие иска да ни каже съвсем друго: Христос постига изцелението не по този начин; това, което живя като еднократен импулс в Христос, постепенно трябва да бъде постигнато от цялото човечество, така че собствените сили на Аза да се превърнат същевременно и в лечебни, в оздравителни сили. Днес хората все още не могат да постигнат това, понеже то ще стане едва в следващите периоди на общочовешката еволюция. Но така или иначе това, което се извърши с Христос в началото на нашето летеброене, ще се превърне в достойние на хората и постепенно те ще станат способни да го проявяват. Ето какво искаше да опише авторът на Матеевото Евангелие в своите чудотворни изцеления!

Опирайки се на окултното изследване, аз трябва да кажа: Авторът на Матеевото Евангелие изобщо не е възнамерявал да описва никакви „чудеса“, а нещо естествено, нещо самопонятно; той просто искаше да посочи, че всичко това става по един съвършено нов начин. Ето как изглеждат нещата, когато ги разглеждаме от духовно-научна гледна точка. Ето как тъкмо Евангелията са сполетени от възможно най-дълбокото неразбиране от страна на хората.

Но ако евангелският разказ е достоверен, как би следвало да продължи понататък? Ние видяхме: Това, което настъпи в живота на Христос Исус чрез т. нар. Изкушение, беше един вид спускане във всички онези процеси, които човекът изживява при своето слизване във физическото и етерното тяло. Видяхме още, как излъчващата се от физическото и етерното тяло сила е в състояние да действа по такъв начин, както това е изразено в планинската проповед и последвалите я чудотворни изцеления. После става ясно, че този Христос Исус действа също и според принципите на Мистериите, а именно, че сега той трябва да привлече своите ученици.

Ако искаме да разберем Евангелието на Матей с оглед на събитията, разиграли се след планинската проповед и чудотворните изцеления, следва да разполагаме с известна подготовка, каквато е естествено да имаме след като години наред сме напредвали в познанието на едни или други окултни факти. Ако човек действително трябва да мине през посвещението, за да открие пътя към висшите светове, той рано или късно стига до един вид имагинативно познание. Онези, които се намираха около Христос Исус, трябваше да овладеят не само способността да чуят величествените думи на планинската проповед, те трябваше не само да участвуват в събитията, респективно в чудотворните изцеления, които

ставаха чрез самия Христос Исус - всичко това не беше достатъчно. Необходимо беше и нещо друго: постепенно могъщата сила, която действуваше в Христос Исус, трябваше да премине и в най-добрите му приятели и ученици. Този момент също е описан. Най-напред виждаме как веднага след Изкушението, Христос Исус е в състояние да внесе един нов нюанс в старите учения и да постигне старите изцеления по силата на един нов импулс. После виждаме как той действа върху своите ученици по един съвсем нов начин, как силата, която той до крайна степен въплъти в себе си, се пренася и върху неговите сподвижници. Как е представено всичко това? По такъв начин, че за не възприемчивия човек то ще трябва да изглежда като нещо, което може да бъде изразено също и с думи. Но що се отнася до възприемчивите, които сам той избра и обучи, неговите въздействия бяха съвсем различни. Неговите въздействия се свеждаха най-вече до това, че той пробуждаше в тях имагинации, че ги въвеждаше в следващите степени на свръхсетивното познание. Следователно, това, което напираше от Христос Исус, се насочваше в две направления: от една страна то поемаше към страничните, неутралните, така че те слушаха думите му и си изграждаха един вид теории; от друга страна то поемаше към близките му, избрани от самия него сподвижници, които съизживяваха неговата сила, понеже той можеше да я разпростира и върху тях, особено с оглед на личната им Карма, така че Христовата сила наистина пробуждаше в душите им имагинации и определени степени от свръхсетивното познание, което ги отвеждаше във висшите светове. „На тях, външните, им говоря с притчи, обаче вие възприемате това, което притчите означават, вие възприемате езика, който ви отвежда във висшите светове." Тези думи не бива да бъдат схващани повърхностно; трябва да ги схващаме като един вид навлизане на учениците във висшите светове.

А сега нека отново да се задълбочим в начина, по който учениците навлизат във висшите светове. Впрочем, за да разберем това, което аз сега обяснявам, освен изслушването, необходима е и поне малко добра воля, протъкана от усвояването тук духовно-научно познание. Бих искал да ви въведа по възможно най-ясен път в следващите описания от Евангелието на Матей.

Нека още веднъж да си припомним, че посвещението има своите две страни. От една страна човекът навлиза във физическото и етерното тяло, където той, така да се каже, се запознава със своята вътрешна същност и се свързва с присъщите му съзидателни, творчески сили. От друга страна той излиза навън в духовния свят и, така да се каже, се разлива в Макрокосмоса. Вие добре знаете, че що се отнася до реалността - а не до съзнанието - тук ние сме изправени пред един процес, който настъпва всеки път в мига на заспиването. Човекът извлича своето астрално тяло и Аза от физическо-етерния си организъм и ги разлива в звездния свят, за да приеме от него определени сили; от тук идва и името „астрално тяло". Това, което човекът постига при тази разновидност на посвещението - извличайки астралното тяло и Аза от физическо-етерния си организъм - предста-

влява не само един познавателен акт, обхващащ нашата Земя, но и едно разливане в Космоса, едно запознаване със звездния свят и неговите сили. Но всичко онова, до което човекът се докосваше при своето разливане в Космоса, всичко то - след Йоановото Кръщение на Христос Исус - се оказа тук, в непосредствена близост до земните хора. С други думи, сега то беше достатъчно не само по време на тяхното трансово или спящо съзнание, но и тогава, когато те бяха будни, т.е. когато с астралното си тяло и Аза навлизаха в достатъчна степен в своя физическо-етерен организъм. Ето защо сега човекът действително можеше да се свърже със звездните сили и да ги включи във физическите процеси на земния свят.

Към това, което Христос Исус извърши, може да се добави и следното: Благодарение на специално подготвеното си физическо и етерно тяло, той събра в себе си силите на Слънцето, на Луната, на звездния свят и изобщо на целия Космос, който принадлежи на нашата Земя; и когато той вършеше нещо, всъщност чрез неговото посредничество действуваха съзидателните, оздравителни, жизнеукрепващи космически сили, които иначе обгръщат спящия човек, докато той се намира извън физическото и етерното тяло. Христос Исус действуваше с помощта на такива сили, които бяха привлечени от Космоса благодарение на неговото тяло и сега - отново чрез неговото тяло - се разпростираха наоколо, включително и върху учениците му. И сега, благодарение на своята възприемчивост, учениците наистина можеха да усетят: Да, този Христос Исус, изправен пред нас, е едно Същество, чрез което към всички нас - като един вид духовна храна - прииждат силите на Космоса; да, сега тези макрокосмически сили са разлети над всички нас.

Обаче самите ученици се намираха в едно двойствено състояние на съзнанието, защото те все още не бяха твърде напреднали в своето развитие, към което правеха първите си стъпки тъкмо поради близостта си до Христос. Самите те непрекъснато се намираха в едно двойствено състояние на съзнанието, което може да бъде сравнено с будното и спящото човешко съзнание. Или с други думи: Редувайки будност и сън, те можеха да изпитват върху себе си магичните сили на Христос, както в едното, така и в другото състояние, можеха да изпитат върху себе си тези сили денем, когато той заставаше пред тях, но също и нощем, докато спяха и се намираха извън физическото и етерното тяло. Докато иначе човекът е несъзнателно разлят в звездния свят и не знае нищо за него, сега редом с учениците беше и Христовата сила; те я забелязваха и бяха убедени: тя свали за нас храна от звездния свят.

Обаче двойственото състояние на тяхното съзнание имаше и друг аспект. Както у всеки човек, така и у учениците на Исус, следва да се съобразяваме с обстоятелството, че те носеха в себе си определени заложиби, които евентуално ще бъдат проявени в следващите инкарнации. У всички Вас например, вече са налице, макар и в зародишен вид, качествата, които ще се проявят - естествено под

съвсем друга форма - в една от следващите културни епохи. И ако тези намиращи се у Вас качества биха станали по някакъв начин обект на ясновиждащото съзнание, биха могли да бъдат получени един вид предварителни впечатления от непосредственото бъдеще. В случай, че тези свръхсетивни изживявания са неподправени и чисти, те наистина биха могли да пренасят човека в непосредственото бъдеще.

Приблизително така стояха нещата и с учениците. Докато се намираха в будно състояние, Христовата сила проникваше в тях и те си казваха: Докато сме будни, Христовата сила се влива в нас, както и следва да бъде в нашето нормално дневно съзнание. Но как стояха нещата с тях нощем, докато те спяха? Благодарение на факта, че бяха ученици на Исус и Христовата сила пулсираше в тях, дори и по време на сън, те ставаха ясновиждащи. И тогава те виждаха не това, което се случва в момента, а далечните бъдещи събития, които стоят пред човечеството. Те се потопяваха в истинско море от астрални образи, за да видят там бъдещето на човешкия род.

И така, за учениците съществуваша две основни състояния. За едното от тях те знаеха: Ето, това е нашето дневно съзнание, при което Христос сваля могъщите сили от Космоса и ни ги предоставя като един вид духовна храна. Понеже е идентичен със самата Слънчева сила, той отново ни предоставя всичко онова, което по-рано се съдържаеше в учението на Заратустра, всичко онова, което християнството така или иначе прие като заратустризъм. Ето как с помощта на Слънцето, към нас се спускат силите от седемте дневни съзвездия. Така ние приемаме храната, от която се нуждаем в рамките на деня.

А що се отнася до нощното съзнание, учениците можеха да си кажат: Сега, благодарение на Христовата сила, ние възприемаме нощното Слънце, онова невидимо Слънце, чрез което до нас достига небесната храна от останалите пет съзвездия.

Или с други думи, в своето имажинативно ясновидство, учениците усещаха: Ние сме свързани със силата на Христос, със силата на Слънцето. Тя ни изпраща тъкмо онова, което е необходимо за хората от нашето съвремие, т.е. за четвъртата културна епоха. Повтарям, че това се отнася за хората от четвъртата културна епоха.

А в другия вид съзнание, Христовата сила ни изпраща онова, което можем да получим чрез нощното Слънце от останалите пет нощни съзвездия. Обаче всичко това се отнася за следващия период от време, т.е. за петата културна епоха.

Да, ето какво изживяха учениците на Исус. Но по какъв начин се опитаха да го изразят те? В следващия час ние накратко ще обсъдим изразните възможности за подобен вид опитности: сега ще споменем само следното.

Според един от древните езикови изрази, определен брой хора били наричани „хиляди“, като с оглед на една или друга важна характеристика било прибавяно съответното число; например хората от Четвъртата културна епоха били обоз-

начавани като „четирите хиляди“, а тези, които са живели в стила на Петата културна епоха - като „петте хиляди“. Това са чисто и просто технически термини. Ето защо учениците казваха: В нашето дневно състояние, ние възприемаме това, което Христовата сила - с помощта на Слънцето - ни изпраща от областта на седемте дневни съзвездия, така че по този начин ние получаваме храната, предвидена за хората от Четвъртата културна епоха, за четирите хиляди. А в нашето нощно имагинативно-ясновиждащо състояние, чрез петте нощни съзвездия, ние долавяме очертанията на следващата културна епоха, на петте хиляди. Следователно, хората от Четвъртата епоха - четирите хиляди - са изхранвани от небето благодарение на седемте небесни хляба, т.е. чрез седемте дневни съзвездия на Зодиака. А хората от Петата епоха - петте хиляди - ще бъдат изхранвани чрез петте небесни хляба, чрез петте нощни съзвездия на Зодиака. Като в случая винаги се загатва и за разграничителната линия между дневните и нощните съзвездия, а това е съзвездието Риби.

Тук ние се докосваме до една тайна, до един от най-важните мистериини процеси: магичната връзка между Христос и учениците. Христос ни дава да разберем ясно - той не говори за стария квас на фарисеите, а чрез космическите Слънчеви сили им предоставя една небесна храна, въпреки че не разполага с нищо друго, освен седемте дневни хляба, седемте дневни съзвездия, а другия път - петте нощни хляба, петте нощни съзвездия. Между тях са Рибите, и за да станат нещата още по-ясни, евангелистът Матей допълва: „две риби“ (14, 13-21).

Кой би могъл, навлизайки в тези дълбини на Матеевото Евангелие, все още да се съмнява, че тук действително става дума за едно благовестие, което ни връща към Заратустра, понеже тъкмо той беше онзи, който пръв насочи човечеството към духа на Слънцето; който беше един от първите мисионери, направили достъпна и разбираема - поне за тези, които бяха възприемчиви за нея - спускащата се към Земята магична сила на Слънцето?

И как постъпват сега лекомислените тълкуватели на Библията? В Евангелието на Матей те откриват, че веднъж се говори за нахранването на четири хиляди души със седем хляба, а друг път - за нахранването на пет хиляди души с пет хляба, като считат втория случай за повторение на първия и казват: Ето как небрежният текстописец на този документ, както често става с преписвачите, просто не е бил достатъчно внимателен и единия път описва нахранването на четирите хиляди със седем хляба, а другия път - нахранването на петте хиляди с пет хляба (Матей 14, 13-21 и 15, 32-38).

Изобщо не се съмнявам, че нещо подобно може да се случи при днешното фабрикуване на книги. Обаче Евангелията съвсем не са възникнали по такъв начин. И когато те повтарят два пъти един и същ разказ, този факт има своите дълбоки основания. И тъкмо защото Евангелието на Матей се докосва до тези дълбоки тайни, с чиято помощ още едно столетие преди появяването на Христовото

Слънце великият учител на есеите Йешуа бен Пандира направи всичко възможно, за да бъде разбрано това Христово Слънце, ние сме длъжни - ако действително искаме да вникнем в Евангелието на Матей - да го проучваме непрекъснато и задълбочено.

Но да продължим нататък.

Първоначално Христос позволи на силата, с която разполагаше - т.е. силата на имажинативното, астрално виждане - да се разпростре и върху учениците. Това е загатнато съвсем ясно. Бихме могли да кажем: Който има очи, нека да чете! - както по-рано, когато не всичко е било записвано, хората са казвали: Който има уши да слуша, нека слуша! И така, който има очи, нека да чете Евангелията. Загатнато ли е някъде, че тази сила на Христовото Слънце се открива на учениците по един начин през деня, и по друг начин през нощта? Да, загатнато е, и то съвсем ясно. Вземете Евангелието на Матей и намерете съответното място.

През четвъртата нощна стража - т.е. между три и шест часа сутринта - спящите ученици видяха как над езерото се носи нещо, което те първоначално сметнаха за призрак, или с други думи, това беше нощна та сила на Слънцето, която е отразена от Христос (14, 25-26). Следователно, посочен е един точно определено момент, понеже само тогава - чрез посредничеството на едно такова Същество, каквото е Христос - учениците можеха да приемат в себе си силата на Космоса. И така, Христос Исус броди из Палестина и в придвижването на тази личност ние имаме едно средство, чрез което Слънчевата сила можеше да прониква в нашата Земя; ето защо винаги се изтъква констелацията на Слънцето спрямо съзвездията, спрямо небесните хлябове. В Евангелието на Матей навсякъде е представена тъкмо тази космическа природа, това вливане на космическите сили в планетарното тяло на Земята; нещо, което е възможно единствено чрез посредничеството на Христос.

Христос Исус трябваше да посвети своите ученици, т.е. онези, които бяха специално предназначени за това, по един твърде особен начин, така че те не само да виждат имажинативните, астрални образи на духовния свят, а и да чуват - нещо, което ние често сме описвали като издигане в света на Девакана - процесите, разиграващи се там. Така че те можеха да търсят тази личност, която на физическия план им се явяваше като Христос Исус, също и горе в духовните светове. С други думи, те трябваше да станат ясновиждащи не само по отношение на астралния план, но и по отношение на по-висшите сфери от духовния свят. Само че не всички бяха в състояние да постигнат това, а само онези, които бяха до най-голяма степен възприемчиви за бликащата от Христос сила, и това бяха, в смисъла на Матеевото Евангелие, учениците Петър, Яков и Йоан.

Ето защо Евангелието на Матей ни разказва (17, 1-13) как Христос отвежда тези ученици, отворени до най-голяма степен за неговите космически сили, на „високата планина“, за да ги издигне над астралния план и да ги въведе в сферата на Девакана, където те можеха да съзерцават не само духовния първообраз на

самия Христос Исус и връзките му с Девакана, но и духовните първообрази на онези, които се намираха в най-близки отношения с Христос Исус: древния пророк Илия, който се беше реинкарнирал като Йоан Кръстител, предтечата на Христос Исус; като освен Илия - сцената се разиграва след обезглавяването на Йоан и Йоан, следователно, се намира в духовния свят - учениците видяха и другия духовен предводител, Мойсей. Всичко това стана възможно, само защото тримата избрани ученици бяха издигнати в деваканическият свят, а не само до равнището на астралния свят. А това, че са издигнати в Девакана, узнаваме от следното място на Матеевото Евангелие. Те не само виждат Христос и неговата Слънчева сила - „лицето му светна като Слънцето“, - но и чуват разговора между Христос, Мойсей и Илия. Следователно, всичко тук е възпроизведено с най-голяма точност и в пълно съответствие с онази характеристика на духовния свят, до която се добираме с помощта на духовно-научното изследване. Никакво противоречие между това, което ние твърдим, и обективното повествование в Евангелията: издигането на учениците чрез самия него, първо в астралната област, а после в деваканическата област, в царството на Духа.

И така, в Евангелието на Матей, Христос Исус е описан като господар, като носител на онази сила, която навремето Заратустра възвести като Слънчева сила. Евангелието на Матей предава нещата напълно вярно: чрез посредничеството на Исус от Назарет и еднократния му земен живот в съответното физическо, етерно и астрално тяло, тази Слънчева сила, този Дух на Слънцето, Аура Маздао или Ормузд, за която Заратустра може само да каже, че живее в Слънцето, успя да се превърне в един могъщ еволюционен импулс за развитието на нашата Земя. Или с други думи: Азовите сили бяха концентрирани в една личност по такъв начин, че в хода на следващите си инкарнации хората непрекъснато ще приемат тези сили в себе си: или чрез участието си в Христовото Събитие, или чрез приемането на Христовото Същество в онзи смисъл, който влага апостол Павел. Преминавайки от една инкарнация в друга, хората се приближават до планетарния край на Земята и онези от тях, които искат да проникнат душите си със силата на личността, живяла някога тук, на физическия план, ще се издигат до все по-висши сфери. Навремето онези, които бяха предопределени, можеха да видят с физическите си очи Христос в тялото на Исус от Назарет. В хода на планетарната еволюция, това трябваше да се случи заради цялото човечество: Христос, който по-рано можеше да бъде само съзрцавай като Дух на Слънцето, слезе от небесните сфери и се свърза със силите на Земята.

И тъкмо човекът е онова същество, в което трябваше да заживее съзидателната Слънчева сила, която някога слезе и намери убежище в едно физическо тяло. Но сега идва времето, когато Слънчевата сила отново ще се разлее навън. И работата е там, че тя все повече и повече ще се влива в човешките същества, доколкото в хода на своите реинкарнации те позволяват на физическото тяло да се проникне с Христовата сила. Естествено, не всяко физическо тяло може това,

което беше постигнато след сложните метаморфози на двете деца Исус, позволили на Заратустра да се издигне до най-висшата степен, в която - през трите години от Кръщението до Голгота - Христос живя в тялото на Исус от Назарет. Хората, които с готовност приемат в себе си Христовата сила, все повече ще се изпълват с нея: първоначално вътрешно, а после, все повече и повече външно. Да, хората от бъдещето не само ще разбират Христовото Същество, те ще се изпълват с него! И пред голяма част от Вас, аз вече посочих как ще изглежда присъединяването към Христос в хода на общочовешката и планетарната еволюция. В една от моите мистериини драми, чрез ясновидката Теодора, е представена една личност, която е развила в себе си силата да вижда в близкото бъдеще, а като цяло тук е описано, как в недалечно бъдеще ще се появят първоначално малък брой хора, а после все повече и повече, които ще виждат образа на Христос, но не вече във физическия свят, а в етерния свят; и те ще могат това не поради някакво духовно обучение, а благодарение на определена степен от планетарното развитие на нашата Земя, като в още по-далечното бъдеще те ще виждат Христос и в друга форма.

По-рано Христос можеше да бъде виждан в неговия физически образ, понеже хората, които тогава се намираха на физическия план, трябваше да го изживеят именно под тази форма. Обаче Христовият Импулс би останал неразгърнат, ако не можеше да се развие и по-нататък.

Ние живеем в навечерието на една епоха - нека това да прозвучи като един вид предизвестие - когато с по-висшите си сили хората ще могат да виждат Христос. И още преди края на 20. век, известен брой хора действително ще се превърнат в „Теодори“, с други думи, тогава пред отворените им духовни очи ще се разиграват онези събития, които Павел можа да наблюдава пред Дамаск, понеже той беше само един „преждевременно роден“ (1. Кор. 15, 8) и представляваше само началото на едно душевно-духовно развитие, което ще обхваща все по-голяма част от хората. Още преди края на 20. век известен брой хора ще изживеят Христос така, както го изживя Павел пред Дамаск и няма да се нуждаят от никакви Евангелия, също както и Павел не се нуждаеше от нищо, когато беше озарен от непосредственото си познание за Христос (Деяния 9, 1-22). Благодарение на вътрешните си опитности, те ще знаят как стоят нещата с Христос, който тогава ще израства пред очите им не в своя физически, а в своя етерен образ.

Всъщност тук става дума за второто идване на Христос - този път в етерни одежди; според както се беше явил на Павел пред Дамаск. Сега нашата задача е специално да подчертаем: Според вътрешната природа на Христовото Събитие онзи, който в началото на нашето летоброене живя като Христос Исус в едно физическо тяло, сега, още преди изтичането на нашето столетие ще се яви на хората, но вече в етерни одежди, както се яви и на Павел пред вратите на Дамаск. И ако хората развият своите висши способности, те ще вникнат в цялото

богатство на Христовата природа. Обаче не би имало никакъв смисъл, никакъв напредък, ако Христос трябваше за втори път да се явява в едно физическо тяло; понеже в този случай първото му явяване би се оказало напразно. Това означава, че неговото първо явяване не е дало възможност на хората да развият своите по-висши сили. А смисълът на Христовото Събитие се състои в следното: човекът да развие своите по-висши сили и с тях да открие действията на Христос в духовния свят. Вникнем ли в историческата борба на съвремието, нашата задача ще изглежда по следния начин: Ние сме длъжни да предупредим човечеството за дълбоките тайни на Христовото Събитие, както и по-рано Йешуа бен Пандира, учител на есеите, предизвести идването на Христос като „Лъва“ от Давидовия род, при което всъщност се има предвид Слънчевата сила, концентрирана в зодиакалното съзвездие Лъв. И ако днешното човечество, позволявам си само да загатна това, би имало щастието, в нашата епоха отново да се инкарнира онзи Йешуа бен Пандира, инспириран навремето от великия Бодисатва, който някога ще се превърне в Майтрейя Буда, тогава той би разглеждал като най-важна своя задача тъкмо посланието за етерния Христос, който ще се появи в етерни облаци, и той би изтъкнал още, че Христовото Събитие се разигра във физическото тяло на Исус от Назарет само веднъж! Това няма да се повтори!

Да допуснем, че онзи Исус, сина на Пандира, който беше умъртвен с камъни приблизително 100 години преди Събитието в Палестина, в едно от преражданията си, т.е. в наши дни, би проповядвал за идването на Христос: тогава той би говорил не за един Христос, който се явява на физическия план, а за един друг Христос, който се явява в етерни одежди - точно какъвто беше случаят с откровението на Павел пред Дамаск. И тъкмо по това хората биха могли да познаят преродения Йешуа бен Пандира. Обаче от друга страна, те биха видя ли и най-същественото: новото есейство, в чиито среди и най-вече от онзи, който някога ще се превърне в Майтрейя Буда, ние ще научим под каква форма ще се появи Христос в нашата епоха и как непрекъснато да се пазим от погрешни представи за самото, така да се каже, преродено есейство в наши дни.

Съществува един сигурен признак, по който би могъл да бъде разпознат този - образно казано - повторно възникнал в наши дни Йешуа бен Пандира: той няма да се представя за Христос. Всички онези, които биха се появили в нашата епоха и биха говорили по един или друг начин, че носят в себе си същата сила, която живя в Исус от Назарет, ще бъдат разкрити тъкмо поради това свое твърдение; те ще се окажат измамни личности, които нямат нищо общо с Йешуа бен Пандира, живял 100 години преди Христос. Да, това твърдение би било един сигурен признак, че тук сме изправени не пред реинкарнирания Йешуа бен Пандира, а пред някакъв лъжепророк, който настоява, че поддържа тесни връзки със самия Христос. В тази област човечеството е застрашено от неимоверно големи опасности.

Защото в наши дни човечеството се люшка между две противоположности. От една страна непрекъснато се изтъква, че днешното човечество съвсем не е склонно да признае каквито и да е духовни сили. Дори и вестниците на всяка крачка тръбят, че нашият род няма нито дарбата, нито смелостта да признае съществуването на каквато и да е духовна сила. А това е, така да се каже, просто една неучтивост, едно безобразие от страна на нашето съвремие. Напълно вярно е, че в наглата епоха би могло да стане прераждането на една от най-великите личности, докато всички биха могли да останат безразлични и да подминат това събитие без никакво вълнение. Другото безобразие на нашата епоха се свежда до следното: Както се подценяват и отричат духовните сили от една страна, така от друга страна е налице страстната потребност към обожествяване на тази или онази личност, към въздигането и до небесата. Вгледайте се в онези днешни общности които са хипнотизирани от своите меси и наистина ще доловите една страстна потребност към тяхното обожествяване. Впрочем тази особеност се проявява непрекъснато в хода на историята.

Така например Маймонидес разказва за един такъв лъжлив Христос, появил се във Франция през 1137 г., който бързо спечелил многобройни последователи, но после бил осъден на смърт от светските власти. Същият Маймонидес разказва по-нататък, че 40 години по-рано в Кордова, Испания, също се появил някой, който твърдял, че е Христос; а приблизително 25 години още по-рано, т.е. в началото на 12. век, във Фез, Мароко, се появил на свой ред един друг лъжепророк. А накрая се разказва, как през 1147 година в Персия се появил някой, който макар и да не се е представял за Христос, се опитал да говори, един вид от негово име. Впрочем най-крещящия пример съм посочвал и друг път: появата на Шабатаи Зеви през 1666 година в Смирна. По изявленията на тази личност, която твърдяла за себе си, че е прероденият Христос, лесно може да се изследва до най-големи подробности природата на лъжепророците и тяхното въздействие върху околния свят. По онова време от Смирна се понесла новината, че в лицето на Шабатаи Зеви е дошъл новият Христос. И Вие не бива да смятате, че вълнението около този слух било нещо незначително. От всички части на Европа, от Франция, Испания и Италия, от Полша, Унгария, от Южна Русия и Северна Африка, както и от вътрешността на Азия към Смирна започнали да се отправят цели групи от хора, за да се срещнат с новия Христос, Шабатаи Зеви. И ако някой беше казал на тези хора, повярвали в новия Христос - преди Шабатаи Зеви сам да се издаде и преди да беше станало ясно какво се крие зад него - че той не е истинският Христос - този човек би си изпатил твърде зле, понеже щеше да се възпротиви срещу една догма, поддържана от неимоверно голям брой хора.

Ето как изглежда втората противоположност: може би тя не е присъща за християнските страни, но в редица области по света тя е ежедневен факт. Налице е

страстната потребност да се търсят земните възплъщени на всякакъв род лъже-пророци. В християнските страни тези неща се разиграват всред ограничени кръгове, макар че и там често може да се чуе за един или друг нов Христос. Нещата се свеждат до следното: Благодарение на своето духовно-научно познание, благодарение на своето духовно-научно просветление и на точния си поглед върху фактите, които дава окултизмът, човек да не изпада нито в едната, нито в другата грешка. Ако правилно вниква в подобни учения, които възникват тук или там по света, той ще се предпазва както от едната, така и от другата грешка; а после той рано или късно ще навлезе в най-дълбокия исторически факт на нашето съвремие: Колкото по-дълбоко проникваме в духовния живот, в толкова по-голяма степен бихме могли да бъдем удостоени с един вид обновено есейство, което в миналото чрез устата на Йешуа бен Пандира най-напред възвести Христовото Събитие като нещо, което ще се разиграе във физическия свят. И ако в наши дни учението на есеите трябва да бъде обновено, ако иска ме да живеем не с традициите на стария Бодисатва, а в живия Дух на един нов Бодисатва, тогава ние можем да потърсим инспирации от онзи Бодисатва, който някога ще стане Майтрейя Буда. И този Бодисатва ни инспирира по такъв начин, че ние се досещаме: Наближава времето, когато Христос ще се яви в нова форма, в етерно тяло, и то ще бъде истинска благодат за онези хора, които чрез обновената мъдрост на есеите развиват нови сили в епохата, когато новото идване на етерния Христос ще ги пробуди за съвсем нов живот. Да, ние трябва да говорим напълно в смисъла на инспириращия Бодисатва, който някога ще стане Майтрейя Буда. Тогава ние знаем, че говорим за Христос не в смисъла на някакво религиозно вероизповедание, според което той винаги следва да бъде възприеман във физическия свят, и се осмеляваме да заявим: За нас би било безразлично, ако се наложи да твърдим нещо друго, защото ние стигаме до него чрез познанието на истината. Ние нямаме никакво предпочитание към едно или друго източно религиозно учение, понеже живеем единствено заради истината. Ние си служим с изразите, които извличаме от инспирациите на самия Бодисатва, а те ни показват как ще изглежда бъдещото идване на Христос.

ЕДИНАДЕСЕТА ЛЕКЦИЯ

Берн, Л. Септември 1910

След разказа за Изкушението, което ние окачествихме като импулс за един особен вид посвещение, идва ред на това, което Христос Исус - като застъпник на старото учение - можа да предаде на своите ученици под една съвършено нова форма; а после и всичко онова, което им предостави, но вече не като застъпник на учението, а направо - стига този израз да е употребим в нашия случай - като един вид сила, една оздравителна за човека сила. Всичко това е представено в т.нар. изцеления. После ние направихме онзи преход, който - както вчера казах - изисква усилия и добра воля, каквато се постига след осмислянето на онези

духовнонаучни познания, които разглеждаме тук вече в продължение на доста години. Или с други думи, ние направихме прехода към един особен род живо обучение, състоящо се в прехвърлянето на сили от Христос Исус към душите на неговите ученици. И ние се опитахме, доколкото е възможно, да изразим една дълбока мистерия, с помощта на човешките думи. Ние се опитахме да покажем същността на това учение, което Христос Исус повери на своите ученици. Той представляваше един вид фокусен център, една събирателна точка за макро космическите сили, вливащи се в Земята; тъкмо тези сили трябваше да влязат в душите на учениците и те можеха да бъдат обединени в едно цяло само благодарение на Христос Исус. Силите, които иначе проникват в човека по несъзнателен път по време на съня, сега бяха привлечени от мировите пространства тъкмо чрез Христос Исус, който ги насочи към учениците, вече като поучаващи и животворни сили на самия Космос. Естествено, ние можем да пристъпим към по-подробно обяснение на тези сили, които осветляват произхода на битието - само ако се запознаем с различните констелации в Космоса. Доколкото Евангелието на Матей разглежда тази мистерия, ние ще се докоснем до нея още днес. Обаче преди това, нека да си изясним как учениците укрепваха в своята мъдрост и как навлизаха в планетарните тайни на Земята благодарение на Христовите сили, които се изливаха върху тях. Учениците трябваше, така да се каже, да израснат в самите себе си, в своя живот и в живата си мъдрост, да израснат по свой собствен, неповторим начин.

Евангелието на Матей описва своеобразното израстване на един от учениците или апостолите. Обаче ние ще разберем този индивидуален и крайно забележителен момент в живота на един от апостолите, само ако го извлечем от много по-големи и мащабни съотношения. Нека да разгледаме индивидуалния напредък на човека в хода на мировата еволюция. Не случайно ние преминаваме от една инкарнация в друга инкарнация. През следатлантския период ние не случайно минаваме инкарнации в Първата следатлантска културна епоха, древноиндийската, а после - в персийската културна епоха, в египетско-халдейската, в гръцко-латинската и т.н.; тези инкарнации означават за нас не друго, а великото училище на самия живот, понеже при всяка една от тези инкарнации ние поемаме в себе си нещо от съотношенията, нещо от характера на съответната културна епоха. Така ние постепенно израстваме. И в какво точно се изразява това израстване на човека през отделните културни епохи?

Както знаем от Антропософията, човекът е изграден от четири различни съставни части. И ако ги изброим, от антропософска гледна точка, ще имаме: физическо тяло, етерно тяло, астрално тяло и свързаната с него Сетивна Душа, после Разсъдъчната Душа, Съзнателната Душа; а по-нататък следват по-висшите звена на човешката природа: Духът-Себе, Духът-Живот и Човекът-Дух. Всъщност всяка от следатлантските културни епохи е допринесла нещо за изграждането на отделните съставни части. През Първата следатлантска епоха, древно-

индийската, човекът е получил известни сили, които са укрепили неговото етерно тяло, така че в етерното си тяло той е станал нещо повече от това, което е бил по-рано. Що се отнася до физическото тяло, съответните въздействия бяха упражнени още в края на Атлантската епоха; докато с етерното тяло започват да се проявяват онези качества, които човекът следваше да получи именно в хода на Следатлантската епоха. И така, през древноиндийската епоха, в неговото етерно тяло бяха вложени известни укрепващи сили, като после, през древноперсийската епоха съответните сили бяха вложени в Сетивната Душа. През Четвъртата след атлантска епоха, гръцко-латинската, в него бяха вложени силите на Разсъдъчната Душа, а сега ние живеем в епохата, когато съответните сили постепенно ще трябва да бъдат вложени в Съзнателната Душа. Като цяло, в това отношение, човечеството не е напреднало кой знае колко. Обаче ние знаем, че предстои Шестата след атлантска епоха, когато в човешката природа ще бъдат вложени силите на Духа-Себе, а през Седмата след атлантска епоха - силите на Духа-Живот. А после ние отправяме поглед към едно още по-далечно бъдеще, когато нормалното човечество ще разполага със силите на Човека-Дух или Атма.

Нека сега да разгледаме развитието на отделния човешки индивид. Впрочем ние говорим за човека в пълно съгласие с онези, които черпеха верните си изводи за неговата природа от древните Мистерии. Но тъкмо по този начин трябваше да гледат на човека също и апостолите: а това те можеха да постигнат само благодарение на поучаващите, животворни сили, които се изливаха върху тях от Христос Исус. И тъкмо ако разглеждаме човека такъв, какъвто е днес или по времето на Христос Исус, ние ще установим у него определени заложи, както например и в едно растение съществуват определени заложи, които са налице още докато то има само зелени листа, т.е. преди появата на цвят и плодове. Ние поглеждаме към едно такова растение, което има само зелени листа, и знаем: това растение притежава определени заложи; след време, при нормални условия, то ще даде цвят и плодове. Както е вярно, че от растението, разполагащо първоначално само със зелени листа, след време ще израснат цветове и плодове, също така е сигурно, че от човека, който по времето на Христос Исус имаше само Сетивна Душа и Разсъдъчна Душа, ще израсне и Съзнателната Душа, която на свой ред ще се отвори за Духа-Себе, така че тази висша троичност да се влее в човека като нещо съвършено ново, като един истински божествено-духовен дар. Ето защо можем да кажем: Човекът се развива от качествата и съдържанието на своята душа. Както растението напредва от зелените листа, през цъфтежа и стига до плодовете, така и човекът напредва по такъв начин, че от Сетивната Душа, Разсъдъчната Душа и Съзнателната душа подготвя един вид цъфтеж, отправен към онова, което слиза от божествения свят, за да може чрез приемането на Духа-Себе да се издигне до висините на общочовешката еволюция.

Ето защо хората, които по времето на Христос Исус бяха развили външната страна на своята природа по един напълно нормален начин, казаха: Да, сега Разсъдъчната Душа е тук, но тя все още не може да приеме в себе си Духа-Себе; обаче от същия човек, който сега е развил като най-висша съставна част Разсъдъчната Душа, ще израсне, като един вид негова рожба, Съзнателната Душа, която после ще се отвори за Духа-Себе.

И как назоваваха в Мистериите онзи вътрешен цъфтеж на човешкото същество, който се подготвяше като естествен резултат от неговото развитие? И как трябваше да бъде назован той в обкръжението на Христос Исус, ако учениците му действително искаха да напредват по своя път? Назовавали са го, ако трябва да го преведем на наш език, с израза „Син на човека“ или „Син човешки“; защото гръцките думи υιοϛ του ανθρωπου съвсем нямат тясното значение на нашата дума „син“ като „син на един баща“, а много по-широк смисъл, включващ естественото продължение на едно същество, израстващо от него както например растението дава в определеното време своите плодове. Ето защо, нормално развитите хора, които все още не бяха подготви ли естествения плод в Съзнателната Душа и в себе си нямаха нищо от υιοϛ του ανθρωπου, казаха: Да, нормалните хора още не са развили нищо от „Сина човешки“; обаче винаги се намират хора, които са изпреварили своите себеподобни и, така да се каже, предварително носят в себе си отличителните белези на следващата епоха. Между предводителите на човечеството задължително трябваше да има и такива, които през Четвъртата следатлантска епоха - когато за нормално се смяташе да бъде развивана само Разсъдъчната Душа - въпреки че външно изглеждаха като останалите хора, все пак вътрешно бяха готови със своята Съзнателна Душа, озарена от Духа-Себе.

И такива „Синове човешки“ наистина имаше. А учениците на Христос Исус трябваше да израснат до там, че да разберат каква е същността на тези предводители.

И за да убеди себе си какво мислят неговите най-близки ученици по този въпрос, Христос Исус ги запитва: Кажете ми, за кои същества, за кои хора може да се каже, че те са „Синове човешки“?

Ето как приблизително би трябвало да се постави въпросът, ако се придържаме към първоначалния арамейски текст на Матеевото Евангелие; защото аз вече посочих, че макар и в гръцкия превод, стига да го разбираме добре, всичко звучи много по-добре, отколкото в различните днешни тълкувания, все пак при превода от арамейски на гръцки някои подробности се губят. Следователно, нека да си представим Христос Исус изправен пред своите ученици, на които задава въпроса: Какви са възгледите относно това, кои представители от поколенията, принадлежащи към гръцко-латинската епоха, са „синове човешки“? И тогава те изброяват: Илия, Йоан Кръстител, Йеремиа и някои други пророци. Обаче учениците знаеха това благодарение на поучаващите сили, до които те

стигнаха чрез Христос, а именно, че тези духовни предводители бяха приели в себе си такива сили, които им позволяваха да се превърнат в представители на Сина човешки. Впрочем при същите обстоятелства един от учениците, наричан обикновено Петър, дава малко по-различен отговор (Матей 16, 13-16).

И за да разберем този по-различен отговор, нека внимателно да се вслушаме още веднъж в душите си и да си припомним това, което беше казано през последните дни относно мисията на Христос Исус според Евангелието на Матей: а именно, че чрез Христовия Импулс хората получиха възможност за изграждане на пълното Азово съзнание, на всичко онова, което лежи в основата на „Аз съм“. Или с други думи: дори и в хода на посвещението, занаятът хората трябваше да израстват във висшите светове по такъв начин, че да не изгубват онова Азово съзнание, с което днес ние, като нормални хора, обхващаме физическия свят. Всичко това стана възможно само поради съществуването на Христос Исус във физическия свят. Нека да обобщим: Христос Исус е представител на онази космическа сила, която даде на човечеството пълното съзнание за „Аз съм“.

Аз многократно съм заявявал, че обикновено тълкувателите на Евангелията - както свободомислещите, така и антирелигиозно настроените - не изтъкват най-важното. Те винаги подчертават, че отделните изрази и словоредът в Евангелията са съществували и по-рано. И те наистина биха могли да изтъкнат например, че съдържанието на „Блаженствата“ е нещо отдавна познато. Обаче ние трябва да заострим вниманието си тъкмо върху това, което по-рано не е съществувало, върху това, което по-рано не можеше да бъде постигнато от човека, запазващ своето Азово съзнание; всичко то стана достойние на хората, единствено чрез Христовия Импулс. Ето кое е същественото! Аз разгледах отделните строфи на „Блаженствата“ и посочих, че първата от тях следва да гласи: „Блажени просещите Дух“, понеже с оглед на общочовешката еволюция „беден духом“ е онзи, който вече не може да има свръхсетивни изживявания в смисъла на старото ясновидство. Обаче Христос е тук и от него идва истинската утеха, истинското просветление: След като не сте вече в състояние да прониквате в духовния свят чрез органите на старото ясновидство, отсега нататък ще можете това чрез самите себе си, чрез вашия Аз, понеже „чрез самите себе си ще намерите Царствата небесни“. Така стоят нещата и с второто изречение „блажени страдащите...“. Вие не трябва да се стремите към духовния свят по пътя на старото ясновидство, защото сега вече разполагате в вашия Аз. Обаче за тази цел Азът все повече и повече трябва да изпълни себе си с онази сила, която беше вложена в Христос по един неповторим начин.

Съвременните хора би трябвало поне малко да размислят върху тези неща. Не случайно всяко от изреченията на планинската проповед съдържа важните гръцки думи: *οτι αυτων εστιν η βασιλεια των ουρανων*. И ако вземем първото изречение: „Блажени просещите Дух“, нататък то би трябвало да продължи „в

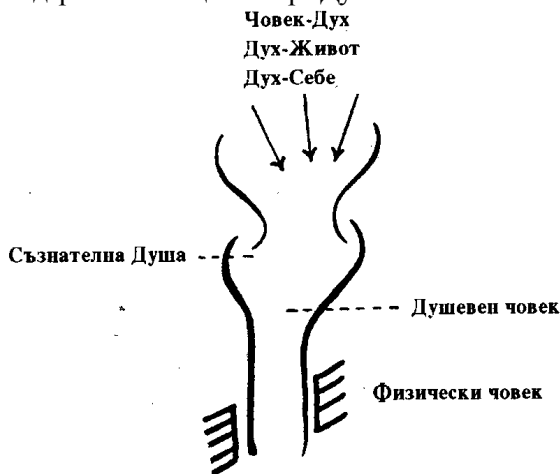
самите себе си", или „чрез самите себе си те ще имат Царството небесно". Навсякъде после, и във второто, и в третото изречение, и т.н. се подчертава точно това: „в самите себе си".

Извинете ме сега, ако насоча Вашето внимание - макар и по доста тривиален начин - към една забележителна особеност на нашето време. Нашите съвременници трябва най-после да пристъпят към една по-смислена употреба на думата *αὐτὸν* „авто" - а не само по отношение на нашите „автомобили" - т.е. не само по отношение на техниката, а и по отношение на духовния свят, в смисъл на *οὐτὸν* на нещо, което бива „пускано в ход чрез самото себе си". Всъщност това има характер на едно предупреждение, което е отправено към нашето съвремие. По отношение на техниката, нашите съвременници на драго сърце приемат нещо да бъде „пускано в ход чрез самото себе си"; обаче по отношение на всичко онова, което по-рано оставаше извън Азовото съзнание и в древните Мистерии, включително и до Христовото Събитие, беше изживявано извън Азовото съзнание, човечеството също трябваше да напредне до степента, позволяваща на човека да се превърне в непосредствен създател на целия околнен свят. Ето какво трябва да проумее днешното човечество, ако то действително иска да се свърже с Христовия Импулс.

И ако осмислим тези неща както трябва, ние ще сме наясно: Въпросът, отправен от Христос Исус към учениците, звучи твърде особено. Най-напред той пита: Кой би могъл да бъде наречен „Син човечески" измежду предводителите на този род? (Матей 16, 13) В отговор учениците изброяват отделни личности. Обаче после той пита нещо друго. Неговата далечна цел е да издигне учениците до там, че те да разберат своята собствена природа, както и това, какво представлява той за Азовата същност. Ето защо другият въпрос гласи: „И според както вие мислите, кой съм аз?" И тъкмо това „Аз съм" следва да бъде специално подчертано навсякъде, където ще го срещнем в Евангелието на Матей. Тогава Петър отговаря, че Христос е не просто „Син човешки", а - нека да се придържа към обичайния превод на тези думи -, „Син на живия Бог". Какво означава „Син на живия Бог" и по какво се различава той от „Сина човешки"? За да разберем това понятие, ние трябва да добавим още някои подробности към фактите, за които вече стана дума. Ние посочихме: напредвайки в своето развитие, човекът разгръща своята Съзнателна Душа, в която може да се прояви Духът-Себе. Но след като е изградил Съзнателната душа, към човека веднага се спускат Духът-Себе, Духът-Живот и Човекът-Дух, за да може разтворената като цвете Съзнателна Душа да приеме тази висша троичност. Това напредващо развитие на човека може да представим графично като един вид растение.

И така, в своята Съзнателна Душа човекът се отваря и към него слизат Духът-Себе или Манас, Духът-Живот или Буди и Човекът-Дух или Атма. Следователно, тук имаме нещо, което слиза отгоре и потъва в човека като една оплодотворяваща сила от духовния свят. Докато с другите си съставни части човекът из-

раства в посока отдолу нагоре и се отваря като един вид цвете, наричано от нас Син човешки, налага се - когато той напредва и иска да приеме мечтаното Азово съзнание - към него да слязат силите на Духа-Себе, Духа-Живот и Човека-Дух. И кой е представителят на всичко онова, което слиза отгоре и загатва за безкрайно далечните епохи от бъдещата еволюция на човечеството? Неговия първи дар ние получаваме под формата на Духа-Себе. Чий представител е този, който ще приеме дара на слизания отгоре Дух-Себе? Това е Синът на Бога,

който е жив, на Духа-Живот или „Синът на живия Бог“. Следователно, в този момент Христос Исус пита: Какво трябва да се влее в човека чрез моя импулс? В човека трябва да се влее оживотворяващия принцип на Духа. Ето как са застанали един срещу друг „Синът човешки“, който израства отдолу нагоре, и Синът Божий, Синът на живия Бог, който израства отгоре надолу. Тези два принципа ние трябва да различаваме много добре.

Обаче следва да признаем, че за учениците този въпрос е изглеждал доста труден. И цялата му трудност изпъква пред Вас най-вече когато се замислите, че учениците усещат всичко това, което след идването на Христос Исус беше вече достъпно и на най-простите хора, благодарение на Евангелията. Учениците трябваше да поемат в себе си тези неща единствено чрез живите поучаващи сили на Христос Исус. Обаче дотогавашните им усилия не можеха да дадат отговор на въпроса: Чий представител съм аз самият? После узнаваме, че един от учениците, на име Петър, казва: „Ти си Христос, Син на живия Бог“ (Матей 16, 16). Но този отговор, ако бих могъл да се изразя така, не идва от нормалните духовни сили на Петър. Ето защо Христос Исус - нека да се опитаме и да представим нещата живо, апелирайки в известен смисъл към скритите в тях образи - поглеждайки Петър, трябваше да заяви: Много нещо е, че от тази уста дойде този отговор, който всъщност ни отправя към най-далечното бъдеще. И когато после обгърна това, което беше в съзнанието на Петър, което беше готово за един

отговор, опиращ се на интелекта или на силите, идващи от посвещението, Христос трябваше да си каже: Да, този отговор дойде не от съзнанието на Петър; в случая се проявяват онези по-дълбоки сили, които се намират в човека и които той все повече и повече превръща в съзнателни сили.

Ние носим в себе си физическо тяло, етерно тяло, астрално тяло и Аз; после се издигаме нагоре до Духа-Себе, Духа-Живот и Човека-Дух благодарение на метаморфозата, засягаща съответно астралното, етерно то и физическото тяло. Тези неща често се споменават в антропософската Духовна Наука. Обаче силите, които някога ще развием в нашето астрално тяло като Дух-Себе, тези сили вече са налице там - в нашето астрално тяло; само че там те са под властта на определени божествено-духовни Същества и не зависят от самите нас. По същия начин и в нашето етерно тяло вече са налице божествено-духовните очертания на Ду ха-Живот. Ето защо, поглеждайки Петър, Христос казва: Това, което сега се намира в твоето съзнание, далеч не е причината, за да изговориш тези думи; те бяха изговорени от една сила, която ти ще развиеш едва в бъдеще; тя е в теб, но ти все още не знаеш нищо за нея. „Ти си Христос, Синът на живия Бог" - невъзможно е тези думи да възникнат от твоята плът и кръв; те са произнесени от божествено-духовни сили, скрити дълбоко под прага на съзнанието, и те са най-дълбоките сили, вложени в човешкото същество.

Да, в този момент прозвучават онези висши и тайнствени сили, от които е роден самият Петър, макар и той да не ги осъзнава напълно, и тъкмо тях Христос назовава „Отец в небесата" Ето смисълът на думите: „... защото не плът и кръв ти е открила това, а Отец, който е в небесата" (Матей 16, 17).

Но сега Христос трябваше да добави и нещо друго. Той трябваше да си каже: В лицето на Петър аз имам пред себе си една личност, един ученик, чиято цялостна духовна дейтелност протича по такъв начин, че не смущава наличните у него сили на Отца; и те са толкова могъщи, тези подсъзнателни човешки сили, че - осланяйки се на тях - той може да прибави още нещо към своята човешка същност. Ето кое е - според Христос - най-важното. Обаче то е валидно не само за Петър, но и за всеки човек; само че все още не е напълно обхванато от човешкото съзнание. Тези човешки сили ще бъдат развити докрай едва в бъдеще. И ако онова, което нося на човечеството, ако импулсът, представляван от мен, се стреми към по-нататъшно развитие и иска да обхване всички хора, тогава то трябва да бъде основано на това, което току-що проговори от Петър: „Ти си Христос, Синът на живия Бог." И тъкмо върху тази сила в човека, която все още не е разрушена от огнените пориви на напредващото съзнание, прозвучаваща сега като сила на Отца, искам аз да градя това, което все повече и повече ще процъфтява от моя импулс.

И когато хората напълно овладеят този велик принцип, ще се възцари едно ново човечество, което ще следва не друго, а Христовия Импулс. Ето какво съдържат думите: „Ти си Петър и върху тази скала аз искам да съградя една човешка

общност, една общност от хора, които ще изповядват Христовия Импулс." (Матей 16, 18).

Днес почти по целия свят се води спор върху тези думи от Евангелието на Матей, обаче те могат да бъдат разбрани само ако ги осветлим с онази дълбока мъдрост, която е същевременно и мъдрост на Мистериите.

И сега още в следващия миг ясно и недвусмислено е показано нещо друго: а именно, че Христос Исус действително гради върху по-дълбоките, подсъзнателни сили в Петър. Защото в следващия миг Христос говори за предстоящите събития и най-вече за приближаващата Мистерия на Голгота. Но сега в Петър проговарят не подсъзнателните сили, а силите на неговото нормално човешко съзнание. Ето защо сега той не разбира думите на Христос и не може да повярва, че страданията и смъртта са съвсем близо. Когато проговаря съзнателният Петър, който вече разчита на личните си, съзнателни сили, Христос трябва да се намеси и да го поправи: Сега в теб не говори някакъв Бог, а само това, което си развил у себе си като обикновен човек; обаче то няма никаква стойност; то произлиза от едно лъжливо учение, то произлиза от Ариман, от Сатаната. Ето какво е скрито в думите: „Махни се от мен, Сатана! Не ме съблазнявай; защото ти мислиш не за Божиите неща, а за човешките" (Матей 16, 23). Христос веднага го нарича „Сатана"; той употребява думата „Сатана" именно за Ариман, докато в други случаи, когато се говори за Луцифер, Библията си служи с име то „Дявол". Всъщност, за да посочи измамата, на която се поддава Петър, Христос прибегва до най-точната дума.

Точно такива са истинските съотношения между нещата. Но какво смята по този въпрос модерното проучване на Библията? Според него напълно изключено е Христос да застане пред Петър и първия път да каже: „Само ти разбра, че си застанал пред един Бог!", а веднага след това да се обърне към него с името „Сатана". И съвременните тълкуватели на Библията допълват: Следователно, името „Сатана", с което Христос се обръща към Петър, е вмъкнато по-късно, така че тук явно става дума за фалшификация.

Това обаче не отговаря на истината. Днешните мнения относно дълбокия смисъл на тази дума се опират на чисто филологическа основа, но те нямат никаква стойност, ако са лишени от едно ясно и обективно разбиране на библейските първоизточници.

Обаче между тези две думи, на които се спрех, има и нещо друго, и то може да бъде разбрано, само ако с помощта на едно древно - и все пак винаги ново - мистериинно учение, според което човекът, такъв, какъвто е на Земята, както и всяка човешка общност, представляват един вид копие на онова, което се разиграва в необятния Космос, в Макрокосмоса. Ние вече обсъдихме произхода на Исус от Назарет тъкмо от тази гледна точка и видяхме, че думите, отправени към Мойсей, всъщност означават: „Твоето потомство ще бъде като отражение на онзи порядък, който цари сред звездите на небето" (1. Мойсей 22, 17).

Тъкмо порядъкът, който царява сред дванадесетте съзвездия и който определя хода на планетите през Зодиака, тъй като той се проявява в съдбата на дванадесетте колена Израилеви, както и в онези три пъти по четиринадесет поколения, за които вече стана дума. Следователно, чрез особената наследственост, осъществявана в кръвните връзки на тези дванадесет колена, възниква едно копие, едно отражение на макрокосмическите връзки. И тъй като това беше казано на Авраам. В мига, когато Петър застава пред Христос Исус и в по-дълбоките пластове на своята природа се досеща за естеството на Христовия Импулс - т.е. за духовната сила, струяща надолу чрез Сина на живия Бог, - тогава Христос вече знае, че може да възвести на околните: Ето, отсега нататък, на Земята започва нещо свършено ново; отсега нататък върху Земята започва да се проектира едно свършено ново отражение, идващо от духовния свят. Докато за Авраам отражението на космическите отношения съществуваше в кръвното родство, отсега нататък в етично-морално-духовните отношения трябваше да се породи отблясъкът на онова, в което човекът може да се превърне чрез своя Аз! Когато хората разбират Христос в онзи смисъл, в който го разбираше по-висшата природа на Петър, тогава те ще основават не само такива общности, които се опират на кръвното родство, а и общности, които съзнателно градят връзките на любовта и ги разпростират от една човешка душа към друга. Или с други думи: Както в еврейската кръв и в родствените връзки, съществуващи през поколенията, беше постигнато това, което е необходимо за човешкия род според изискванията на Макрокосмоса, и както - от друга страна - това, което трябваше да бъде отхвърлено в хода на общочовешката еволюция, беше постигнато също според звездните констелации, така и отсега нататък в рамките на етично-морално-духовните отношения, съзнателният Аз трябваше да роди всичко онова, което или разделя хората, или ги обединява в името на любовта. Връзките между хората трябваше да бъдат формирани или хармонизирани именно от съзнателния Аз. И всичко това се съдържа в думите, които Христос Исус изрича като продължение на отговора, който беше дал на Петър: „Това, което вържеш на Земята - това, което завързва в теб по-дълбоката природа - е същото, което е завързано и на Небето, и това, което същата тази природа развързва тук долу, е нещо, което е развързано също и на Небето" (Матей 16, 19).

През древността цялата тежест на междучовешките връзки произтичаше от кръвното родство; обаче за напред човекът все повече и повече ще укрепва духовните, моралните, спиритуалните връзки. И ако добре ос мислим тези неща, трябва да допълним: Онова, което човекът основава като общност, трябва да се превърне за него в нещо свършено ново. Или, казано на антропософски език: Индивидуалната Карма на човека трябва да се свърже с Кармата на общността. Събитията през изтеклите години би трябвало да са Ви убедили в това. Когато не противоречи на идеята за Кармата, обстоятелството, че подарявам нещо на един беден човек, също така не противоречи на идеята за Кармата когато инди

видуалната Карма на един човек бъде поета от общността. Общността също може да носи жребия на индивида. Кармата може да бъде така построена, че общността и индивидът да носят личната Карма заедно. Или с други думи, в морално отношение може да нас тъпи следното.

Да предположим, че в рамките на една общност, даден човек извършва някаква несправедливост. Тя може да е съвсем ясно вписана в Кармата на отделната личност, и въпреки това да бъде понесена от целия свят. Обаче, намира се един друг човек, който казва: Аз ще ти помогна, за да понесеш твоята Карма. Кармата трябва да бъде изпълнена; но тук се прибавя и помощта на другия. Ето как цялата общност може да помогне на този, който е допуснал някаква несправедливост. Индивидът влита своята Карма в Кармата на общността, така че общността - понеже го счита за един от своите членове - съзнателно поема върху себе си извършената несправедливост и заявява: Като отделен човек, ти допусна една несправедливост, обаче сега ние се застъпваме за теб. Ние поемаме тежестта върху себе си, за да подобрим твоята Карма.

И ако наречем тази общност „Църква“, тогава Църквата сама си налага задължението са поеме върху себе си прегрешенията на отделния човек и да понесе заедно с него неговата Карма. Тук не става дума за това, което днес наричаме „опрощаване на греховете“, а за една реална връзка между общност и индивид, за едно реално и съзнателно поемане на чуждите прегрешения.

И ако по този начин разбираме думите „завързвам“ и „развързвам“, тогава при всяко опрощаване на греховете - стига да вникваме в него както трябва - неизбежно опираме до задължението, което се поражда пред съответната общност. Кармическите нишки, засягащи отделния човек, прерастват в една кармическа мрежа, която обхваща цялата общност. И благодарение на това, което Христос донесе от духовния свят, в основните си черти тази кармическа мрежа е едно отражение на небесния порядък; или с други думи: Кармата на индивида се свързва с Кармата на общността именно според порядъка на духовния свят, т.е. не произволно, а като един вид отражение на порядъка и хармонията, царящи на Небето. Ето защо за хората, които започват да проумяват нещата, тази т.нар. „изповед на Петър“ крие в себе си един безкрайно дълбок смисъл. Тук ние се докосваме до зародишните мигове на онова бъдещо човечество, чиято вътрешна природа вече ще се определя не от силата на кръвно-родствените връзки, а от силата на Аза.

Ето какво става в този поверителен разговор между Христос и неговите най-близки ученици: всъщност Христос пренася силата, която той сваля от Макрокосмоса, върху това, което учениците трябва да основат тук долу на Земята. И отсега нататък, стъпка по стъпка, в Евангелието на Матей следва едно извисяване на учениците до всичко онова, което ще се влее в тях от онези сили на Слънцето и Макрокосмоса, които Христос „завързва“, за да ги предостави на учениците. Ние знаем, че едната страна на посвещението се свежда до навлизането в

Макрокосмоса. И понеже Христос представлява действителният импулс за такова посвещение, той сам извежда учениците си навън в Космоса. Както всеки от участниците в този вид посвещение навлиза съзнателно в Макрокосмоса и го опознава частица по частица, така и Христос прекосява целия Макрокосмос, за да улови пулсиращите там сили и за да ги предостави на учениците.

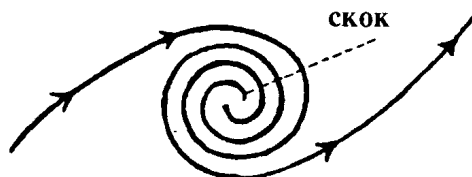
Вчера аз посочих как става това. Нека да си представим нещата нагледно. Един човек заспива. В леглото остават неговите физическо и етерно тяло, докато астралното тяло и Азът се разливат в Макрокосмоса и поемат в себе си макрокосмическите сили. Ако Христос би пристъпил към този човек, той би се оказал за него онова космическо Същество, което съзнателно извлича и му предоставя звездните сили. И точно това е представено в следващата сцена. Учениците пътуват с лодката по време на последната нощна стража; и тогава те виждат, че този, когото първоначално смятат за призрак, е Христос, който позволява на макрокосмическите сили да влязат в тях самите (Матей 14, 25-26). Тук съвсем нагледно е показано, как той доближава ученици те до силите на Макрокосмоса.

И следващите сцени от Евангелието на Матей ни представят не друго, а как Христос, стъпка по стъпка, насочва учениците си по пътя на посвещението. Нещата изглеждат така, сякаш самият Христос води за ръка своите ученици и стъпка по стъпка ги превежда през местата, където трябва да минат посветените. Бих искал да Ви посоча една подробност, за да се уверите, че Христос наистина, стъпка по стъпка, извежда своите ученици навън в Космоса.

Когато ясновидските способности нараснат и човек стигне до непосредствени и живи представи за духовния свят, той научава неща, които по-рано са били недостъпни за него; той научава например, връзката между отделните фази в растежа на растенията. Ако човек е възпитан в материалистическо мислене, той казва: Ето, сега растението цъфти и - ако приемем, че този цвят ще даде плодове - след време ще се появят семената. После ще вземем семената и ще ги заровим в земята, така че след още време ще израсне ново растение, което на свой ред също носи семената в себе си. И така, според материалистическите възгледи, част от семето се разлага в земята и след време ще се появи като ново растение. Да, материалистическите възгледи не допускат друго обяснение, освен че една материална част от растението, колкото и малка да е тя, все пак преминава в новото растение. Обаче това не е така. В действителност - що се отнася до материалния състав - цялото старо растение е разрушено. Що се отнася до материалния състав, настъпва един скок и фактически новото растение представлява нещо съвършено ново. Тук ние сме изправени пред едно новообразование.

Обхващайки този универсален закон, ние можем да го приложим както върху най-важните мирови процеси, така и върху целия Макрокосмос. Накратко: навсякъде в материалните процеси на света се извършват скокове. Това е специално подчертано и в Мистериите. Там се казва: Когато навлиза в Космоса, окултният ученик трябва да опознае силите, които предизвикват тези скокове. И

когато напредва в определена посока на Космоса, човекът действително упражнява един вид познание, опирайки се на съзвездията. Сега тези съзвездия се превръщат в нещо като отделни букви. Напредвайки в определена посока, ние изживяваме скоковете от „предшественика“ към „потомъка“, независимо дали това се отнася до областта на растенията, животните, хората или планетите; защото, примерно, преминаването от Стария Сатурн към Старото Слънце е било свързано с унищожаване на всичко материално. Материалното се раздробява и изчезва, обаче духовното остава. И тъкмо духовното е това, което предизвиква скока! Същото се отнася и за прехода, за скока от Старо то Слънце към Старата Луна, както и за прехода от Старата Луна към Земята. Този закон се потвърждава както в най-незначителните, така и в най-грандиозните събития. Съществуват два символа за изобразяване на скокообразното развитие - единият е дъговиден и по-скоро от образно, имажинативно естество, а другият е сравнително нов. Когато еволюцията напредва, старото се навива като един вид спирали, от която после тръгва новата еволюция, т.е. от старата спирали тръгва - в посока от вътре навън - една нова спирали. Обаче новата еволюция не е непосредствено продължение на старата, защото между края на старата и началото на новата има един малък скок. Ето как ние стигаме до следната фигура.

Пред себе си имаме две спирали, вплетени една в друга, а по средата - един малък скок: символът на Рака, който изобразява навлизането и разширяването в Макрокосмоса, както и възникването на един нов кълн всред досегашната еволюция.

Има и един друг символ за изобразяване на тези отношения. Колкото и странно да Ви изглежда, това е ослицата и нейното осле, с други думи: „предшественикът“ и „потомъкът“. Този символ изобразява прехода от едно състояние в друго. И всъщност дори зодиакалният знак Рак, през древността често е бил представян под формата на една ослица и нейното осле. Никак не е маловажно да се знаят тези подробности. Защото те са от огромно значение за разбирането на това, че навлизането в Макрокосмоса също представлява един преход, един скок, макар че - навлизайки в духовния свят - човекът се нуждае от съвсем друг вид прозрения. Всичко това е представено напълно правилно, когато с езика на звездите ни се показва как физическото Слънце минава през съзвездието Рак и, след като е достигнало най-високата точка, отново започва да се спуска. Така

стоят и нещата, когато окултният ученик най-напред се издига в духовния свят, за да срещне и опознае известни сили, които после - слизайки на Земята - ще постави в служба на човечеството.

Христос Исус показва всичко това на учениците и този факт е отбелязан както в Евангелието на Матей (21, 1-2), така и в другите Евангелия. И техните описания звучат по такъв начин, че за нас е ясно: Христос действа не само с помощта на думите; на своите ученици той предоставя имагинациите, живите образи на това, което сам извършва, когато се отправя към онези висоти, до които след време трябва да стигне цялото човечество. И сега той прибягва до образа на ослицата и нейното осле; или с други думи - той издига ученици те до разбирането на това, което в духовния свят съответствува на зодиакалното съзвездие Рак. Следователно, тук ние сме изправени пред символичния израз на нещо, което възниква в живите, духовни връзки между Христос и неговите ученици, и то е облъхнато от такова величие, че не може да бъде изразено с думите на един или друг човешки език, а само чрез това, че Христос издига учениците и ги въвежда в отношенията на духовния свят, създавайки за тях съответните физически съответствия на макрокосмическия свят. И после той ги отвежда още по-високо, до мястото, където окултните сили на посветените отново ще бъдат употребени за благо на цялото човечество. Сега той се издига до онази висша точка, която може да бъде само загатната: Той стои в апогея на Слънцето, т.е. в зодиакалния знак Рак. И нищо чудно, че Евангелието на Матей посочва този момент като върхна точка в земния живот на Христос: „Осанна във висините!“ Тук всеки тон е така подбран, че чрез това, което става, учениците израстват, за да внесат в еволюцията на човечеството - чрез процесите, настъпили в самите тях - онези макрокосмически сили, които Христос донесе от духовния свят.

А сега следващият разказ за Пасхата не е нищо друго, освен реалното и живо вливане на всичко онова, което първоначално трябваше да бъде поето от учениците под формата на едно учение, за да може после по един магичен начин да проникне в цялото човечество чрез силите, бликащи от Мистерията на Голгота. Ето как трябва да разбираме това място от Евангелието на Матей и неговите понататъшни описания. И сега ние започваме да разбираме също, как евангелистът Матей винаги е бил наясно, че трябва да изтъква контраста между живото учение, идващо от космическите висини и завладяващо душите на учениците, и всичко онова, което трогва външните хора, които остават невъзприемчиви за силите на самия Христос Исус. Ето защо ние ставаме свидетели на онези разговори с книжниците и фарисеите, на които ще се спрем утре.

Днес обаче бихме искали да изтъкнем още веднъж: След като е отвел своите ученици толкова далеч, колко то е възможно, позволявайки им да вземат участие в процесите на посвещението, Христос Исус им показва и далечната перспектива, че ако вървят по този път, самите те ще изживеят навлизането в духовния свят на Макрокосмоса. Той им казва, че самите те са предразположени

към посвещението и че то им предстои, и те ще навлязат в макрокосмическия свят, където те все повече и повече ще опознават истинската природа на Христос като онова Същество, което изпълва всички духовни пространства и чиито видим образ те имат в лицето на Исус от Назарет. Че те са готови за това посвещение и че ще се превърнат в посветени на цяло то човечество - ето какво трябва да обясни Христос на своите ученици. Той можа още да им посочи, че самостоятелното посвещение е възможно, само ако човек позволи на своя душевен свят да израсне в атмосфера на спокойствие и постоянство.

Но какво израства в душевния свят на човека, след като той развие своите повисши, ясновидски сили? Сега, след като е развил в определена степен своите духовни заложи, той започва да приема в себе си силите на Духа-Себе, Духа-Живот и Човека-Дух. Но кога тези висши сили, които слизат от Небето и озаряват душа та му, ще го направят посветен и участник в Царството Небесно, това вече зависи от мига, когато човекът ще е напълно узрял за своята мисия, това вече зависи от неговата лична Карма. Кой знае всичко това? Само най-висшите посветени! Тези, които разполагат с по-ниските степени на посвещение, все още не го знаят. И когато една или друга индивидуалност е достатъчно узряла, за да навлезе в духовния свят, часът на посвещението незабавно удря за нея. Да, този час идва, но идва по такъв начин, че човекът не може да го предвиди, идва „като крадец в нощта“ (Матей 24, 43).

Но как израства човек в духовния свят? Древните, а в известен смисъл и новите Мистерии, имаха три степени на макрокосмическото посвещение. Първата степен беше тази, при която човекът възприема всичко, което може да бъде възприемане чрез Духа-Себе. В този случай той е не само човек в нов смисъл, но израства до това, което в смисъла на Йерархиите означаваме като „Ангелска Йерархия“, т.е. Йерархията, разположена най-близо до човека. Така например в персийските Мистерии са наричали онзи, който израства в Макро космоса и чийто Дух-Себе е достатъчно силен, или „персиец“, понеже човек от такава величина престава да бъде единично лице и вече принадлежи към Ангела на персийския народ, или пък направо „Ангел“. Следващата степен е тази, при която се пробужда Духът-Живот, и съответния човек са наричали или „Слънчев герой“ в смисъла на персийските Мистерии, понеже тогава той направо е приемал силата на Слънцето, издигайки се нагоре към духовните Слънчеви сили, или пък направо „Син на Отца“. И накрая, онзи, у когото се пробужда Атма или Човекът-Дух, древните Мистерии наричали „Отец“. Това бяха трите степени на посвещение: Ангел, Син или Слънчев герой и Отец.

Само най-висшите посветени можеха да съдят за това кога може да настъпи посвещението за един или друг човек. Ето защо Христос казваше: Посвещението ще дойде, ако следвате пътищата, които ви посочих аз. Вие ще се издигнете в Царството небесно, обаче точният час не е известен нито на „Ангела“, който

носи Духа-Себе, нито на „Сина“ с неговия Дух-Живот, а само на най-напредналите в посвещението, които са стигнали до степента „Отец“.

И тук Евангелието на Матей се обръща към нас с думи, които са в пълно съгласие в мистериите традиции. Ние виждаме, че възвестяването на Царството небесно не е нищо друго, освен едно предсказание към учениците, че те ще стигнат до посвещението. Това ясно проличава в глава 24. от Евангелието на Матей. Ако правилно четем съответните пасажки, съвсем осезателно ще доловим, че Христос насочва мислите към разпространени за времето си учения относно израстването в Царството небесно. Обаче това израстване в Царството небесно е било приемано твърде материалистически и хората са вярвали, че този процес се отнася за цялата Земя, докато в действителност той се отнася само за отделни посветени. Или с други думи: у някои хора се е породил възгледът, че в най-скоро време предстои една материална трансформация на Земята и от Земя, тя ще се превърне в Небе. И Христос предупреждава, че ще дойдат хора, които ще твърдят подобни неща и той неслучайно ги нарича „лъжепророци“ (Матей 24, 24). Ето защо е твърде странно, как дори днес мнозина тълкуватели на Евангелията застъпват тезата, че за приближаващото - и то в материален смисъл - Божие царство, можем да съдим от думите на самия Христос. Ако човек действително вниква в Евангелието на Матей, той знае, че казаните от Христос Исус думи са един духовен процес, към който се при съединяват не само посветените, но след време и цялото човечество, ако в хода на Земната еволюция то следва Христос, израствайки в Царството небесно не по друг начин, а като одухотворява самата Земя.

Прониквайки все по-дълбоко в цялостната композиция на Матеевото Евангелие, ние се изпълваме с истинско страхопочитание и то най-вече понеже нито едно от другите Евангелия не ни отвежда толкова неусетно до онова състояние, при което ние непосредствено чуваме как Христос Исус започва да говори на учениците си от гледна точка на Аза. Ние виждаме насядалите около него ученици и ставаме свидетели на това, как чрез едно човешко тяло космическите сили са вече част от тях. Ние виждаме как той повежда своите ученици, така да се каже, за ръка, и ги запознава с това, което може да бъде споделено с посветените. Ние просто се потопяваме в онези нови човешки отношения, които сега вече могат да възникнат около Христос Исус. И всичко това превръща за нас Евангелието на Матей в едно толкова близко до човека произведение. Чрез Евангелието на Матей ние наистина започваме да разбираме човека Исус от Назарет, носителя на Христос. Ние се научаваме да разбираме всичко онова, което той извършва, намирайки се временно в тялото на Исус от Назарет. Да, в Евангелието на Матей дори небесните процеси и събития са представени в напълно човешки вид.

А как стоят нещата с онези душевни изживявания, които не са свързани с посвещението, за тях ще говорим в следващата, последна лекция.

ДВАНДЕСЕТА ЛЕКЦИЯ

Берн, 12. Септември 1910

Обхванем ли с поглед еволюцията на човечеството, такава, каквато е тя според нашата антропософска Духовна Наука, за нас като най-забележителна и важна особеност ще изпъкне това, че човекът - в хода на своите последователни реинкарнации през отделните епохи - непрекъснато се издига и овладява все по-висши форми на съвършенство, като накрая довежда дълбоката си вътрешна същност до съответствие с онези цели, които отговарят на отделните степени от планетарната еволюция на Земята.

И така, от една страна виждаме как издигащият се човек е свързан с Божията цел и не я изпуска от своя поглед. Обаче той никога не би я достигнал, ако на помощ, така да се каже, не му се притичваха определени свръхсетивни Същества, които имаха твърде различен път на развитие, отколкото този на човека. От време на време - ако бих могъл така да се изразя - в планетарната еволюция на нашата Земя се намесват Същества от други сфери, за да се свържат с общочовешката еволюция, така че човекът да се издигне до онези висини, към които той всъщност принадлежи. По отношение на предишните планетарни въплъщени на нашата Земя, ние бихме могли да обобщим нещата по следния начин: Още на Стария Сатурн онези висши Същества, които наричаме Престоли, бяха пожертвували своята воля, своята волева субстанция, за да възникнат първите заложби на човешкото физическо тяло. Това е само един пример в най-общи линии. Но практически става така, че определени Същества, които в своето развитие са изпреварили човека, непрекъснато слизат от духовния свят, за да се намесят в еволюцията на човека, при което те - уместно е да си позволим този израз - временно се настъпват в една или друга човешка душа, приемайки, така да се каже, човешки облик, или, казано по-просто, се проявяват като една душевна сила, която пронизва и инспирира съответния човек; или с други думи, това човешко същество, инспирирано от божествените сили, вече може да постигне много повече в рамките на човешката еволюция, отколкото един обикновен човек.

Обаче нашата съвременна епоха е силно повлияна от своите нивелиращи, материалистични представи и не желае да слуша подобни неща. И все пак тя е запазила един последен остатък от тези възгледи, за които току-що стана дума. Нашите съвременници биха сметнали за ужасяващо суеверие, ако някой би се осмелил да твърди, че някои невидими Същества слизат от висшите светове, настъпват се в хората и започват да им говорят. Но както казах, един остатък от всичко това продължава да е налице в нашата материалистическа епоха, въпреки че тя го свежда до несъзнателна вяра в чудеса: искам да кажа, че въпреки всичко, хората продължават да вярват в появата на гениалните личности, на гениите. Огромни маси от хора таят в себе си едно живо усещане, едно живо съзнание за гениите и хората са убедени, че в душите на гениалните личности са

заложени други способности, съвсем различни от тези на нормалните човешки индивиди. Да, нашата епоха все пак е съхранила вярата си в гениите. Естествено, има и кръгове, които ги отричат, но това е така, понеже материалистическият начин на мислене просто не разполага с усет за процесите, разиграващи се в духовния свят. Обаче повечето хора са запазили вярата си в гениите. И ако не искаме да останем само с една празна вяра, трябва да добавим: чрез онзи гений, който тласка човечеството напред в неговото развитие, говори една съвсем различна сила, която по нищо не прилича на нормалните човешки способности. Вслушаме ли се в ученията, които са наясно с тези неща, лесно бихме разбрали, че когато се появява един такъв човек, който внезапно е обхванат от някакъв изключително могъщ и нравствен импулс, всъщност се проявява една духовна сила и тя подготвя мястото, където съответните Същества ще разгърнат своята дейност, а именно дълбоката вътрешна природа на човешката душа.

За хората, които мислят антропософски, би трябвало предварително да е ясно, че са налице и двете възможности: както издигането на човека към божествения свят, така и слизането на различни божествено-духовни Същества в човешките тела и в човешките души. На определено място в моите Мистерийни драми е посочено, че когато в еволюцията на човечеството трябва да се намеси някакво решително събитие, тогава някое от духовните Същества просто се свързва с една човешка душа и я пронизва от край до край.

И сега, за да разберем нашето духовно развитие в рамките на четвъртото планетарно въплъщение, наречено „Земя“, нека да си припомним, че преди време Земята беше все още свързана със Слънцето, което днес съществува като едно самостоятелно небесно тяло. Естествено, антропософът знае, че в случая не става дума за едно чисто материално разделяне между Земята и Слънчевата субстанция, а става дума за разграничаването на определени божествено-духовни Същества, оставащи свързани със Слънцето, от други свръхсетивни Същества, оставащи свързани с другите планети. След отделянето на Земята от Слънцето, с нея останаха определени духовни Същества, докато със Слънцето останаха други духовни Същества, и понеже бяха надраснали Земяните условия, те трябваше да продължат своята космическа еволюция другаде. И така, ние сме изправени пред факта, че една част от духовните Същества останаха по-тясно свързани със Земята, докато друга част от духовните Същества започнаха да упражняват своите въздействия в планетарните очертания на Земята, макар че самите те се намираха на Слънцето. Или с други думи, след отделянето на Слънце то ние имаме, така да се каже, две арени на действие: Земяната арена и Слънчевата арена, като на всяка от тях са присъщи точно определени духовни Същества. Духовните Същества, които продължаваха да служат на човека, макар и от една по-висша сфера, са именно тези, които изместиха своята арена на действие, разполагайки се на Слънцето. И тъкмо от Слънчевата арена идват онези Същества,

които периодически се свързват със земното човечество, за да ускорят неговата еволюция, както и планетарната еволюция на самата Земя.

В митологията на различните народи ние винаги бихме могли да открием такива „Слънчеви герои“, такива Същества, чиито действия от духовните светове ускоряват еволюцията на цялото човечество. И ако даден човек е вътрешно проникнат от такова Същество, пред нас той застава като една личност, която представлява нещо много повече, отколкото показва външният и вид. Външният вид е само една измама, една Майя, зад която е скрита истинската природа на гения.

В Мистериите винаги са знаели и знаят за този двойствен факт, свързан с еволюционния ход на човечеството. В миналото, както и днес, посветените ясно биха могли да различат духовните Същества, слизащи от висшите сфери, и човешките души, издигащи се от Земята и устремени към посвещение в духовните тайни.

Но за какво Същество става дума, когато говорим за Христос? Вчера видяхме, че според наименованието „Христос, Синът на живия Бог“, той спада към „слизащите“ Същества. Ако искаме да го назовем с едно определение от източната философия, би трябвало да кажем, че той е едно „аватарно“ Същество, един слизащ от небето Бог. Обаче ние имаме работа с едно такова слизащо Същество само за определен период от време. А как трябва да застане пред нас подобно Същество, това научаваме от евангелистите Матей, Марко, Лука и Йоан. В момента, когато се извършва Кръщението в реката Йордан, това Същество, така да се каже, слиза от Слънцето, приближава се към Земята и се съединява с едно човешко същество. Ние трябва да сме наясно, че според четиримата евангелисти това Слънчево Същество е по-велико от другите „аватарни“ Същества, от всички други Слънчеви Същества, които някога са слизали на Земята. Ето защо от страна на човека сега се изисква, така да се окаже, една специално подготвена личност.

Следователно, и четиримата евангелисти описват това Слънчево Същество, този „Син на живия Бог“, който се намесва в еволюцията на човека. Обаче за човека, който - ако мога така да се изразя - посреща това Слънчево Същество и го приема в себе си, за този човек ни говорят само двама от евангелистите: Матей и Лука.

Те описват как в продължение на 30 години този човек се подготвя за великия миг, когато ще приеме в себе си Слънчевото Същество. И понеже Съществото, което наричаме Христово Същество, е толкова универсално, толкова всеобхватно, далеч не е достатъчно телесните обвивки на човека, комуто предстоеше да го приеме в себе си, да бъдат подготвени по обикновения за епохата начин. Наложително беше физическото и етерното тяло на човека, от когото се очакваше да приеме слизащото Слънчево Същество, да минат през една специална подготовка. Прочувайки Евангелието на Матей, ние вече посочихме основните

моменти в подготовката на тези две тела. Работата обаче е там, че от онова Същество, чиито физическо и етерно тяло бяха подготвени според Евангелието на Матей в продължение на четиридесет и две поколения, не беше възможно да възникнат астралното тяло, както и носителят на същинския Аз. За тази цел беше необходима една много по-специална подготовка, осъществена чрез една друга човешка личност, за която ни говори Евангелието на Лука, когато то описва историята с Натановия Исус. От този евангелски разказ ние знаем: Евангелието на Матей и Евангелието на Лука се превръщат в едно цяло, доколкото те описват как Азовото Същество първоначално завладява телесните обвивки, за които става дума в Евангелието на Матей, а именно то е онази Заратустрова индивидуалност, която напуска дванадесетгодишния Исус, описан в Евангелието на Матей, и преминава в Натановия Исус, описан в Евангелието на Лука, за да продължи да живее там, изграждайки астралното тяло и носителя на Аза благодарение на качествата, които тя успя да постигне в специално подготвените физическо и етерно тяло на Матеевия Исус; само по този начин висшите съставни части можеха да узреят до такава степен, че тридесетгодишният Исус да приеме в себе си слизацията от Слънцето Христос.

Ако искаме да проследим Целия ход на събитията в смисъла на Евангелието от Матей, би трябвало да добавим, че първоначално евангелистът Матей насочва своя поглед към следното: Какво трябваше да представлява онова физическо тяло и онова етерно тяло, които можеха да позволят на Христовото Същество да ходи по Земята? И според своите лични опитности, на този въпрос той отговаря така: Съответното физическо и етерно тяло можеха да получат необходимата подготовка, благодарение на обстоятелството, че първоначално вложените в Авраам заложи се развиха през споменатите четиридесет и две поколения по един образцов начин, така че наследявайки се в рамките на еврейския народ, накрая те осигуриха градивните елементи за въпросното физическо и етерно тяло. По-нататък той разширява своя отговор и допълва: Подобно физическо и етерно тяло биха могли да се превърнат в инструмент за великата цел, само дотолкова, доколкото те можеха да послужат на онази Заратустрова индивидуалност, която подготви човечеството за приемането и разбирането на Христос. Тя можа да ги използва, доколкото този инструмент предлагаше една уникална възможност за развитие, само до дванадесетата година; след това тя трябваше да напусне тялото на Матеевия Исус и да премине в тялото на другия Исус, който е описан в Евангелието на Лука. Сега евангелистът Матей премества своя поглед от първоначално разглежданите събития и го отправя към другия Исус, който е представен в Евангелието на Лука, за да проследи живота на Заратустра до неговата тридесета година. Ето мигът, когато Заратустра е развил астралното тяло и носителя на Аза до такава степен, че сега вече може да пожертвува всичко, за да могат напуснатите от него тела да бъдат завладени от Слънчевия Дух,

слизащ от духовните сфери. Точно това става по време на Кръщението в реката Йордан.

Ако още веднъж си припомним отделянето на Земята от Слънцето, както и обстоятелството, че от Земята се оттеглиха и онези Същества, чийто върховен предводител е Христос, ние трябва да допълним: Има и такива Същества, които едва занапред ще разпростират своите въздействия върху Земята, както стана и в случая с Христос. Обаче с отделянето на Слънцето беше свързано и нещо друго. Сега трябва да си припомним една важна подробност, за която често е ставало дума, а именно, че по отношение на субстанциалността, Старият Сатурн беше устроен сравнително просто. Сатурновото състояние протичаше в огън или в топлина. На Стария Сатурн не съществуваше нито въздух, нито вода, нито пък светлинен етер. Част от тези неща се появиха едва по времето на Старото Слънце. После, в условията на Старата Луна, „сгъстяването“ на материята продължи: появи се водният елемент, а от друга страна, т.е. откъм „разреждането“ на материята, възникна звуковият етер. Още по-нататък, по време на Земяното съществуване, в резултат на „сгъстяването“ се появи твърдият или земен елемент, а в посока на „разреждането“ възникна това, което ние наричаме жизнен етер. И така, в условията на Земята от една страна ние имаме топлинно, въздушно или газообразно, водно или течено, и твърдо или земно състояние, а в посока на „разреждането“ - светлинен етер, тонов или звуков етер и жизнен етер, най-финото етерно състояние, което ние познаваме.

Обаче с отделянето на Слънцето, от Земята се отделят не само материалните Слънчеви субстанции, но и определени духовни Същества. Техните въздействия продължават да заливат Земята, макар и по един не толкова всеобхватен начин. Аз се спрях на тези неща още в Мюнхен, по време на моя лекционен цикъл върху Библейската история за Сътворението; ето защо сега ще допълня само следното. От висшите или етерни състояния, земният човек възприема само топлината, топлинния етер, както и светлината. А това, което той възприемаше като звуци, е само едно далечно отражение, едно материализиране на истинските звуци, които се носят из етерния свят. Когато говорим за „звуков етер“ ние имаме предвид „носител“ на всичко онова, което е известно като „хармония на сферите“ и може да бъде доловено само чрез ясновиждането или по-точно, чрез ясновичуването. Наистина, като физическо тяло, Слънцето залива нашата Земя с потоци от светлина, обаче то съдържа в себе си и по-висшите, етерни състояния.

И друг път е ставало дума: Никакво празнословие не е, когато хора, които са наясно с тези неща, примерно Гьоте, стигат до изразни форми от рода на:

Пей Слънцето старинна песен
в надпревара с братски светове,
и с гръм завършва път небесен,
предначертай от векове.

Тук е загатнато не друго, а именно „хармонията на сферите" и изобщо това, което живее в звуковия етер. Обаче човекът стига до тези опитности само ако е напреднал в посвещението, или ако едно Слънчево Същество слезе от духовните светове, с намерението да предизвика въпросните опитности у един или друг човек, който е вече избран да послужи като един вид инструмент за еволюцията на другите хора. И за един такъв човек Слънцето наистина започва да звучи, да пее, или с други думи, хармонията на сферите вече става достъпна за човешкото ухо, за човешкия слух.

А над звуковия етер се простира и жизненият етер. И както в основата на чистия звук, като едно по-висше, душевно съдържание лежи „смислът", така и с жизнения етер е свързано „Словото", т.е. същото, което на по-късния персийски език е обозначено като „Хоновер" и което евангелистът Йоан нарича „Логос", преизпълнения с вътрешен смисъл звук, присъщ на Слънцето.

През ранните епохи от нашето следатлантско развитие, към онези избрани личности, които не заставаха, така да се каже, слепи и глухи спрямо това звучащо, говорещо Слънце и спрямо обитаващите го Същества, принадлежеше и Заратустра. И не някакъв мит, а буквална истина е, че Заратустра получи своето учение тъкмо чрез Слънчевото Слово. В определен момент той се оказва способен да приеме в себе си това Слънчево Слово. И какво всъщност представляваше онова величествено, завладяващо учение, което старият Заратустра проповядваше пред своите ученици? Общо взето, то се свеждаше до следното: Заратустра наистина се оказва един съвършен инструмент, чрез който прозвуча съзидателният тон на самото Слънчево Слово. Ето защо персийската легенда говори за „Слънчевото Слово", което се възвестява от устата на Заратустра, за тайнственото Слънчево Слово, което стои в основата на Слънчевия Живот. М когато тази легенда говори за астралното тяло на Слънцето, тя го нарича Аура Маздао, макар че на определени места си служи с името „Слънчево Слово" - термин, който в гръцките преводи е наречен „Логос".

Когато обръщаме поглед към Заратустра, ние откриваме, че през онези времена дори една толкова напреднала личност като него, все още не беше достатъчно посветена, за да обхване в ясно съзнание всичко онова, което трябваше да бъде открито на човека, и че за тази цел въпросната личност беше завладяна от една по-висша душевна сила. И Заратустра можа да възвести учението си за Аура Маздао, само защото Слънчевата аура сама се откри пред неговия поглед, само защото гласът на духовното Същество, наречено Аура Маздао, прозвуча в него, само защото чрез него проговори Слънчевото Слово, великата аура, мировата светлина. Тук ние сме изправени, така да се каже, пред външната, телесна фигура на Слънчевия Бог, който упражняваше своите въздействия върху човека, преди още сам да беше слязъл на Земята. През тези времена Слънчевото Слово все още беше нещо вътрешно, нещо душевно.

Ето защо, в смисъла на Заратустра, бихме могли да предположим, че той се обръщаше към своите ученици по следния начин. Вие трябва да сте наясно, че зад физическата Слънчева светлина има една духовна светлина. Както зад физическия човек свети неговото астрално тяло, неговата аура, така и зад физическото Слънце свети неговата Аура Маздао. Обаче това (физическо Слънце е един вид светлинно тяло на онова Същество, което някога ще слезе на Земята. С помощта на ясновидството вие се доближавате до това външно, физическо „тяло" и откривате в него нещо душевно. Както звукът е израз на един или друг душевен процес, така и Слънчевата аура е израз на Слънчевото Слово, на Слънчевия Логос.

Ето какво можа да обещае Заратустра на човечеството: Един ден от божествено-духовните сфери ще слезе Великата Аура, Съществото-Светлина, и неговата душа ще бъде Слънчевото Слово. Всичко това е нещо, чиито извори ние можем да открием в лицето на стария Заратустра, чиято пророческа мъдрост предизвести идването на Слънчевата Аура, на Слънчевото Слово.

От тогава, епоха след епоха, Мистериите непрекъснато предупреждаваха човечеството, че предстои идването на Слънчевия Логос, на Слънчевото Слово. И винаги, оттогава насам, това предстоящо идване беше най-голямата утеха и надежда на онези хора, които копнееха за духовния свят. На свой ред по-малките Слънчеви Духове, които също се свързваха със Земята и които всъщност бяха пратеници на Слънчевото Слово, на Слънчевата Аура, обогатяваха хората с все по-точни учения за свръхсетивните светове.

Така изглеждаше едната страна на мистериината традиция. Другата страна се свеждаше до следното: Хората трябваше да се подготвят - както в познавателен, така и в чисто практически смисъл - за това, което слизаше към Земята. Обаче в прехристиянските времена съвсем не би могла да се породи вярата, че отделният и разполагащ с ограничени сили човек може току-така да се издигне и да посрещне великото Слънчево Същество, предводителя на Слънчевите Духове, Христос. За отделния човек това беше една неизпълнима задача, дори и чрез посвещението. Ето защо Евангелието на Матей описва как биват ангажирани всички жизнени сокове на целия еврейски народ, за да се стигне до появата на един такъв специално подготвен човек. От друга страна Евангелието на Лука посочва как в продължение на седемдесет и седем поколения еволюцията филтрира човешките качества, за да стигне до възможно най-доброто съчетание, до онзи образцов земен човек, чието тяло можеше да приеме в себе си слизащият на Земята Слънчев Дух. Впрочем в Мистериите не щата бяха замислени така, че всред окултните кандидати, естествено, се намираха и хора със средно развити способности, които далеч не биха могли да обхванат целия смисъл на предстоящите исторически събития, ни то пък промените, настъпващи в хода на индивидуалното човешко развитие. Ето защо онези, които трябваше да бъдат посветени в древните мистериини тайни, бяха разпределяни в определени класове,

така че подхождаха към овладяването на тайните по съвършено различни пътища. Имаше например окултни ученици, които бяха насочвани главно към външните условия на живот, или - така да се каже - към непосредствените задачи на външния човек и тяхното правилно решаване, което би го превърнало в един подходящ инструмент, в един истински храм, готов да приема слизация Слънчев Дух. Обаче имаше и такива окултни ученици, чието внимание трябваше да бъде насочено главно към интимното и тихо пробуждане на душата, което би им позволило да стигнат до усещането, до истинското разбиране и изживяване на Слънчевия Дух. Представете си нещата съвсем нагледно: още от най-ранното им детство, окултните ученици получаваха задачата така да подредят външния си живот, и тялото им да претърпи такова развитие, че те да се превърнат в храм, готов да приеме слизация Слънчев Дух. Ето каква беше обстановката в древните Мистерии. А общо взето, така стоят нещата и в по-новите времена, само че материалистичното светоусещане на повечето хора им пречи да ги видят ясно.

Да предположим, че приближава, уреченото време, когато едно висше Същество трябва да слезе от духовните сфери, за да даде определен тласък в еволюцията на човечеството. Окултните ученици в древните Мистерии знаят това и очакват кога ще настъпи решителният момент. Те имат задачата да тълкуват знаменията на времето. В усамотение и пълно спокойствие, без много шум, те очакват момента, когато един Бог ще слезе от небесните висини, за да ускори хода на общочовешката еволюция. Но те имат също и една друга задача: да наблюдават външното човечество и евентуално появата на онази личност, която може да бъде насочвана по такъв начин, че да приеме в себе си слизация от небето Бог. И когато слизачото от небето духовно Същество е от особено висш порядък, тогава съответната личност трябва да бъде подхваната и ръководена още от най-ранното ѝ детство, за да се превърне един ден в негов подобаващ храм. Да, тези неща са напълно възможни, само че хората не ги забелязват. Едва след време, когато някой започне да описва живота на такива хора, излизат наяве известни закономерности, които са останали скрити до този момент. И когато бъдат съпоставени, дори откъм външната им страна, те показват голяма близост. Ето защо спокойно можем да обобщим: отправим ли поглед към миналите епохи от еволюцията на човечеството, ние откриваме тук или там определени личности, чиито външни биографии показват значително сходство. Това никой не може да отрече.

Съвременните изследователи също потвърждават този факт. В много от общоизвестните, макар и не твърде задълбочени проучвания, Вие ще откриете един вид сравнителни таблици относно големите сходства в биографиите на такива личности. Например в трудовете на проф. Йенсен от Марбург, Вие ще откриете забележителни сходства в биографиите на древно-вавилонския Гилгамеш, Мойсей, Исус и Павел. Да, той е съставил много интересни сравнителни таб-

лици. Той посочва някои характерни черти от живота на всеки един от тях - тези черти лесно могат да бъдат съпоставени - и в резултат се получават забележителни сходства, забележителни прилики, пред които нашето материалистическо мислене се оказва напълно безпомощно. Естествено изводът, който се прави, е, че един мит е бил преписан от друг; следователно, биографите на Исус са преписали биографията на древно-вавилонския Гилгамеш, биографията на Мойсей е само подражание на древните епоси, така че в края на краищата, като конкретна историческа личност не е съществувал нито един от тях - нито Мойсей, нито Исус, нито Павел. Днес хората изобщо не предполагат дълбоко материалистическата природа на т.нар. „исторически изследвания“.

А сходствата в биографиите се дължат не на друго, а на обстоятелството, че такива личности, които са предопределени да приемат в себе си едно или друго божествено Същество, трябва да бъдат направлявани още от самото им детство. И ние съвсем не бива да се учудваме, когато се изправяме пред подобни факти. Не само сравнителната митология, но и всяко търсене на отделни прилики в митовете, е само една игра на думи, от която не произлиза нищо. Защото каква е ползата, ако примерно установим известно сходство между живота на немския Зигфрид и този на някой от гръцките герои? Напълно разбираемо е, че ще се натъкнем на известни сходства. Обаче работата не се свежда до това, как изглеждат техните доспехи, а кой е облечен в тях! Важното е не как протича външният живот на Зигфрид, а за коя индивидуалност става дума в конкретния случай. Но тези неща могат да бъдат установени само в хода на окултното изследване.

Следователно, тук трябва да изтъкнем следното: За хората, които трябва да се превърнат в храм за едно или друго божествено Същество, имащо задачата да ускори еволюцията на цялото човечество, са необходими специални грижи и в известен смисъл техните биографии си приличат доста. Ето защо в древните Мистерии винаги са съществували точни указания за външните събития в живота на тези хора. Такива указания съществуваха и в есейските общности по отношение на Христос Исус; а именно, какви трябваше да бъдат онези човешки същества, които в лицето на Соломоновия и Натановия Исус бяха предопределени да посрещнат великия Слънчев Дух, Христос.

Обаче далеч не всички окултни ученици бяха посветени в основните тайни. Съществуваха различни степени на посвещение. Имаше например посветени, на които беше добре известно през какви изпитания трябва да мине едно човешко същество, за да се извиси до Бога и да го приеме по достоен начин в себе си; имаше и такива, които знаеха как би се проявил Богът в един или друг човек, показващ белезите на гениалност. Защото нашите съвременници не виждат дори и това, че проявите на гениалността са извънредно сходни у различните хора. Естествено, днешните биографи не черпят от духовните източници на познание. Защото ако геният на Гьоте би бил описан от духовна гледна точка, щяха да изпъкнат забележителни прилики с гения на Данте, Омир или Есхил.

Обаче днес биографите не разполагат с духовната гледна точка, а си служат с купища от бележки и справки, засягащи само най-външните подробности от живота на подобни личности. Жалко, но хората днес се интересуват тъкмо от тези неща.

Например относно Гьотевия живот днес разполагаме с огромна справочна литература, но не и с едно действително описание на това, което Гьоте всъщност представляваше. Да, в известен смисъл днешното човечество се признава за неспособно - и то с нескривано високомерие - да проследи еволюцията на гения в човешката личност. Днешните критици се стремят така да разнищят младежките творби на нашите големи поети, така да ги възвеличат, че в по-късна възраст младенческата свежест и художествената продуктивност започват да им изглеждат безвъзвратно изгубени. Обаче истината е съвсем друга: в своето високомерие хората разбират само младите поети и не искат да вървят в крак с метаморфозите, които те са претърпели. Хората на всяка цена държат да останат при „младите“; те презират „старите“ и изобщо не предполагат, че не старите са остарели, а самите те са останали деца и не са мръднали нито крачка напред. Тази злина е широко разпространена. И ние не бива да се учудваме, че тя е дълбоко вкоренена в човешката душа, след като не съществува почти никакво разбиране за основното: често пъти едно божествено Същество слиза и завладява дадена човешка личност, обаче през различните епохи проявленията на божествените Същества в отделните човешки личности си приличат твърде много.

Понеже се изисква твърде много за разбирането на тези области от човешкото познание, те са били разделяни на отделни категории. И не бива да се учудваме, че в някои разновидности на Мистериите окултните кандидати са били запознавани с подготовката на онези избрани личности, които е трябвало да прие мат в себе си слизащите божествени Същества, докато други разновидности на Мистериите са показвали например как в аурата на Слънчевото Същество израства Словото, Логосът.

И така, в случая с Христовото Събитие ние сме изправени пред един вид „слизане“ от духовния свят, и то осъществено по възможно най-сложен начин. И ние съвсем не трябва да се учудваме, че за разбирането на това велико макрокосмическо събитие бяха необходими не само четирима евангелисти, но и много от апостолите. Обаче четиримата евангелисти се постаряха да разберат нещата в по-голяма степен, като евангелистите Матей и Лука се опитаха да покажат каква беше онази човешка личност, която трябваше да бъде подготвена да посрещне и приеме слизащия Слънчев Дух: Матей по отношение на нейното физическо и етерно тяло, а Лука - по отношение на нейното астрално тяло и Азова организация. Напротив, Марко не се интересува в такава степен от земната човешка личност, на която предстои да посрещне Слънчевия Дух. Той описва Слънчевата аура, светлинното тяло, духовната светлина, която идва от миро-

вите пространства и изгражда тялото на Христос Исус. Ето защо той започва направо с Кръщението в реката Йордан, когато Слънчевият Дух, Христос, слиза от небето. А на свой ред евангелистът Йоан ни описва душевните особености на този Слънчев Дух, на Логоса, на Слънчевото Слово. Ето защо Евангелието на Йоан е най-интимното, най-съкровеното от четирите Евангелия.

И така, комплицираната същност на Христос Исус е разгледана от четири различни страни. Слизането на Христос в Исус от Назарет е описано и от четиримата евангелисти. Обаче всеки от тях, така да се каже, е принуден да се придържа към своята гледна точка; понеже тъкмо благодарение на нея той е постигнал онзи ясно-виждащ поглед, който по начало му позволява да се произнесе за сложната същност на Христовото Събитие. Нека още веднъж да спрем вниманието си върху тези важни подробности.

Матей е принуден да насочи своя поглед върху раждането на Соломоновия Исус и да проследи подготовката на онези сили, които са присъщи за физическото и етерното тяло, и как после тези обвивки ще бъдат отхвърлени от Заратустра, така че извоюваните от него качества във физическото и етерното тяло ще бъдат пренесени в Натановия Исус, описан в Евангелието на Лука. После авторът на Матеевото Евангелие трябва да проследи нещо, което той първоначално не беше описал. Обаче той проследява главно това, на което се беше спрял в началото: съдбините на всичко онова, което - под формата на заложби и качества - беше преминало от Соломоновия Исус в Натановия Исус. Той се интересува много по-малко от елементарните свойства на астралното тяло и от Азовия носител на Натановия Исус, а главно от това, което се намира в неговия, в Соломоновия Исус, за да премине после в Натановия Исус. И дори когато описва Слънчевия Дух, който слиза от небето, той има предвид главно това, което Исус извоюва като способности единствено поради факта, че те бяха изградени чрез физическо-етерната организация на Соломоновия Исус. Естествено, всичко това проличава по-късно, в действията на Христос; но като даденост, тези способности бяха вече налице. Евангелистът Матей проследява с особена точност тъкмо тази част от Христовото Събитие, понеже за него тя беше по-важна от всичко друго.

От своя страна евангелистът Марко веднага насочва погледа си към слизанието от небето Слънчев Дух. Той не се интересува от земната човешка личност; за него всичко онова, което имаше формата на човешко физическо тяло, представлява само едно средство, за да бъдат описани величествените действия на Слънчевия Дух. Ето защо той насочва своето внимание главно към онези факти, по които можем да съдим за макрокосмическите сили на Слънчевия Дух. Макар и на пръв поглед описанията на Матей и Марко да си приличат, техните гледни точки са съвсем различни. Единият описва предимно „обвивките“ и насочва внимание то си главно към развитието на онези качества, които бяха формирани още в първите години от живота на Соломоновия Исус; и той ги описва така,

че да проличат техните последици, техните по-късни въздействия. Напротив, другият евангелист, Марко, ако мога така да се изразя, прибягва само формално до видимия, физически Исус, главно за да покаже в какво се изразяват действията на Слънчевия Дух, упражнявани върху нашата Земя. И двамата евангелисти описват събитията до най-малките подробности. Да, ако искате действително да вникнете до най-малките подробности на четирите Евангелия, не забравяйте, че всеки евангелист непрекъснато насочва своя поглед към една основна тема, която се съдържа още в самото начало на неговото Евангелие.

От гледна точка на евангелиста Лука, най-важното е да проследи развитието на астралното тяло и Аза, или по-точно: носителя на Аза; с други думи, най-вече изживяванията на астралното тяло, носителя на усещанията и чувствата. Обаче астралното тяло е също и източник на творческите способности; от него бликат всяко състрадание, всяка милост. И Христос Исус можа да се прояви като едно състрадателно същество, именно защото притежаваше астралното тяло на Натановия Исус. Ето защо от самото начало Лука отправя своя поглед към състрадателната душа на Христос Исус, понеже той носеше в себе си тъкмо това астрално тяло.

А накрая евангелистът Йоан отправя своя поглед към факта, че чрез Исус, на Земята слиза най-висшата макрокосмическа сила: самият Слънчев Дух. Йоан се интересува не толкова от физическото тяло; той отправя поглед към най-висшата макрокосмическа сила, към чистия Слънчев Логос. За него физическият Исус е само едно средство, чрез което той проследява как Слънчевият Логос навлиза в човечеството. И посоката, към която то първоначално е насочен неговият поглед, остава неизменна.

Нека още веднъж да повторим: в спящо състояние, ние обгръщаме с поглед нашите външни обвивки, нашето физическо и етерно тяло. В тези две съставни части живеят всички онези сили, които идват от божествено-духовните същества, чиято задача от милиони години е да изградят храма на физическото тяло. Ние живеем в този храм от началото на Лемурийската епоха и оттогава насам непрекъснато го рушим, непрекъснато го разваляме. Обаче в неговия чист и първичен вид, ние имаме този храм благодарение на грандиозните космически процеси, разиграли се последователно на Стария Сатурн, на Старото Слънце и на Старата Луна. А тези космически процеси са само външният израз на безкрайно сложните взаимодействия, в които влизат цяла плеяда от божествени Същества, така че когато отправим поглед към нашето физическо тяло, ние трябва да заявим: Да, това тяло е наистина един храм, подготвен за нас от Боговете, от онези Богове, които са по стигнали власт над твърдата физическа материя.

А в етерното тяло ние имаме пред себе си един жив организъм, изграден от най-фините субстанции на човешкото същество; само че то остава невидимо за човека, понеже неговият поглед е вече помрачен от намесата на Луцифер и

Ариман. Обаче в етерното тяло живее нещо, което по начало принадлежи на Слънцето. Там, в етерното тяло, продължава да звучи всичко онова, което пулсираше като хармония на сферите, всичко онова, което ясновидецът възприема от Боговете, независимо от преградата на физическия свят. Ето защо, относно етерното тяло, ние бихме допълнили: Там, в етерното тяло, живеят висшите Богове и по-точно онези, които са сродни със Слънчевите Богове.

И така, физическото и етерното тяло се явяват за нас като най-съвършени съставни части на човешкото същество. Когато ги напускаме по време на съня, те продължават да живеят, защото остават свързани с висшите духовни Същества. Авторът на Матеевото Евангелие трябваше да поддържа основната насока, избрана още от самото начало, а именно физическото тяло на Христос Исус. Обаче материалното физическо тяло вече просто не съществуваше, понеже в дванадесетата година на Соломоновия Исус то беше напуснато от индивидуалността на Заратустра. Обаче божествените сили на Заратустра бяха пренесени във физическото тяло на Натановия Исус. Ето защо това физическо тяло на Исус от Назарет беше толкова съвършено: защото той протъка своето ново тяло със силите, които сам донесе от тялото на Соломоновия Исус. А сега нека да си припомним как евангелистът Матей обгръща със своя поглед умиращия на кръста Исус. Той непрекъснато отправя поглед към това, което представлява особен интерес за него, към това, което от самото начало е взел за своя отправна точка. Ето, сега духовните сили напускат физическото тяло, а заедно с него и всичко онова, което беше вложено там като една по-висша, божествена природа. Евангелистът Матей насочва своя поглед точно върху този момент, когато божествените сили на Христос Исус напускат неговата физическа природа. В древните Мистерии имаше обръщения, които прозвучаваха винаги, когато духовната природа на човека напускаше физическото тяло, изоставяше го, за да прогледне в духовния свят: „Боже мой, Боже мой, как ти ме прослави!“ - но сега той ги променя и поглеждайки физическото тяло, казва: „Боже мой, Боже мой, защо ме изостави?“ (Матей 27, 46). Ти ме напусна: ето какво означава този момент. И точно върху този момент, върху това „изоставяне“ евангелистът Матей насочва своя поглед непрекъснато.

От своя страна евангелистът Марко описва как макрокосмическите сили на Слънчевата аура обхващат Земята и как „тялото“ на Слънчевия Дух се свързва с етерното тяло на Исус. В този момент етерното тяло е в същото положение, в което се намира нашето етерно тяло по време на съня. Както тогава макрокосмически те сили се отделят от нас и ни напускат, същото става и когато настъпва физическата смърт на Исус. Ето защо в Евангелието на Марко ние откриваме същите думи (Марко 15, 34).

Описвайки смъртта на Христос Исус, евангелистът Лука отново проследява това, което от самото начало е взел за своя отправна точка: астралното тяло и носител на Аза. Ето защо той не се обръща към нас със същите думи. Той

насочва своето внимание главно към онези факти, които имат връзка с астралното тяло, а в този миг то е обзето от най-висш порив на любов и състрадание. И той прошепва: „Отче, прости им, защото не знаят какво правят" (Лука 23, 34). Ето как звучат човешките думи, преизпълнени с една небесна любов; те идват не от другаде, а единствено от астралното тяло, което Лука проследява още от самото начало на своето Евангелие. Смирение и преданост - и то в най-висшата им форма: ето какво бликва от това астрално тяло, което Лука следи от началото до края. Ето защо и последните му думи са: „Отче, в твоите ръце предавам духа си" (Лука 23, 46). А Йоан описва това, което макар и да е вложено в Земята, трябва да бъде осъществено именно от човека: Земният порядък, който се намира в Слънчевото Слово. Ето защо той насочва своето внимание главно върху това, което се извършва от кръста на Голгота като една сила, внасяща ред. Той ни описва как в този момент Христос основава едно по-висше братство, отколкото е това, което се опира на кръвното родство. Предишните форми на братство се изграждаха според кръвното родство. Ма рия е майката, и детето е нейна кръвна рожба. Обаче това, което чрез любовта може да свърже една душа с друга, то ще тържествува единствено поради саможертвата на Христос Исус. На ученика, когото Той „любеше", Христос посочва не кръвната майка, а в един изцяло духовен смисъл той му посочва своята собствена майка. Ето колко обноваващо прозвучава от кръста това, което човечеството отдавна беше изгубило: „Жено, ето сина ти" и „Ето майка ти" (Йоан 19, 26-27). Да, организиращият принцип на новите общности - вече под формата на онзи жизнен етер, който внася порядък в живота - се влива в тялото на Земята чрез Христовото дело. И така, ние сме изправени пред един факт, пред т.нар. от нас Христово Събитие, което е в основата на четирите Евангелия. Обаче всеки евангелист говори от онази гледна точка, която е възприел от самото начало, понеже всеки от тях счита за правилно да насочи своя ясновиждащ поглед към онова, за което беше подготвен; останалото може да бъде пропуснато. Ето защо ние следва да сме наясно: Необозримото Христово Събитие застава пред нас напълно обективно и то не носи следи от противоречие, въпреки че е описано от четири различни гледни точки; напротив, ние вникваме истински в него тъкмо чрез обобщаването на различните гледни точки. И сега ние намираме за напълно естествено, че забележителните думи на Петър, върху които се спряхме вчера, се намират единствено в Евангелието на Матей, а не и в другите Евангелия. Евангелистът Марко описва Христос като една Слънчева сила, като универсална космическа сила, която прониква по един съвсем непосредствен начин в нашата планета. Следователно, Марко описва могъщите първични въздействия на Слънчевата аура. Докато Евангелието на Лука, описвайки вътрешния свят на Христос Исус, се спира главно на астралното тяло, т.е. на това, как човекът живее сам за себе си. Защото в астралното тяло човекът наистина живее само за себе си; там се корени неговата своеобразна индивидуалност, там той израства в самия себе си.

Засега човекът не е готов да формира общности, опирайки се на астралното тяло; силата, необходима за формиране на общности, силата, чрез която човекът се свързва с другите хора, лежи в етерното тяло. Ето защо Лука няма никакво основание, никакъв повод да говори за формирането на каквато и да е общност, още по-малко този, който ни разкри Азовата същност на човека, авторът на Йоановото Евангелие.

Напротив, авторът на Матеевото Евангелие, който описва човешкия облик на Христос Исус, има напълно конкретен повод, за да представи също и онези отношения, които възникнаха като последица от vyplъцава нето на Христос в човешкото тяло на Исус. Още от самото начало Матей спира своето внимание на това, как човешките действия на Христос се опират на силите, които той черпи от физическото и етерното тяло; ето защо Матей специално подчертава всичко това, което Богът може да изгради именно като някакъв човек между човещи, с други думи - взаимно свързаните в едно единно цяло човешки общности. И ако сме стигнали до вътрешно разбиране на тези факти, ще намерим за напълно естествено и нещо друго, а именно, че тези твърде оспорвани думи се намират единствено в Евангелието на Матей: „Ти си Петър и на тая скала ще съградя моята общност." (Матей 16, 18).

Но ако се опитаме да обобщим многобройните дискусии на днешните теолози относно различните тълкувания на тези думи, ние ще открием всевъзможни основания както за тяхното приемане, така и за тяхното отхвърляне, обаче не и едно действително проникване в техния дълбок смисъл. Хората, които ги приемат, вършат това, понеже тези думи са в подкрепа на самата католическа Църква. Относно това твърдение са възможни известни недоразумения, дори известна злоупотреба, макар че тя не е никакво доказателство, че тези думи ми служат изцяло в полза на католическата Църква. Теолозите, които ги оспорват, в общи линии не представят сериозни аргументи, понеже не виждат никакви слаби места в тях. Един от тези теолози например твърди, че Евангелието на Марко предхожда всичките четири Евангелия; според него Евангелието на Матей и Евангелието на Лука са написани по-късно и само допълват казаното от Марко, и сега става ясно, че общо взето евангелистите Матей и Лука са преписали текстовете от Евангелието на Марко. И на евангелиста Матей - в желанието си да укрепи религиозната общност - просто му хрумва да прибави и думите: „Ти си Петър и на тая скала ще съградя моята общност."

Впрочем по отношение на някои думи, подробното тълкуване на текста е безпредметно, понеже няма сигурни доказателства, че старите текстове съдържат точно тези думи. Обаче в конкретния случай това не е така: Думите на Петър са точно записани в Евангелието на Матей и не съществуват никакви филологически основания да се съмняваме в тяхната достоверност. Наистина, понякога възникват съмнения поради сложния превод на някои отделни изрази; обаче срещу величествените и прости думи на Петър: „Ти си Христос, Син на

живия Бог" и последвалия отговор: „Ти си Петър и на тая скала ще съградя моята общност и портите на ада няма да я надвият" - срещу тези думи от филологическа гледна точка не може да се възрази нищо. А и такива възражения не са правени. Не съществуват и възражения, опиращи се на други, странични текстове от Евангелията. Вероятно мнозина се надяват, че биха могли да възникнат възражения с оглед на текстове, които бяха открити в по-късно време, обаче това не е така, понеже въпросните пасажи в тях са силно повредени и текстът не може да бъде разчетен. Такива са поне филологическите изводи. Разбира се, Вие трябва да се доверите на хората, които са видели тези ръкописи. И така, по отношение на обсъжданите тук пасажи от Евангелията, ние не бихме могли да твърдим, че съществуват други версии. Да, според официалната филология, достоверността на тези думи е извън всякакво съмнение и ние добре разбираме защо те се намират в такова дълбоко съответствие с вътрешната природа на Матеевото Евангелие. Тук ние откриваме най-човешкото описание на Христос Исус. И сега, разполагайки с този ключ, ние сме в състояние да разберем всяко място от Евангелието на Матей. Сега ние разбираме не само притчите, които Христос Исус даде на своите ученици, но и притчите, които бяха предназначени за обикновените хора.

Вчера посочихме как човекът се развива в посока отдолу нагоре, как той израства до т.нар. Съзнателна Душа, която се отваря, образно казано, като цвете, към което се спуска Христовият Принцип. Да, тези пет съставни части на човешкото същество - етерното тяло, астралното тяло, Сетивната Душа, Разсъдъчната Душа и Съзнателната Душа - се развиват през петте културни епохи, така да се каже, отдолу нагоре. И човекът може да си послужи с тях, като непрекъснато ги развива, така че те да постигнат онова вътрешно съдържание, което ще им позволи, след като времето е дошло, да бъдат изцяло проникнати от Христовия Импулс. Човечеството наистина може да се издигне до онази степен, при която в далечното бъдеще всички хора ще бъдат свързани с Христос. Обаче за тази цел те трябва да изградят споменатите пет съставни части. Не направят ли това, те няма да се окажат достатъчно зрели, за да приемат в себе си Христос. Но ако в хода на своите прераждания те не се погрижат за тези съставни части, ако не продължават да ги развиват в името на Христос, тогава дори и Христос да дойде, те няма да са в състояние да се свържат с него, понеже „не са налели масло в своите лампи". Вярно е, че тези пет съставни части могат да бъдат оставени и без масло. И всички онези, които не са налели масло в своите лампи, са представени в чудната притча за „петте неразумни девизи": те не са намерили време, оставили са своите лампи без масло и не могат да се свържат с Христос; обаче другите девизи са се погрижили за своите лампи и в подходящия час могат да се свържат с Христос. Всички притчи, които се опират на числа, са дълбоко свързани с онзи импулс, който Христос можа да вложи в душите на хората.

Нека да продължим нататък. На онези, които разглеждаха неговото учение като нещо външно, той обясняваше, че някои външни признаци не бива да се приемат само в материален смисъл, а като знаци, отнасящи се за нещо друго. И той си послужи с тяхното собствено мислене, с техния собствен начин на мислене. Той поиска да му дадат една монета, показа им образа на кесаря върху нея и ги накара да се замислят, че монетата е израз и на нещо съвсем друго, което няма общо със самия метал, а именно: общата принадлежност към едно господство, към един определен владетел. „Това, което е на кесаря, дайте го кесарю, то принадлежи на кесаря“; то е вложено в образа, а не в метала. Обаче научете се - ето какво искаше да каже той всъщност - да разглеждате и човека по този начин, а именно, че това, което е вложено в него, е фактически носител и храм на живия Бог. Разглеждайте човека по същия начин, по който разглеждате и монетата. Научете се да виждате в човека образа на Бога, и тогава ще проумеете, че човекът принадлежи на Бога (Матей 22, 13-22).

На всички тези притчи е присъща и една много по-дълбока природа, отколкото се приема обикновено. И ние стигаме до нея, когато знаем: Христос не си служи с притчите така, както е общоприето днес в нашата вестникарска епоха; Христос ги извлича от самата човешка природа; и ако човекът ги осмисли и ги приложи към истинската си природа, тогава би бил принуден да гради своята преценка за фактите според принадлежността им към точно определена област. Тъкмо това трябваше да бъде показано на човека: как да преминава от една област в друга, ако даден факт следва да бъде представен като нещо неразумно.

Когато например се появиха хора, които за пръв път заговориха за всевъзможни „Слънчеви митове“ относно Буда, Христос и т.н., след кратко време тези теории започнаха да бъдат усещани като нещо прекалено. Днес тези „Слънчеви митове“ са отново на мода. И тогава въпросният човек каза: С помощта на този метод, който механично свързва митични образи и звездни знаци с едно или друго велико събитие, може да се постигне извънредно много. Когато някой започне да твърди, че в основата на преданията за Христос лежи един „Слънчев мит“, само и само да докаже, че Христос Исус не е съществувал, тогава с помощта на същия метод лесно може да се докаже, че не е съществувал, примерно, и Наполеон. Ето как: Наполеон носи името на Слънчевия Бог Аполон. Само че в гръцкия език звукът „Н“ поставен пред името означава не отричане, а утвърждаване; и тогава Наполеон, т.е. Наполон, би означавало един вид Свръх-Аполон. Ако отидем по-нататък, ще открием и друга забележителна прилика. Припомнете си какво ли не измисли откривателя на несъществуващия Исус, немският професор по философия Дрюс, коментирайки приликата на такива имена като Исус, Йозес, Язон и т.н. Като много близко звучащи могат да бъдат посочени имената Петиция, майката на Наполеон, и Лето - майката на Аполон. А продължим ли още по-нататък, лесно е да припомним: Аполон, Слънцето има около себе си 12 съзвездия; Наполеон имаше около себе си 12 маршали, които не са нищо друго,

освен символичен израз на разположените около Слънцето зодиакални знаци. Не случайно героят от Наполеоновия мит има шест братя и сестри, така че общият им брой е общо седем, колкото са и планетите в Слънчевата система. Следователно, Наполеон не е съществувал!

Всичко това е една твърде духовита сатира на онези „символични“ тълкувания, които са широко разпространени днес. Но хората не проникват в дълбочината на нещата; в такъв случай те би трябвало да знаят, че според прилаганите днес методи, отдавна трябваше да бъде доказано, че - примерно - Наполеон никога не е живял на този свят. Да, човечеството не иска да научи истината; защото именно с помощта на същите методи, днес всеки може да докаже, че Исус никога не е живял на Земята. И така, тези подробности показват, че към най-великото планетарно събитие, за което ни разказват Евангелията, ние трябва да пристъпваме едва след продължителна, включително и вътрешна, подготовка. Ние трябва да сме наясно: тук са застрашени от объркване тъкмо антропософите. Като цяло Антропософското Движение също не беше пощадено от словесната игра с всевъзможни символи, взети от звездните светове. Ето защо тъкмо в този лекционен цикъл, когато говорех върху най-забележителните събития от еволюцията на човечеството и тяхното образно представяне с езика на звездите, аз се постарях да изтъкна, колко правилно може да бъде употребен езикът на звездите, стига да е налице едно действително разбиране на макрокосмическите отношения.

Опитайте се да пристъпите към основните въпроси на Евангелията тъкмо по този начин. Аз вече насочих Вашето внимание към Кръщението и разказа за живота и смъртта като към два етапа от посвещението. Сега само ще добавя, че след като доведе своите ученици до там, че те можеха да виждат навлизането на човешката индивидуалност в Макрокосмоса, както и да виждат през булото на смъртта, Христос Исус далеч не възкръсна в онзи тривиален смисъл, в който хората са свикнали да разбират този процес. Думите на Павел - вгледай те се в тях - са напълно верни, както в смисъла на Матеевото Евангелие, така и в смисъла на Йоановото Евангелие. Той видя възкръсналия Христос чрез Събитието от Дамаск, и той специално подчертава, че е удостоен да види това, което видяха и другите братя, дванадесетте и петстотинте (1. Кор. 15, 3-8). И така, той видя Христос по същия начин, както ги видяха и другите след Възкресението.

В Евангелието е показано достатъчно ясно: Мария от Магдала, която беше видяла Христос преди няколко дни, го вижда и след Възкресението, но го взема за „градинаря“, понеже не открива никаква прилика с него (Йоан 20, 10-18). Ако той действително би изглеждал така, както преди няколко дни, това би било изключено; в противен случай щяхме да сме изправени пред един абнормен факт. Защото Вие не бихте повярвали никому, ако той твърди, че не е познал даден човек, когото е срещнал само преди няколко дни. Ето защо за нас следва да бъде напълно ясно, че тук е настъпила една голяма промяна. И ако проследя-

дим съвсем точно евангелските текстове, изключено е да пропуснем очевидното: в хода на събитията от Палестина и Голготската Мистерия, очите на учениците се отвориха и те можаха да видят и познаят Христос под формата на онзи Дух, който пронизва Макрокосмоса от всички страни, изобщо под формата на онова макрокосмическо Същество, което - след като предостави физическото си тяло на Земята - продължи да се бори, както и докато беше във физическо тяло, но сега вече изцяло свързано със Земята.

Евангелието на Матей ни показва всичко това достатъчно ясно, и то с най-забележителните думи, които изобщо бихме могли да открием в един религиозен първоизточник. То ни показва съвсем ясно кое е важното за нас в този случай: Веднъж Христос беше вече тук в едно човешко физическо тяло; обаче само по себе си това събитие представлява нещо много повече; фактически то е една причина, един импулс, от който произлиза по редица от действия. Слънчевото Слово, Слънчевата аура, за които навремето Заратустра говореше като за нещо, намиращо се извън Земята, сега благодарение на Христос Исус и неговия живот се превръща в нова, могъща сила, чиято брачна свързаност със Земята все повече нараства. По-рано със Земята далеч не беше свързано това, което се оказа свързано с нея след Мистерията на Голгота.

Нека да вникнем в този факт така, както подобава на нас, антропософите. И ето защо ние сме длъжни да разберем, че възкръсналият Христос беше не друг, а този, който - като Дух - се откри и направи себе си разбираем за ясновиждащия поглед на учениците, за да им покаже, че сега духовните му действия пронизват от край докрай цялата наша планета: „Идете и научете всички народи, кръщавайте ги в името на Отца и Сина, и Светия Дух; като ги учите да пазят всичко, което съм ви заповядал. И ето, аз съм с вас през всичките дни до края на Земната епоха" (Матей 28, 19-20). Антропософията ни дава истинското разбиране за това, което започна тогава, а именно, че Слънчевата аура се свърза със Земята аура; че тази връзка е видима за хората с отворено духовно око и че тази Слънчева аура вътре в Земята аура, която Павел видя, може да бъде също и чута, ако хората отворят своето вътрешно ухо, и тогава те ще чуват Слънчевото Слово, както го чуваше и Лазар, ученикът, посветен от самия Христос Исус. Ето защо Антропософията трябва да е тук - за да ни подготви за времето, когато всичко това ще стане един неоспорим факт. Антропософията е един вид интерпретаторка на всичко онова, което се е случило в духовното развитие на света. И доколкото това е така, в действителност тя ще основе същото братство, което - особено в смисъла на Евангелието от Матей - искаше да основе и самият Христос Исус.

Обикновено един израз в Евангелието на Матей бива превеждан напълно погрешно и това са прекрасните думи: „Не съм слязъл на Земята, за да премахна от нея мира, а за да премахна меча". За съжаление тези най-прекрасни думи, възхваляващи мира, постепенно са превърнати в тяхната противоположност. Хрис-

тос навлезе в духовното съществуване на Земята именно за да освободи човечеството от онова, което поражда омраза и дисхармонии. И Антропософията ще утвърди мира само тогава, когато успее да обедини всички религии и - в един нов смисъл - стане действително християнска. Да, когато вникне в делото на най-великия миротворец, тя ще сближи не само духовните течения от съседните области, а ще утвърди мира из цялата Земя. Несъмнено, когато религиозни фанатици отиват от единия край на света в другия, за да натрапят своето Христово учение на един по-различен народ, който не разполага с предварителните условия, за да го приеме в проповядваната от тях форма, тогава всичко това ги отдалечава от великия миротворец. Голяма грешка е, когато днес от Изтока се пренася Христовото учение в неговите затвърдени тук или там разновидности. За щото, като антропософи, ние често сме напомним: Христос не принадлежи само на „християните“; фактически той е същото онова Същество, което имаше предвид Заратустра, когато говореше за Аура Маздао; него имаха предвид и седемте Риши, когато говореха за Вишва Карман.

Намирайки се в Европа, ние знаем, че когато на Изток става дума за Христос, хората си служат със съвсем други думи. Обаче ние искаме да разберем Христос по такъв начин, че да съединим нашето разбиране как то с досегашната, така и с бъдещата еволюция на човечеството. За нас е напълно ясно: ние стигаме до познание за Христос не чрез текстове и документи, които отричат Христос, а само чрез онези източници, които съзнателно носят в себе си живото присъствие на самия Христос. Ние сме сигурни и в друго: когато в наш, точен и християнски смисъл говорим на другите народи, които отричат Христос, за Вишва Карман или за Аура Маздао, те ни разбират, дори и без да им натрапваме някакви имена, така че те се издигат до разбирането за Христос сами и без ничия помощ. Ние съвсем не искаме да им натрапваме името Христос. Като окултисти, а не само като антропософи, ние знаем, че когато става дума за свръхсетивни Същества, имената не са толкова важни. Ако дори и само за миг ние сме убедени, че можем да назовем Съществуващото в Христос, с някакво друго име, бихме го сторили без колебание; за нас е важна истината, а не нашите предпочитания, защото ние непрекъснато се прераждаме в рамките на един или друг народ, в една или друга географска област. Обаче и никому не бихме позволили да ни убеждава, че Христос може да бъде разбран с неподходящи средства, които сами са се лишили от Христовото присъствие; подобни опити са обречени. Христос може да бъде намерен и в другите народи, обаче той трябва да бъде търсен с онези средства, които произтичат от самия него.

Никой не може да упреква антропософите, когато те не се обръщат към християнството с помощта на онези средства, които са чужди на самото християнство. Христос не може да бъде разбран с източната терминология; там хората просто не го виждат, или пък гледат в приблизително същата посока и си въобразяват, че го виждат. И какво би се получило, ако от нас - вече възприели антропософ-

ските принципи - се изискваше да стигнем до разбирането за Христос, изхождайки от гледището на Изтока? Ние би трябвало веднага да се възпротивим, ако някой би поискал да тръгнем след един Христос, донесен ни от Изтока. Обаче ние не искаме това; за нас би представлявало една голяма принуда да пренасяме Запада към Изтока и едва с оглед на този факт да формираме там понятието за Христос. Така нито може, нито трябва да бъде, и то не поради някаква антипатия, а просто защото източните понятия, които имат един по-древен произход, просто не са достатъчни за цялостното разбиране на Христос; до такова цялостно разбиране е невъзможно да се стигне, ако родословната линия започва с Авраам или Мойсей. Обаче Мойсей носи в себе си мъдростта на Заратустра; следователно, трябва да проследим влиянието на Заратустра върху Мойсей. А още по-нататък ние трябва да проследим индивидуалността на Заратустра не само според древните текстове, а с оглед на неговите прераждания включително до Исус от Назарет. Ние трябва да вникнем именно там: в законите на развитието. И тогава ние ще търсим, примерно, Буда, не само в шестото столетие преди нашето летоброене, но и в много по-късните описания на евангелиста Лука, където той слиза от висините - след като от Бодисатва беше станал Буда - за да се влее в астралното тяло на Натановия Исус. Едва сега ние имаме пред себе си истинския Буда и едва сега ние се опитваме да го проследим в неговото сложно развитие.

И чак сега ние откриваме, че - в името на общочовешката еволюция - всъщност религиите не си противоречат, а непрекъснато се допълват, непрекъснато си взаимодействуват. Нещата не опират до това да проповядваме антропософски принципи, а да ги превърнем в едно живо чувство, така че не само да говорим за толерантност, а да си оставаме нетолерантни, понеже вече имаме предпочитания към една или друга религия. Ние сме толерантни само тогава, когато измерваме всяко нещо с неговата собствена мярка и успяваме да го разберем единствено чрез закономерностите, които са вложени в самото него.

Естествено, ние нямаме никаква вина за това, че различните религиозни системи явно са си взаимодействували за утвърждаването на християнството. Разбира се, в духовните висини, където са се разигравали действията на духовните Същества, нещата не изглеждат по същия начин, както тук на Земята, където се намират техните последователи. Тези последователи свикват например един събор в Тибет, за да свържат с името на Буда едно ортодоксално учение в епохата, когато действителният Буда беше слязъл, за да инспирира астралното тяло на Натановия Исус, описан в Евангелието на Лука. И всъщност винаги е така: Земните последователи се кълнат само в това, чиито действия се разиграват на Земята едва по-късно; обаче междувременно божествените Същества продължават своята мисия в името на човечеството и неговия напредък. Но човечеството напредва най-добре, когато хората се опитват да разберат своите Богове, когато те се опитват да постигнат същия напредък, както и този на Боговете, докато те,

ако мога така да се изразя, гледат надолу към тях. И всичко това следва да поражда у нас едно живо усещане, едно живо разбиране за основните моменти, на които се спряхме при обсъждането на различните Евангелие.

Вие се уверихте, че всяко едно от Евангелията съдържа нещо различно. И когато един ден пристъпим към Евангелието на Марко*29, пред нас ще се открие една интимна космология, защото Аура Маздао, който пронизва всички пространства, може да бъде правилно описан най-вече с оглед на Марковото Евангелие, както от друга страна Евангелието на Матей ни дава най-точна представа за тайните на човешката кръв, за наследствените отношения между индивида и народа.

Разглеждайте това, което описвах през последните дни, само като една от страните на макрокосмическото Христово Събитие и не забравяйте, че тя в никакъв случай не дава цялостна представа за него. Може би все още е твърде рано дори и в ограничен кръг слушатели, да бъде споделено всичко, което съм в състояние да кажа относно Мистерията на Голгота. И все пак най-добрата последица от така изложените факти е, че ние сме в състояние да ги възприемаме не само с нашия разум, с нашия интелект, но и с цялата си душа, с цялото си сърце, така че вложените в тях жизнени сили да нараснат още повече. Защото всяка от думите на Евангелията - стига да я приемем в сърцето си с истинско разбиране - се превръща в една могъща жизнена сила, която занаят ние ще извличаме и прилагаме навън, във видимия физически свят. А сега, когато се налага да кажа няколко заключителни думи относно Евангелието на Матей, бих искал специално да подчертая това, с което обикновено привършвам летните лекционни цикли, но и да прибавя още нещо към този толкова човешки и толкова прекрасен религиозен източник, какъвто е Евангелието на Матей.

Какво застава пред нас, когато вземем Евангелието на Матей и се изправим пред човешките измерения на Христос Исус? Колкото и голяма да изглежда разликата между обикновения земен човек и онзи човек, който приема Христос в себе си, разлестим ли Евангелието на Матей с необходимото смирение, пред нас застава не друго, а самата стойност на човека, както и отговорът на големия въпрос: В какво точно се състои достойнството на човека? Защото колкото и по-ниско да стои нашата човешка природа от природата на Исус от Назарет, все пак трябва да заявим: Ние носим тази човешка природа в себе си и тъкмо тя е в състояние да приеме Божия Син, Сина на живия Бог, в резултат на което идва обещанието: Отсега нататък Божият Син може да остане свързан с духовното съществуване на Земята, и ако един ден Земята достигне крайната си цел, всички хора - доколкото самите те го желаят - ще бъдат проникнати от Христос. Но за да се борим за този идеал, ние имаме нужда от смирение. Липсва ли смирението, този идеал ще ни прави горди и високомерни, а тогава ние ще разсъждаваме само върху това, което бихме могли да постигнем като човешки същества, без да оценяваме колко малък е бил всъщност личния ни принос в нашата до-

сегашна еволюция. Да, всички тези неща ние трябва да изживеем в пълно смирение. Изградим ли за тях необходимото разбиране, те ни се откриват в такова величие и в такъв блясък, че смирението е неизбежно. Само че това смирение няма да ни подтиска, понеже ние вече сме съзрели цялата истинност, цялото величие на този идеал. И след като сме съзрели истината, колкото и нищожна да е нашата сила, тя ще нараства все повече и повече и ще ни издига все по-високо към нашата божествена цел.

В една от моите Мистерийни драми ние откриваме точно онези звуци, от които се нуждаем за постигането на тази цел: най-напред във втората сцена, когато Йоханес Томазиус е като смазан от думите „О човеко, познай себе си!“, и после, когато ликувайки от думите „О човеко, изживей себе си!“, се издига в мировите простори.

И сега, с отворен поглед към величието на Исус от Евангелието на Матей, което ни приканва към смирение и осъзнаване на нашата човешка слабост, ние съзираме и нещо друго: онази вътрешна истина, онази вътрешна действителност, която ни издига над пропастта, съществуваща между нашата човешка слабост и това, което трябва и можем да бъдем. И ако в акта на нашето човешко познание често се усещаме и като смаза ни от божественото величие, спотаено в човека, ние сме длъжни - особено ако разполагаме с добрата воля за това - да изживеем поне частица от божествения Импулс, от „Сина на живия Бог“ и непрекъснато да си припомним Христос Исус; защото тук, където ние - като човешки същества - можем да изживеем Аза, чийто най-висш представител е Той, за нас, а и за всички идващи времена, прозвучаха кратките и ясни думи: „О, човеко, изживей себе си!“ И така, ако ние се добираме по този начин до човешката природа на Матеевото Евангелие - не случайното е първото и най-близо до нас Евангелие - от него винаги ще ни облъхва смелост за живота, сила и надежда за справяне с нашите житейски задачи. Едва тогава ние започваме да разбираме и истинското значение на неговите думи.

Б Е Л Е Ж К И

*1 Рудолф Щайнер - „Общочовешката еволюция и познанието за Христос. Евангелието на Йоан“ - 22 лекции в Касел и Базел, 1907 (Събр. Съч. № 100)

*2 Рудолф Щайнер - „Евангелието на Лука“ - 10 лекции в Базел, 1909 (Събр. Съч. № 114)

*3 Рудолф Щайнер - „Евангелието на Марко“ - 10 лекции в Базел, 1912 (Събр. Съч. № 139) Неректираният български превод на Димо Р. Даскалов е на разположение в библиотеките на Антропософските Дружества в Стара Загора и София:

Антропософско Дружество „Рудолф Щайнер“ Стара Загора, ул. Хаджи Димитър Асенов" 18, ап. 23 тел. (042) 4 45 24

Антропософско Дружество „Михаил“ София, ул. „Цар Симеон“ 55, тел. (02) 83 11 44

Антропософско Дружество „Рудолф Щайнер“ София, ж.к. „Люлин“ бл. 611, вх. Г, ап. 91 тел. (02) 24 61 91

Общество за антропософска наука „Изис-София“ София 1463, П.К. 152

*4 Още с първите си опити да разшири познанието ни за човешкото същество Антропософията обръща внимание, че всъщност човекът се състои от четири съставни части: Физическо тяло - неживо, веществено, „минерално“; Етерно тяло - или „жизнено тяло“, „растително“; Астрално тяло - лежи в основата на сетивната организация и чувствата, „животинско“; Азова организация - лежи в основата на индивидуалните, духовни „човешки“ качества. Взаимодействието между тези съставни части в човешкия организъм намира израз именно в неговото функционално-морфологично троично устройство, включващо:

1. нервно-сетивната система - носител на мисленето;
2. ритмична система - носител на чувствата;
3. система „веществообмен-крайници“ - носител на волята.

По аналогичен начин държавата, или социалният организъм, далеч не представлява едно единно цяло. В нея трябва ясно да се разграничават три различни сили:

1. силите на икономическия живот;
2. силите на духовния живот;
3. силите на правовия живот.

*5 Рудолф Щайнер - „Въведение в Тайната Наука“ (Събр. Съч. № 13)

*6 Според антропософската Наука за Духа, сегашната планета Земя е минала през три планетарни състояния, на всяко от които се развива и съответна степен на човешко съзнание:

1. Старият Сатурн (трансово съзнание)
2. Старото Слънце (спящо съзнание)
3. Старата Луна (сънищно или образно съзнание)
4. Земя (будно или предметно съзнание)
5. Бъдещ Юпитер (имагинативно съзнание)
6. Бъдеща Венера (инспиративно съзнание)
7. Бъдещ Вулкан (интуитивно съзнание)

Планетарното състояние „Земя“ включва седем епохи:

1. Полярна епоха
2. Хиперборейска епоха
3. Лемурийска епоха
4. Атлантска епоха
5. Следатлантска епоха

6. Шеста епоха (предстои)

7. Седма епоха (предстои)

На свой ред Следатлантската епоха се състои от седем културни епохи:

1. Първа следатлантска културна епоха (Древноиндийска) 7227 - 5067 пр. Хр.

2. Втора следатлантска културна епоха (Древноперсийска) 5067 - 2907 пр. Хр.

3. Трета следатлантска културна епоха (Египетско-халдейска) 2907 - 747 пр. Хр.

4. Четвърта следатлантска културна епоха (Гръцко-римска) 747 пр. Хр. - 1413 сл. Хр.

5. Пета следатлантска културна епоха (Съвременната) 1413 - 3573

6. Шеста следатлантска културна епоха 3573 - 5733

7. Седма следатлантска културна епоха 5733 - 7893

*7 Кратка характеристика на „старото“ и „новото“ ясновидство читателят може да намери в „Какво представлява Антропософията“ от Карл Унгер

*8 Рудолф Щайнер - „Духовното ръководство на човека и на човечеството“ (Събр. съч. 15) и „Християнство то като мистичен факт и Мистериите на древността“ (Събр.Съч. № 8)

*9 В много от своите описания Рудолф Щайнер изтъква времевия характер на етерното тяло, наричайки го дори „тяло на времето“ (Zeitleib)

*10 Този процес е подробно описан във „Въведение в Тайната Наука“ (Събр. Съч. № 13), Глава 2. Развитие на света и човека

*11 Рудолф Щайнер - „Тайните на библиейското сътворение според 1. Книга на Мойсей“, 11 лекции в Мюнхен, 1910 (Събр.Съч. № 122). Нередактираният български превод от Димо Р. Даскалов е на разположение в библиотеките на Антропософските Дружества.

*12 Рудолф Щайнер - „Четири мистерийни драми“ 1910/1913 (Събр.Съч. № 14)

*13 В антропософската терминология под „Архангел“ или „Народностна Душа“ на даден народ се разбира точно определено свръхсетивно Същество, чиито действия формират - най-вече на равнището на човешкото етерно тяло - характерните особености в мисленето и чувствата, присъщи на представителите на съответния народ.

В своята „Тайна Наука“ (Събр.Съч. № 13) Рудолф Щайнер обозначава висшите Йерархии, към които принадлежат Архангелите, по следния начин (вдясно са имената им според езотеричното християнство):

1. Серафими - Духове на Любовта

2. Херувими - Духове на Хармонията

3. Престоли - Духове на Волята

4. Господства (Кириотетес) - Духове на Мъдростта

5. Сили (Динамис) - Духове на Движението

6. Власти (Ексузиаи, евр.: Елохими) - Духове на формата

7. Архаи - Духове на Личността

8. Архангели - Духове на Огъня

9. Ангели - Духове на здрача (Синове на Живота)
Рудолф Щайнер често говори за тези Същества като ги групира в:
Първа Йерархия: Серафими, Херувими, Престоли;
Втора Йерархия: Господства, Сили, Власти;
Трета Йерархия: Архаи, Архангели, Ангели.
Йерархията на Архангелите включва:

1. Орифиил - с период на действие от 200 г.пр.Хр. до 150 г.сл.Хр.
2. Анаил 150 до 500
3. Захариил 500 до 850
4. Рафаил 850 до 1190
5. Самаил 1190 до 1510
6. Гавраил 1510 до 1879
7. Михаил 1879 до 2300

*14 Виж бележка № 6

*15 Виж Ернст Марти - „Четири вида етер“, книгата е преведена на български от Димо Р. Даскалов и се съхранява в библиотеките на Антропософските Дружества.

*16 1. Мойсей 10, 1

*17 1. Мойсей 14, 18-20

*18 Виж бележка № 11

*19 Рудолф Щайнер - „Евангелие на Лука“ - 11 лекции в Базел, 1909 (Събр.Съч. № 114)

*20 Рудолф Щайнер - „Четири мистерийни драми“ (Събр.Съч. № 14) – Неректираният превод от Димо Р.Даскалов е на разположение в библиотеките на Антропософските Дружества.

*21 Рудолф Щайнер си служи с древноиндийския израз „Акаша“ за да обозначи онази духовна космическа писменост, от която са извлечени най-важните описания и факти в неговите лекции и книги. Неректираният български превод на „Хрониката Акаша“ (Събр.Съч. № 11) от Димо Р.Даскалов е на разположение в библиотеките на Антропософските Дружества.

*22 Carl Weizsaecker - „Das Neue Testament“, 9 Aufl., Tubingen 1904

*23 Виж Р.Щайнер - „Евангелие на Лука“ (Събр.Съч. № 114, лекция от 17.09.1909) -

*24 Антропософското Движение има своите първоизточници в духовния свят, а своите проявления - тук, на Земята. Антропософското Общество е неговата видима структура, включваща Ръководство, представителства и членове, обединени около свободно поетата грижа и отговорност за опазване на онова, което Рудолф Щайнер нарича „антропософски импулс“. След Коледното събрание през 1923-1924 г. в Дорнах, Швейцария, кога то Рудолф Щайнер поема председателския пост, Антропософското Движение и Антропософските Общества стават едно цяло.

В България Антропософските Дружества са официално регистрирани по чл.134 от ЗЛС в Стара Загора и София. Тяхната дейност е регламентирана според устава на Антропософското Общество, чието представителство се намира в Дорнах, Швейцария (Allgemeine Anthroposophische Gesellschaft, Postfach 134, CH-4143 Domach). Библиотеките на Антропософските Дружества разполагат с голяма част от събраните съчинения на Рудолф Щайнер (на немски и български), с произведения на видни антропософски автори, както и с антропософска периодика. От окултна гледна точка, произходът, целите и задачите на Антропософското Движение и Антропософското Общество са осветлени в „Езотерични изследвания на кармичните връзки“ (Събр.Съч. № 235-№ 240), чиито български преводи - дело на Димо Р.Даскалов - се съхраняват и са на разположение в библиотеките на Антропософските Дружества в Стара Загора и София.

*25 Рудолф Щайнер - „Изтокът в светлината на Запада. Децата на Луцифер и братята Христови“ - 9 лекции в Мюнхен, 1909, (Събр.Съч. № 113). Нередактираният им превод, дело на Димо Р.Даскалов, е на разположение в библиотеките на Антропософските Дружества.

*26 Виж бележка № 11

*27 basileia = върховната царска власт; всичко, отнасящо се до архонта-василевс

*28 Матей 5, 1-11

*29 Рудолф Щайнер - „Евангелие на Марко“ - 10 лекции в Базел от 15. до 24. Септември 1912 (Събр.Съч. № 139)

К Р А Й